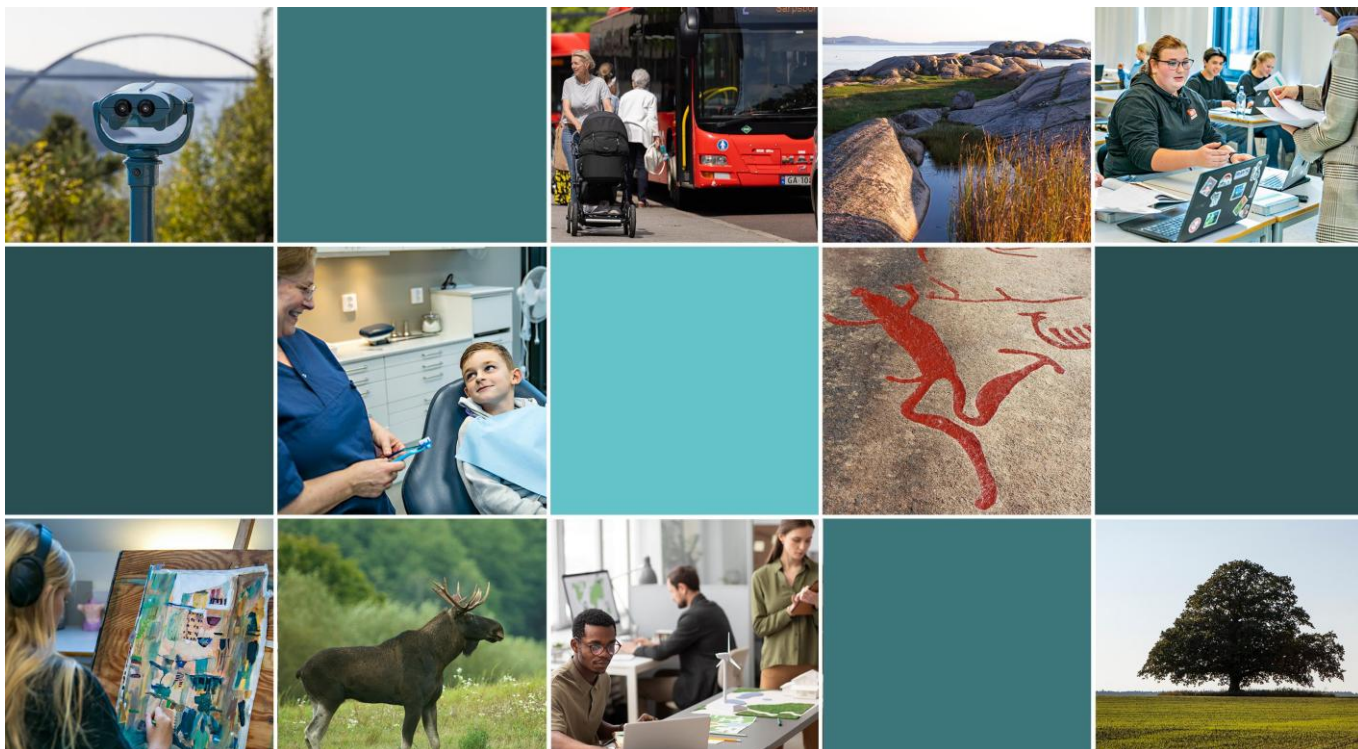

Årsrapport 2024

Østfold fylkeskommune

SARPSBORG 31.03.2025

Tittel: Årsrapport 2024

Type dokument:

Eier/virksomhet: Østfold fylkeskommune

Vedtas av: Fylkestinget

Dato vedtatt: [Dato]

Saksnummer: [nnnn/nn]

Fotograf: Foto: Christian Berset/Studio CB, Morten Brakestad, Trine Sirnes, Adobestock

Innhold

1 Fylkeskommunedirektørens kommentarer til 2024	3
2 Viktige utviklingstrekk	9
3 Økonomisk status og utvikling	11
4 Ledelse og styring	21
5 Internkontroll	25
6 Personal og organisasjon	31
7 Bærekraft og klimaregnskap	38
8 Økonomirapportering drift	44
9 Investeringer	51
10 Balanse	58
11 Rapportering finansreglement	62
Fylkeskommunens tjenesteområder	68
12 Fylkesting	68
13 Fylkeskommunedirektør	70
14 Finans og organisasjon	74
15 Opplæring og kompetanse	79
16 Samferdsel	92
17 Samfunn, plan og tannhelse	100
18 Kultur, næring og klima	110
19 Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter	121

1 Fylkeskommunedirektørens kommentarer til 2024

1.1 Overordnet oppsummering

2024 har vært et krevende, men også viktig år for Østfold fylkeskommune. Som det første hele driftsåret etter delingen av Viken har vi måttet tilpasse oss nye økonomiske rammer, samtidig som vi har lagt grunnlaget for nødvendige investeringer i skolebygg og vei. Driftsresultatet for året er solid, og et resultat av ansvarlig styring og krevende, men nødvendige prioriteringer.

Fylkestinget har fattet viktige vedtak for å sikre økonomisk bærekraft. Det har krevd et godt samspill mellom folkevalgte, administrasjon, tillitsvalgte og virksomhetene. Sammen har vi bygget et fundament vi kan utvikle videre i årene som kommer.

2024 har også vært et år for strategisk retning og samarbeid. Tre regionale planer er nå på høring, og Østfoldrådet er etablert for å styrke vår felles stemme nasjonalt. Vi har prioritert samarbeid med kommunene, NAV, frivilligheten og næringslivet – og styrket vår rolle som regional utviklingsaktør.

Gjennom hele året har vi hatt et sterkt fokus på kompetanse, folkehelse, kultur, klima og demokrati. Det er gledelig å se at flere unge fullfører videregående opplæring, og at tannhelsen blant barn og unge bedres. Vi har inngått en byvekstavtale for Nedre Glomma som vil styrke miljøvennlig mobilitet og bærekraftig byutvikling i regionen.

Med erfaringene fra 2024 tar vi med oss viktig læring og samarbeidsevne inn i 2025. Vi har tro på at vi – sammen – kan møte utfordringene som ligger foran oss, og fortsette å bygge et attraktivt, bærekraftig og handlekraftig Østfold.

Årsrapporten viser hvordan fylkeskommunen bidro til å utvikle regionen vår i 2024. God lesing!

1.1.1 Fylkesting

2024 var første hele driftsår og første år i ny valgperiode for nyopprettede Østfold fylkeskommune. For å sikre kompetansen hos de folkevalgte har alle styringsorganer, medvirkningsorganer og øvrige utvalg deltatt i et folkevalgprogram. For fylkestinget og fylkesutvalget har det også vært gjennomført økonomiseminarer som ledd i det forberedende politiske arbeidet med økonomiplan og budsjett.

For å tilpasse drift og tjenester til fylkeskommunens økonomiske rammebetingelser og gi økonomisk handlingsrom for nødvendige investeringer, vedtok fylkestinget et innsparingskrav på 367 mill kr for økonomiplanperioden 2025 – 2028. Som ledd i den økonomiske tilpasningen er det blant annet fattet vedtak om ny framtidig skole- og tilbudsstruktur, tilpasninger og kutt i kollektivtilbudet, og en organisasjons- og tjenestegjennomgang.

Regnskapet for området viser et samlet mindreforbruk på kr 8,7 mill kr.

1.1.2 Fylkeskommunedirektør

Viktige hendelser

2024 har vært preget av å få etablert og igangsatt systemer og rutiner rundt den politiske og administrative styringen av nye Østfold fylkeskommune. Dette har (fra høsten 2023) inkludert valg, ansvarsfordeling og arbeidsvilkår for politikken, gjennomføring av folkevalgtopplæring og en utredning av hvordan medvirkningsorganene skal arbeide.

Sentral kriseledelse var i operativ drift i januar knyttet til ekstremværet, som førte til utfordringer for fylkesveiene, kollektivtrafikken og skolene. Blant andre saker som krevde særskilt beredskaps- og kommunikasjonsinnsats i 2024 kan nevnes brann i Nobinas bussanlegg, endringer i kollektivtilbudet samt ny skolestruktur og opplæringstilbud.

Status vesentlige politiske vedtak

Tilrettelegging for god politisk behandling av de store sakene om fylkeskommunens økonomiske utfordringer har vært sentralt i 2024. Dette gjelder særlig økonomiplanen og skole- og tilbudsstruktur. Oppdrag og bestilte politiske saker gjort i økonomiplanvedtaket er levert som forutsatt. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan er blant viktige organisasjonsovergripende styringsdokumenter som er politisk behandlet i 2024.

For å styrke og koordinere påvirkningsarbeidet overfor sentrale myndigheter i særlige viktige saker for østfoldsamfunnet, vedtok fylkestinget å opprette Østfoldrådet, sammensatt av fylkeskommunen, ordførerne i Østfold-kommunene, stortingsrepresentanter fra Østfold, NHO Viken Oslos regiondirektør, LO Østfolds regionleder, rektor ved Høgskolen i Østfold, samt KS Vikens regiondirektør. Fylkesordfører er leder av rådet, som hadde sitt konstituerende møte i november 2024.

Hva har man oppnådd (resultater) innenfor eget område

Alle stabens ansvarsområder har fungert godt i oppstartsåret, tross ekstraordinære hendelser og manglende ressurser som følge av permisjoner og sykdom. Dette har medført stort arbeidspress innenfor enkelte områder. Den reduserte bemanningen/sykefraværet har bidratt til at det økonomiske innsparingskravet på staben for 2024 ble realisert.

Fylkeskommunedirektørens stab fikk i 2024 et mindreforbruk på ca 0,5 mill. kr, noe som utgjør 1% av tildelt ramme.

1.1.3 Finans og organisasjon

Mye av arbeidet i avdelingen har det første driftsåret etter delingen av Viken fylkeskommune gått med til å etablere ny organisasjon både hva gjelder drift og andre nødvendige strukturer.

Videre har det vært arbeidet med å få kontroll på økonomien etter delingen. Noe som har vist seg helt nødvendig.

Året har også vært preget av uventede hendelser, hvor stenging av skolelokaler i Fredrikstad og bussbrannen har medført betydelig merarbeid for avdelingens seksjoner.

1.1.4 Opplæring og kompetanse

Ny opplæringslov 01.09.2024

I den nye opplæringsloven, som trådte i kraft 01.08.2024, er retten til videregående opplæring utvidet til å gjelde frem til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Dette er en endring fra gammel lov, som ga rett til tre års videregående opplæring. Elever har også fri rett til omvalg frem til de er 19 år, i motsetning til tidligere rett til ett omvalg. Personer som har yrkes- eller studiekompetanse fra tidligere, har i tillegg fått rett til yrkesfaglig rekvalifisering, noe som innebærer rett til videregående opplæring frem til de oppnår et nytt fag- eller svennebrev.

Fylkestingets vedtak om ny skole- og tilbudsstruktur

I 2024 er det utformet en ny helhetlig plan for fremtidig skole- og tilbudsstruktur i Østfold fylkeskommune. Planen tar inn i seg at den videregående skolen på best mulig måte skal sikre at næringslivets behov møtes med rett dimensjonering av utdanningstilbud. Flest mulig elever og lærlinger skal fullføre videregående opplæring på normert tid og planen skal ivareta de økonomiske og strukturelle rammebetingelsen fylkeskommunen har til rådighet.

Et omfattende arbeid med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag, identifisering av mulig tiltak og risikovurdering av disse samt utarbeidelse av to alternative løsningsforslag ble gjennomført i 2024. Fylkestinget vedtok i desember, i sak 118/2024, ny helhetlig plan for skole- og tilbudsstruktur som svarer ut de rammebetingelsene som ble gitt i oppdraget.

Fullført og bestått skoleåret 2023-2024

Arbeidet følges opp som beskrevet i sak FT 69/2024. Fullføringsreformen har som mål at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring. Det gjøres ved at de oppnår enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse. Regjeringens mål om at innen 2030 skal minst 90% av elevene fullføre og bestå videregående opplæring er fortsatt ikke oppnådd. Sluttresultatet for 2024 i Østfold er at 82,7% av våre elever har fullført og bestått videregående opplæring. Østfold er nr. 9 av 15 fylker. Det er ingen markant økning i andelen elever som slutter. Det er økningen i andelen elever som har stryk eller mangler vurderingsgrunnlag i ett eller flere fag som øker. Samlet har det vært en svak vekst i kategorien «Holder på». Dette kan indikere at flere elever bruker muligheten til å fullføre opplæringen over en lengre tidsperiode, som er i tråd med fullføringsreformens mål.

Fag- og yrkesopplæring

Målsetningen er å sikre at alle elever, lærlinger og lærekandidater får den best mulige opplæringen, slik at de er godt rustet til å møte fremtidens utfordringer i arbeidslivet.

Østfold fylkeskommune hadde totalt 2740 lærlinger og lærekandidater i opplæring i 2024. Det var 58 samarbeidsorgan for lærebedrifter (opplæringskontor), 1222 lærebedrifter tilknyttet samarbeidsorgan (medlemsbedrifter) og 297 selvstendige lærebedrifter, som ivaretok opplæringen for alle disse kandidatene.

I 2024 fikk omtrent 90 prosent av de ca. 1100 søkerne læreplass. Dette er høyere enn de to foregående årene med hhv. 69 prosent i 2022 og 84 prosent i 2023. Søkerne som ikke fikk læreplass fikk tilbud om vg3 i skole, læreplasskurs eller deltakelse i samarbeidstilbud med NAV. Det ble avlagt ca. 1750 fagprøver i 2024, og av disse fikk i underkant av 93% bestått. Det ble arrangert seks utdelingsseremonier i de ulike regionene i Østfold, der nye fagarbeidere fikk sine fagbrev/kompetansebrev utdelt. I 2024 har det vært avholdt kursrekke for alle prøvenemndene og av instruktører. Det er også holdt samlinger for læringer og samarbeidsorgan (opplæringskontor), og seksjonen har holdt kvalitetsdialog med samarbeidsorganene i fylket.

Skolemiljø

Et trygt, godt og inkluderende skolemiljø er en viktig forutsetning for læring og mestring. Resultatene fra Elevundersøkelsen viser at Østfolds elever i stor grad trives på skolen. Likevel er det en økning i andelen elever som oppgir å ha blitt mobbet, både i Østfold og nasjonalt. Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem, og utviklingen er bekymringsverdig. Skoleeier jobber systematisk sammen med skolene for å sikre et trygt, godt og inkluderende skolemiljø. Det jobbes både med forebyggende tiltak og med støttetiltak når skolene rapporterer om skolemiljøsaker.

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet merforbruk på ca kr 84 mill. kr, noe som utgjør 4,2% mer enn tildelt ramme.

1.1.5 Samferdsel

9. oktober 2024 signerte staten og Nedre Glomma-regionen en byvekstavtale med 10 års varighet. Verdien på avtalen er rundt 1,8 milliarder i 2024-kroner. Byvekstavtalene er regjeringens viktigste virkemiddel for å utvikle attraktive byer med god mobilitet og fremkommelighet, og med mindre lokal luftforurensning, støy og klimagassutslipp.

Bussbrannen ved Nobinas anlegg i Sarpsborg i januar medførte store konsekvenser for busstilbudet i Nedre Glomma i perioden 22. januar-16. mars. De kilometerne og timene som ikke ble kjørt i denne perioden utgjorde ca 9 mill. kr.

Fra 28. oktober 2024 ble det gjennomført betydelige reduksjoner i busstilbudet i Halden, Moss og Indre Østfold. Reduksjoner i tilbudet ble iverksatt for å oppnå en kostnadsbesparelse på til sammen 54 mill. kr. (helårseffekt), som et tiltak for å tilpasse driften til et redusert rammetilskudd for 2025.

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på 52 mill. kr, noe som utgjør 5,2 % mindre enn tildelt ramme.

1.1.6 Samfunn, plan og tannhelse

Fra 2024 fikk tannhelsetjenesten ansvaret for å gi tjenestetilbud til 25-26-åringer med 25 prosent egenandel. Dette kommer i tillegg til utvidelsen av tjenestetilbudet som inkluderte 21-24-åringer i perioden 2022-2023. Utvidelsen av tjenestetilbudet har preget arbeidet i tannhelsetjenesten i 2024. Tjenesten har klart å ta imot nye pasientgrupper, men det er behov for å bygge opp kapasiteten i årene framover.

I 2024 ble organiseringen av tannhelsetilbudet i Østfold til tortur- og overgrepsutsatte og personer med odontofobi (TOO) endret. Målet er å skape et felles kompetansemiljø og muligheter for å redusere ventetid og behandlingstid, som har vokst over flere år. Tiltaket gjennomføres i nyoppførte lokaler i tilknytning til Sarpsborg tannklinikk. Samordningen av TOO i de nye lokalene i Sarpsborg har muliggjort utvidelse av tjenestetilbudet til øvrige pasienter på andre klinikker.

Det er inngått kontrakt om en ny tannklinikk i Fredrikstad med 30 behandlingsrom, og tannklinikken er planlagt å være i drift sommeren 2027.

Partnerskapsavtale om folkehelsearbeid ble undertegnet av alle kommunene i Østfold og fylkeskommunen. RØRE Viken-prosjektet ble avsluttet, men arbeidet videreføres i mindre skala sammen med 40 Østfold-skoler i ytterligere to skoleår, fram til sommeren 2026. Det er etablert samarbeid med kommunene om integrering og bosetting av flyktninger. En viktig del av vårt oppdrag er å komme med forslag til IMDi om bosetting av flyktninger i de enkelte kommunene i Østfold. Det ble etablert metodikk for dette arbeidet med grunnlag i statistiske analyser og informasjonsinnhenting fra kommunene.

Vannregion Innlandet og Viken ble delt opp og Vannregion Glomma gjenoppstod med Østfold fylkeskommune som vannregionmyndighet fra 1.2.2024. Gjeldende regionale planer for vannforvaltning skal oppdateres. Planprogram for nye regionale vannforvaltningsplaner er lagt ut til offentlig ettersyn. Det gjelder både vannregion Glomma og de norske delene av vannregion Västerhavet.

Planstrategi for Viken ble godkjent av departementet som grunnlag for ØFK sitt planarbeid, og rullering av ny regional planstrategi for Østfold ble utsatt til etter neste valg. Det er gjennomført et omfattende tverrfaglig arbeid med utvikling av tre nye regionale planer, med bred involvering av østfoldsamfunnet. Det administrative arbeidet med høringsutkast til nye planer ble fullført innen utgangen av 2024 i tråd med vedtatt framdriftsplan.

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på kr 35,3 mill. kr, noe som utgjør 16,8% av tildelt ramme.

1.1.7 Kultur, næring og klima

Tilskuddsordninger og virkemidler har blitt tilpasset nytt fylke både for kultur, næring og klima. Det er lagt vekt på å være tydelig til stede i østfoldsamfunnet, og vi har jobbet med å styrke forankring og vitalisering av partnerskapene våre. Det er jobbet målrettet med å sikre ekstern finansiering av prosjekter. Vi har flere Horisont-prosjekter som er fullfinansiert gjennom EU-midler.

Energisituasjonen har vært et viktig tema i 2024. Dette har det vært jobbet med i partnerskapene, i samarbeid med næringslivet og i forbindelse med arbeidet med regional plan og regionale strategier. Fylkeskommunen har blitt medlem av Kraftfylka og deltar også i Norske Kjernekraftkommuner.

I arbeidet på kultursektoren har de profesjonelle kunst- og kulturinstitusjonene blitt prioritert. Det samme gjelder paraplyorganisasjoner som jobber mot barn og unge. Det har vært stor etterspørsel etter alle tilskuddsordninger. Det profesjonelle og frie kunst og kulturfeltet har møtt særlige utfordringer knyttet til stram kommuneøkonomi. Fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør med forutsigbare rammer og kopling mot nasjonale tilskudd og ordninger, har hatt stor betydning. Det er

jobbet aktivt mot nasjonale myndigheter for å påvirke den lave tildelingen av statlige kulturmidler til Østfold.

Østfold fylkeskommune har i samarbeid med Senter for idrettsanlegg og teknologi ved NTNU arbeidet fram et nasjonalt kompetansenettverk for bærekraftige idretts- og aktivitetsanlegg. Spillemiddeltildelingen til idrettsanlegg i Østfold har vært på det høyeste nivået noen gang.

Det er lagt ned betydelig innsats for å få til et formidlingssted på Gjellestad for å synliggjøre området og særlig Gjellestadskipet. Skipsfunnet inngår også i oppgaven med å få vikingskipsgravene i Norge på verdensarvlisten (UNESCO). Fylkeskommunen har utført 21 lovpålagte arkeologiske registreringer knyttet til plansaker og ulike tiltak, der det ble gjort funn av forhistorisk aktivitet i 17 av prosjektene.

Sammen med Akershus og Buskerud fylkeskommuner, og Fredrikstad kommune, samarbeides det om å videreutvikle fartøyvernssenteret som ble etablert på Isegran i 2023. Det har også vært jobbet med å få til et bygningsvernssenter, beliggende i Trøgstad, men med fremtidig arbeidsområde over hele Østfold.

I alt er det tilført østfoldsamfunnet i overkant av 30 mill. kr til kulturarvformål gjennom tilskuddsordningene vi forvalter. Vi ble tildelt rett under kr 20 mill. til fordeling til privateide fredete bygninger og anlegg. Her var vi blant fylkene som fikk desidert mest støtte til fordeling.

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på 8,4 mill. kr, noe som utgjør 4,7 prosent av tildelt ramme.

2 Viktige utviklingstrekk

I dette kapitlet presenteres et utplukk av relevante nøkkeltall for 2024. Disse nøkkeltallene er ment å gi et overordnet bilde av «produksjonen» og andre forhold som er relevante for det enkelte tjenesteområdet og fylkeskommunen som helhet.

2.1 Politikk

Kjønns sammensetningen i fylkestinget: kvinner 39,5%, menn 60,5%

Kjønns sammensetningen av lederverv i styringsorganene: 3 kvinner (fylkesvaraordfører, leder av hovedutvalg for opplæring og næring og hovedutvalg for folkehelse, kultur og inkludering), 2 menn (fylkesordfører og leder av hovedutvalg for samferdsel, klima og miljø)

Antall møter og saker i de politiske styringsorganene fra oppstart av nye Østfold fylkeskommune og ut 2024:

Organ	Møter	Saker
Fylkestinget	9	199
Fylkesutvalget	13	262
Hovedutvalg for folkehelse, kultur og mangfold	6	65
Hovedutvalg for opplæring og næring		90
Hovedutvalg for samferdsel, klima og miljø		62

Antall møter og saker i medvirkningsorganene fra oppstart av nye Østfold fylkeskommune og ut 2024:

Organ	Møter	Saker
Ungdomsrådet	6	94
Flerkulturelt råd	6	60
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	6	64
Eldrerådet	6	41

2.2 Organisasjon

Antall m2 eide lokaler: underkant cirka 218.215 m2, fordelt på 11 videregående skoler, en folkehøgskole, en fylkeskommunal grunnskole, flere tannlegekontorer og fylkeshuset.

Antall m2 leide lokaler: cirka 67.972 m2 til en rekke formål; filialer og idrettshaller til de videregående skolene, lokaler for tannklinikker, PPT-kontorer, samt til større virksomheter.

Antall kunder i Fylkeshusets kantine: 26 640

Antall registrerte parkeringer på Fylkeshuset: 59 926

Antall innkommende samtaler svartjenesten: ca 37 000

Antall digitale henvendelser til Single Point of Contact (SPOC)/TopDesk ca 23 000

Antall inngående brev vedrørende innsyn: 1 171 stk

Sykefravær: 6,6 prosent, som utgjør 41 678 sykefraværsdager fordelt på 2515 ansatte.

Kjønns sammensetning ledere per 31.12.2024: 139 kvinner, 116 menn

Kjønns sammensetning toppledere (29 stk): 14 kvinner, 15 menn

Kvinnens andel av menns lønn blant toppledere: 101,1 prosent

2.3 Opplæring og kompetanse

Andel fullført og bestått videregående opplæring: 82,7% (nr 9 av 15 fylker)

Andel formidlet til læreplass: 88,6% av søkere fra Østfold (955 av 1130 søkere). I 2023 var andelen 83,6%

2.4 Samferdsel

Kollektivtrafikk	År 2024
Antall reisende	10 181 239
Antall solgte billetter	3 253 581
Inntekt billettsalg	kr 83 156 932
Antall innstillinger	16 271
Drift og vedlikehold:	
Antall km dekkelagt	39 km
Antall skredutsatte punkt utbedret	8 punkt
Antall km forsterket midtoppmerking	5,1 km
Bytte av stikkrenner	149 stk
Rehabilitering av rekkverk	1 083 m
Grøfting	66 667 m
Forsterkning av veibane	18 344 m ²
Plan, prosjektering og utbygging:	
Vedlikehold av bruer	15 stk
Bygget kollektivfelt	300 m
Bussholdeplasser utbedret	6
Reguleringsplaner under behandling	13 stk

2.5 Tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten har seks tannklinikker, hvor tjenesten har ansvar for ca. 100 000 pasienter og har 153 ansatte i 142 årsverk.

For flere aktivitetstall henvises det til rapportering på "Oppdrag" under tjenestekområde Samfunn, plan og tannhelse.

3 Økonomisk status og utvikling

3.1 Brutto og netto driftsresultat 2024

Østfold fylkeskommunes regnskap for 2024 viser et mindreforbruk (resultat) på 78,3 mill. kr. Mindreforbruket er i henhold til Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 4-3 avsatt til disposisjonsfond slik at regnskapet er avsluttet i balanse.

Resultatet for 2024 kan i all hovedsak forklares med mindreinntekter knyttet til skatt, rammetilskudd og andre generelle driftsinntekter på ca 70 mill. kr. Finansinntekter og -utgifter viser i 2024 en samlet merinntekt på 154,4 mill. kr. Dette er i hovedsak merinntekter knyttet til utbytte fra Østfold Energi AS på 122,5 mill. kr og ikkebudsjetterte plasseringsinntekter. Når det gjelder tjenesteområdene så er det et netto merforbruk på ca. 20 mill. kr samlet sett. De største merforbrukene var innenfor Opplæring og kompetanse med 84,3 mill. kr og Finans og organisasjon med 27,2 mill. kr. De øvrige tjenesteområdene hadde et mindreforbruk i 2024.

Brutto driftsresultat er negativt med 30,4 mill. kr noe som innebærer at utgiftene til de ulike tjenesteområdene i fylkeskommunens driftsregnskap ikke dekkes av fylkeskommunens driftsinntekter.

Netto driftsresultat er positivt med 222,5 mill. kr. Hovedforklaringene på det positive netto driftsresultatet er de tidligere nevnte merinntekter på utbytte fra Østfold Energi AS og ikke budsjetterte plasseringsinntekter som tilsammen utgjør ca 171 mill. kr.

3.2 Regnskapsresultatet sammenlignet med 2. tertial 2024

I prognosen for 2. tertial rapport 2024 ble det samlet sett meldt om et beregnet mindreforbruk på 14,8 mill. kr for året.

Innenfor tjenesteområdene ble det meldt om et beregnet merforbruk på ca 83,8 mill. kr ved utgangen av året.

Inntekter fra skatt og rammetilskudd ble anslått til å gi mindreinntekter på ca 41 mill. kr, mens finansinntekter og -utgifter ble anslått til å gi netto merinntekter på 145 mill. kr.

Differansen mellom den samlede prognosen pr 2. tertial og det endelige regnskapsresultatet ble ca. 63,5 mill. kr bedre enn varslet ved 2. tertial rapportering. Hovedforklaringene på endringene er som følger:

- Skatt og rammetilskudd ble ca. 31 mill. kr lavere enn prognosen ved 2. tertial rapportering.
- Finansinntektene ble ca. 9,5 mill. kr høyere enn det som ble meldt ved 2. tertial.
- Finans og organisasjon fikk et merforbruk i 2024 som er ca 32,3 mill. kr lavere enn ved 2. tertial.
- Opplæring og kompetanse fikk et merforbruk i 2024 som er ca 6,3 mill. kr høyere enn ved 2. tertial.

- Samferdsel fikk et mindreforbruk i 2024 på 52 mill. kr. I 2. tertial ble det meldt om balanse ved utgangen av året.
- Samfunn, plan og tannhelse fikk et mindreforbruk i 2024 på 35,3 mill. kr. Det er 7,7 mill. kr høyere mindreforbruk enn meldt i 2. tertial.
- Kultur, næring og klima fikk et mindreforbruk på 8,4 mill. kr i 2024. Ved 2. tertial rapportering ble det meldt om balanse ved årets slutt.

For en nærmere beskrivelse vises det til kapitlene for de enkelte tjenesteområdene.

3.3 Økonomiske utviklingstrekk og måltall

Vurdering av det økonomiske handlingsrommet måles over tid. Nøkkeltall for ett år vil isolert sett gi et øyeblikksbilde, men gir fram i tid retning på om dagens disposisjoner er økonomisk bærekraftige.

Østfold fylkeskommunes frie midler på disposisjonsfond er i denne sammenhengen definert som disposisjonsfond eksklusiv fond reservert til dekning av premieavvik og amortisering.

Følgende nivåer for langsiktige finansielle måltall ble vedtatt for økonomiplanperioden 2024-2027:

- netto driftsresultat (resultatgrad): 3 prosent
- frie disposisjonsfond/reservefond: 5 prosent
- gjeldsgrad: 90 prosent

Med utgangspunkt i årsregnskapet for 2024 er det beregnet følgende måloppnåelse knyttet til de vedtatte måltallene:

	Regnskap 2024	Vedtatte langsiktige måltall
Resultatgrad	4,1 %	3 %
Økonomisk buffer/reservefond	5,7 %	5 %
Gjeldsgrad	56,7 %	90 %

Netto driftsresultat er den viktigste indikatoren for å vise om tjenestenivået over tid står i forhold til driftsinntektene (økonomisk balanse). Nøkkeltallet viser hva fylkeskommunen har disponibelt når driftsutgifter og netto finansresultat trekkes fra driftsinntektene. Netto driftsresultat bør være stort nok til å dekke nødvendig egenfinansiering av nye investeringer, slik at rente- og avdragsutgiftene ikke blir for høye, samt avsetning til fond. Netto driftsresultat er korrigert for bruk og avsetning (netto avsetning) til bundne driftsfond. Resultatgraden er definert her som netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter.

Netto resultatgrad ble i 2024 på 4,1 prosent noe som er bedre enn det vedtatte langsiktige måltallet på 3 prosent. Hovedårsakene til at netto resultatgrad ble på 4,1 prosent er merinntekten knyttet til utbytte fra Østfold Energi AS og ikke budsjetterte plasseringsinntekter som tilsammen utgjør ca 171 mill. kr.

Gjeldsgraden avhenger av nivået på egenfinansiering av investeringer. Egenfinansiering av investeringer viser hvor stor del av investeringene som er finansiert med egenkapital, dvs. driftsmidler, bruk av fondsmidler eller salg av anleggsmidler. Hovedhensikten med å ha et nøkkeltall for gjeldsgrad er å begrense risikoen for at renter og avdrag reduserer handlingsrommet til å finansiere øvrige driftstiltak,

og dermed gjør konsekvensene av renteøkninger håndterbare. Gjeldsgraden er i denne sammenhengen definert som langsiktig lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter.

Gjeldsgraden i 2024 ligger godt under måltallet for økonomiplanperioden som er 90 prosent. Gjeldsgraden er i liten grad økt siden 2019 i "gamle" Østfold fylkeskommune hvor den var på 55,1 prosent.

Disposisjonsfondet har som hovedhensikt å ivareta at det finnes reserver som kan håndtere svingninger i driftsinntekter og engangshendelser, slik at dette ikke går ut over tjenesteproduksjonen. Disponible midler på disposisjonsfond, og vurderingen av nivået på dette, er også avhengig av om det oppnås tilfredsstillende nivå på netto driftsresultat, som kan ivareta behovet for egenfinansiering av investeringer og andre uforutsette utgifter eller inntektssvikt. Den økonomiske bufferen defineres som disposisjonsfondet, eksklusiv den delen av disposisjonsfondet som er reservert til dekning av premieavvik og amortisering, i prosent av brutto driftsinntekter.

Den økonomiske bufferen i 2024 ble 5,7 prosent. Det er høyere enn måltallet for økonomiplan perioden som var 5 prosent. Mindreforbruket i 2024 på 78,3 mill. kr er ikke inkludert i måltallet da det formelt sett ikke er vedtatt avsatt til reservefondet men ført i regnskapet med bakgrunn i forskrift.

3.4 Økonomiske nøkkeltall

I dette kapittelet følger flere økonomiske nøkkeltall som beskriver den økonomiske statusen til fylkeskommunen for 2024. Målet i dette kapitlet er også å vise utviklingen i disse nøkkeltallene over tid og å sammenligne med andre fylkeskommuner.

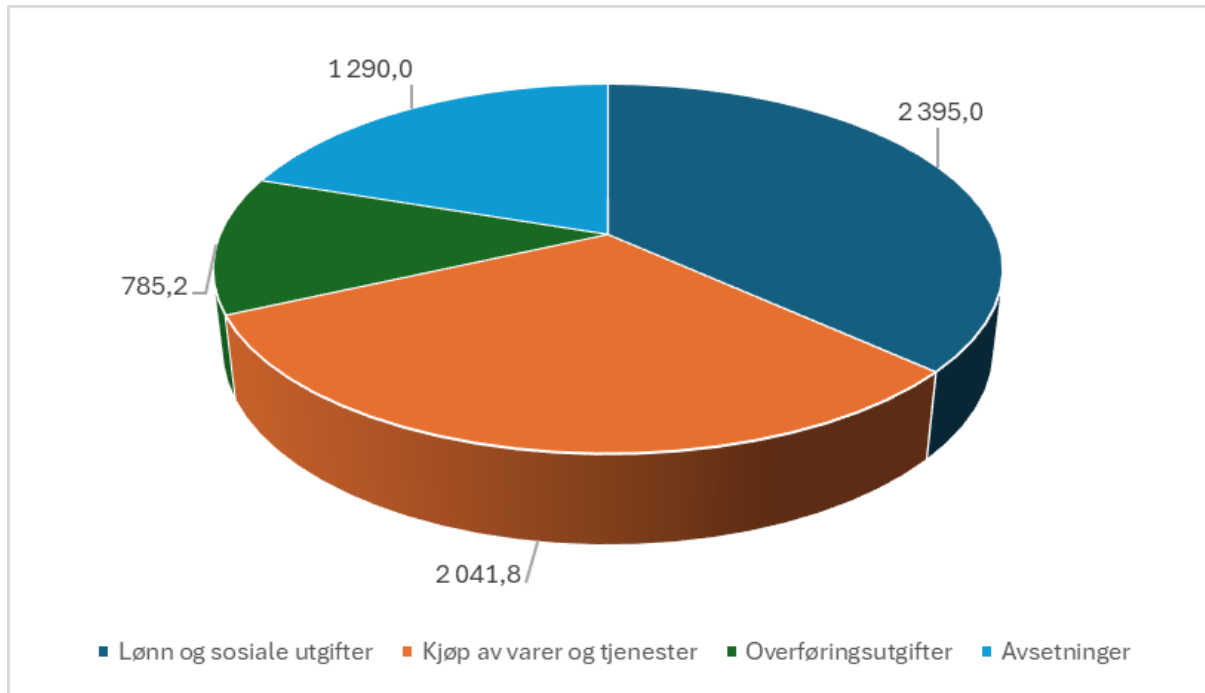
3.4.1 Fordelingen av fylkeskommunens utgifter på de ulike utgifts artene

Figuren nedenfor viser fordelingen av fylkeskommunens utgifter på de ulike utgifts artene. Lønn og sosiale utgifter er den største utgifts arten til fylkeskommunen og utgjør ca. 37 prosent av de totale utgiftene. Kjøp av varer og tjenester utgjør ca. 31 prosent av de totale utgiftene mens avsetninger utgjør ca. 20 prosent og overføringsutgiftene utgjør ca. 12 prosent.

Utgiftsarten avsetninger på 1 290 mill. kr i figuren nedenfor består av følgende utgifter:

- Renteutgifter og andre finansutgifter 135,3 mill. kr
- Avdrag på lån 130,1 mill. kr
- Avsetning til ubundne fond 95,4 mill. kr
- Avsetning til bundne fond 525,1 mill. kr
- Overføring til investeringsregnskapet 161,6 mill. kr
- Avskrivninger 242,2 mill. kr

Tall i mill. kr:

Innenfor flere av tjenesteområdene er utgifts artene lønn og sosiale utgifter den største utgiftsposten, som for eksempel innenfor Opplæring og kompetanse. Innenfor Samferdsel derimot er utgifts arten Kjøp av varer og tjenester den største utgifts arten.

3.4.2 Brutto resultatgrad

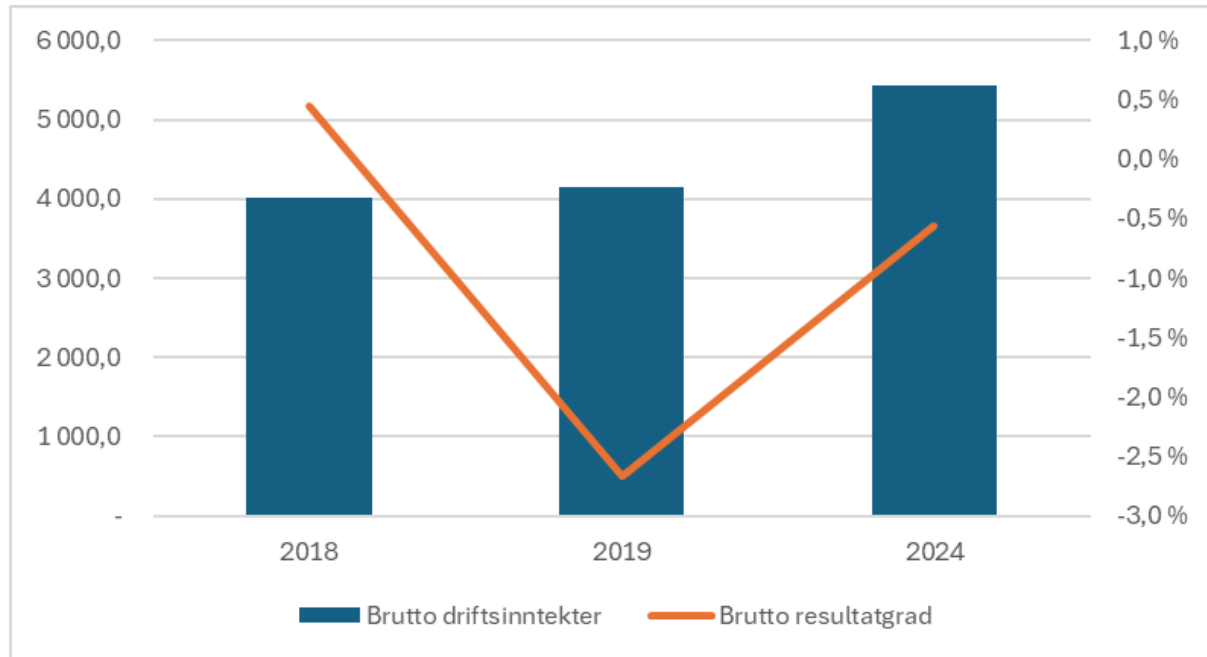
Brutto resultatgrad er definert som brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Brutto driftsresultat viser resultatet av fylkeskommunens ordinære drifts virksomhet inklusiv avskrivninger. Ved å sammenligne brutto resultatgrad med netto resultatgrad synliggjøres finanspostenes effekt på resultatet.

Brutto resultatgrad (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Brutto driftsresultat	18,3	-110,3*	-30,4*	
Brutto driftsinntekter	4020,8	4141,7	5433,8	
i % av brutto driftsinntekter	0,5 %	-2,7 %	-0,6 %	0,3 %

*Negativt brutto driftsresultat betyr at utgiftene er høyere enn inntektene.

Brutto resultatgrad i 2024 ble negativ. At brutto resultatgrad er negativ i 2024 viser at fylkeskommunen brukte mer penger på de ulike tjenesteområdene enn det som dekkes gjennom overføringer fra staten i form av skatt og rammetilskudd.

I 2019 fikk Østfold fylkeskommune en negativ resultatgrad for første gang på 10 år. Figuren nedenfor viser utviklingen i brutto driftsinntekter i årene 2018, 2019 og 2024 og utviklingen i brutto resultatgrad (brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter).

3.4.3 Netto resultatgrad

Netto resultatgrad er definert som netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat viser resultatet av ordinær løpende drift, inkludert finansieringstransaksjoner og korrigert for avskrivninger. Som finansieringstransaksjoner regnes blant annet renter, utbytte og avdrag. Netto driftsresultat kan brukes til finansiering av investeringer og/eller avsettes til senere bruk.

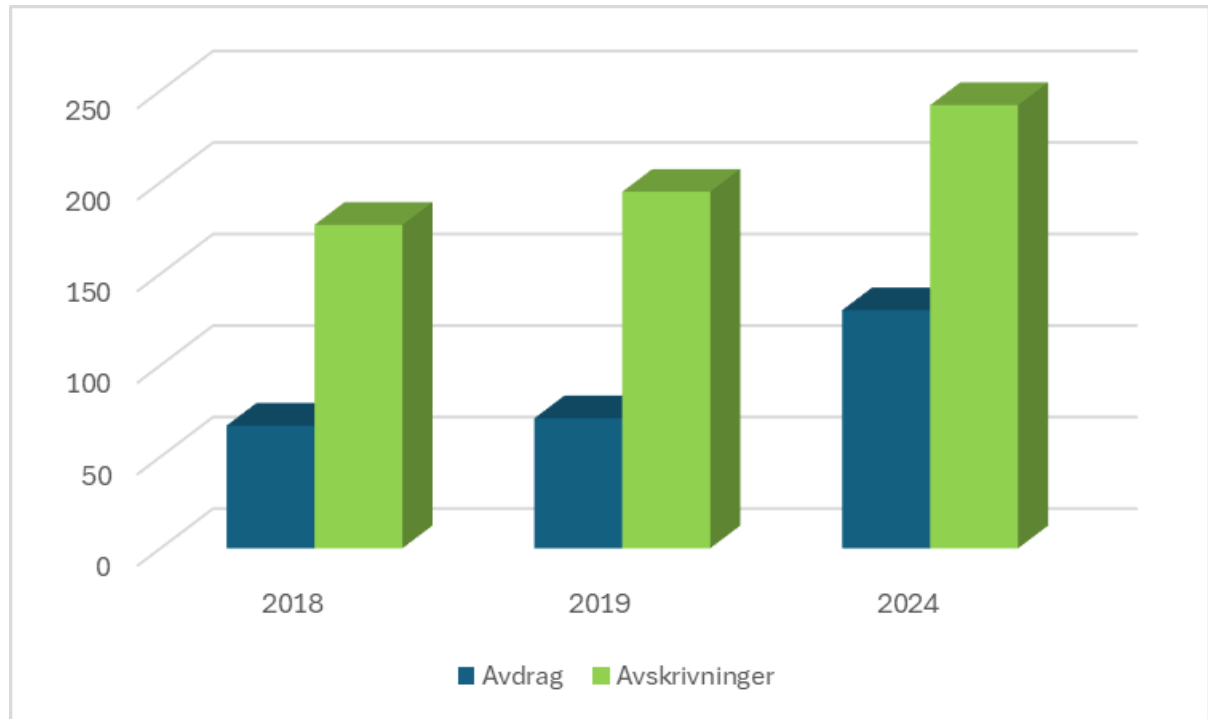
Netto resultatgrad (beløp i mill. kr)	2018	2019	2024	Landsgjennitt ekskl. Oslo 2024
Brutto driftsresultat	18,3	-110,3	-30,4	
Netto renter/utbytte og avdrag	-80,9	-35,7	10,8	
Motpost avskrivninger	176,7	194,8	242,1	
Netto driftsresultat	114,1	48,8	222,5	
i % av brutto driftsinntekter	2,8 %	1,2 %	4,1 %	2,7 %

Regnskapet for 2024 viser en netto resultatgrad på 4,1 prosent. Fylkeskommunens måltall for resultatgraden i økonomiplanperioden 2024 - 2027 er 3 prosent. Resultatgraden bør utgjøre minimum ca 4 prosent for å sikre en forsvarlig formuesforvaltning som for eksempel til å kunne dekke uforutsette utgifter og for å kunne overføre midler til fremtidige investeringer (jf. Teknisk beregningsutvalgs anbefalinger). Hovedårsakene til at netto resultatgrad ble på 4,1 prosent er merinntekt knyttet til utbytte fra Østfold Energi AS og merinntekter på plasseringer som tilsammen utgjør ca 171 mill. kr.

Avskrivninger - anleggsmidler som har begrenset utnyttbar levetid, avskrives som hovedregel lineært over den utnyttbare levetiden til anleggsmidlet. Avskrivningene føres som utgift i driftsregnskapet og inngår i sum netto driftsutgifter. Videre føres avskrivningene også som en inntekt slik at avskrivningene ikke inngår i netto driftsresultat. 2024 var avskrivningene på 242,1 mill. kr.

Avdrag på lån som er tatt opp etter [kommuneloven § 14-15](#) første eller andre ledd eller [§ 14-16](#) eller med hjemmel i annen lov, regnes som utgifter til drift. I økonomiplanens driftsdel, driftsbudsjettet og driftsregnskapet skal det føres avdrag på slike lån som samlet minst tilsvarer minimumsavdraget beregnet etter [kommuneloven § 14-18](#). Utgifter til avdrag på lån inngår i driftsregnskapet under netto finansutgifter og inngår i netto driftsresultat. I 2024 var avdraget på 130,1 mill. kr.

Figuren nedenfor viser størrelsen på avdrag og avskrivninger i fylkeskommunens regnskap i 2018, 2019 og 2024. Det er avdragene som utgiftsføres i regnskapet og som får resultateffekt. Avskrivningene føres både som inntekt og utgift og får dermed ingen resultateffekt på netto driftsresultat.

Tabellen nedenfor synliggjør netto driftsresultat hvor kun avskrivningene og ikke avdragene er tatt med. Avskrivningene er høyere enn avdragene og gir dermed et lavere netto driftsresultat enn i tabellen ovenfor. For å sikre en sunn økonomi burde netto driftsresultat dekke avskrivningene.

Netto resultatgrad - med avskrivninger uten avdrag (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjennnitt ekskl. Oslo 2024
Brutto driftsresultat	18,3	-110,3	-30,4	
Netto renter/utbytte	-9,9	-35,7	140,9	
Netto driftsresultat	8,4	-79,0	110,5	
i % av brutto driftsinntekter	0,2 %	-1,9 %	2,0 %	Ikke tilgjengelig

Tabellen ovenfor viser at når man tar med avskrivningene i netto driftsresultat i istedenfor avdragene blir netto driftsresultat og også resultatgraden lavere. Dette fordi avskrivningene er høyere enn avdragene. I 2024 er korrigert netto driftsresultat positivt og dekker avskrivningene.

3.4.4 Gjeldsgrad

Gjeldsgrad defineres som langsiktig lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, og skal vise hvor stor andel av driftsinntektene lånegjelden utgjør. Langsiktig gjeld er korrigert for pensjonsforpliktelsene, og har normalt lengre løpetid enn et år. Det vedtatte måltallet til fylkeskommunen når det gjelder gjeldsgrad i økonomiplanperioden 2024 - 2027 er 90 %.

Gjeldsgrad (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Langsiktig lånegjeld pr. 31.12.	2 116	2 283	3 083,4	
i % av brutto driftsinntekter	52,6 %	55,1 %	56,7 %	76,8 %

Gjeldsgraden i 2024 ligger godt under måltallet for økonomiplanperioden som er 90 prosent.

Gjeldsgraden er i liten grad økt siden 2019 i "gamle" Østfold fylkeskommune. Låneopptaket ble nedjustert i 2. tertialrapport, noe som er med på å bidra til at gjelden øker noe mindre enn planlagt. Nedjusteringen av låneopptaket skyldes lavere framdrift enn budsjettert.

3.4.5 Renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

Dette nøkkeltallet sier noe om hvor stor andel av brutto driftsinntekter som blir brukt til å dekke renter og avdrag. Fylkeskommunens gjeldsnivå og den rentesatsen som fylkeskommunen betaler påvirker nøkkeltallet.

Renter og avdrag i % av br. driftsinntekter (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Renter og avdrag	129,3	132,0	265,4	
i % av brutto driftsinntekter	3,2 %	3,2 %	4,9 %	6,9 %

Renter og avdrag utgjør en større andel av brutto driftsinntekter i 2024 sammenlignet med tallene fra Østfold fylkeskommune i 2018 og 2019.

3.4.6 Økonomisk buffer/reservefond

Disposisjonsfondet har som hovedhensikt å ivareta at det finnes reserver som kan håndtere svingninger i driftsinntekter og engangshendelser, slik at dette ikke går ut over tjenesteproduksjonen. Disponible midler på disposisjonsfond, og vurderingen av nivået på dette, er også avhengig av om det oppnås tilfredsstillende nivå på netto driftsresultat, som kan ivareta behovet for egenfinansiering av investeringer og andre uforutsette utgifter eller inntektssvikt. Fond til dekning av premieavvik er ikke inkludert i tallene i tabellen.

Økonomisk buffer/reservefond i % av br. driftsinntekter (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Disposisjonsfond, reservefond	353,1	285,9	310,5	
i % av brutto driftsinntekter	8,8 %	6,9 %	5,7 %	Ikke tilgjengelig

Den økonomiske bufferen i 2024 ble 5,7 prosent. Det er høyere enn måltallet for økonomiplan perioden som var 5 prosent. Bufferen er allikevel lavere enn den var i Østfold fylkeskommune i 2018 og 2019.

Mindreforbruket i 2024 på 78,3 mill. kr er ikke inkludert i måltallet da det formelt sett ikke er vedtatt avsatt til reservefondet men ført der med bakgrunn i forskrift.

SSB la frem de foreløpige KOSTRA tallene for 2024 den 17. mars 2025. Østfold fylkeskommunes disposisjonsfond samlet, inkludert fond til dekning av premieavvik, er 13,6 % av brutto driftsinntekter. Gjennomsnittet for landets fylkeskommuner ekskl. Oslo er 12,9 %.

3.4.7 Frie inntekter pr innbygger

Med frie inntekter menes inntekter som kan disponeres uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd fra staten defineres som frie inntekter.

Frie inntekter pr innbygger (beløp i kroner)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Frie inntekter pr innbygger (antall 312 152)	10 425	10 723	12 701	16 103

Frie inntekter pr innbygger er noe høyere i 2024 enn det var i Østfold fylkeskommune i 2018 og 2019. Det har fra 2024 kommet et revidert inntektssystem for fylkeskommunene samt at fylkeskommunen fikk en økning i rammetilskuddet 1. november 2024 på 39,4 mill. kr. Denne ekstraintekten ble fordelt etter innbyggertall noe som ga Østfold mer enn hvis merinntekten hadde blitt fordelt på ordinær måte innenfor inntektssystemet.

3.4.8 Skattedekningsgrad

Skattedekningsgrad defineres som andelen av brutto driftsutgifter som dekkes av skatter.

Skattedekningsgrad (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Skatteinntekter	1 610,5	1 691,5	2 005,2	
i % av brutto driftsutgifter	40,2 %	39,8 %	36,7 %	Ikke tilgjengelig

I 2024 dekket skatteinntektene 36,7 prosent av brutto driftsutgifter. Sammenlignet med 2018 og 2019 har skattedekningsgraden gått ned i 2024. Den var også synkende fra 2018 til 2019.

3.4.9 Skatt- og rammetilskuddsdekning

Nøkkeltallet viser hvor stor andel av driftsutgiftene som dekkes av skatt og rammetilskudd.

Skatt- og rammedekningsgrad (beløp i mill kr)	2018	2019	2024	Landsgjnsnitt ekskl. Oslo 2024
Skatt og rammetilskudd	3 101,8	3 212,0	3 965,0	
i % av brutto driftsutgifter	77,5 %	75,5 %	72,6 %	72,0 %

Dekningsgraden går ned noe som innebærer at utgiftene må dekkes inn av andre inntekter eller at utgiftene må reduseres.

3.5 Østfold Energi AS - utvikling i utbytte

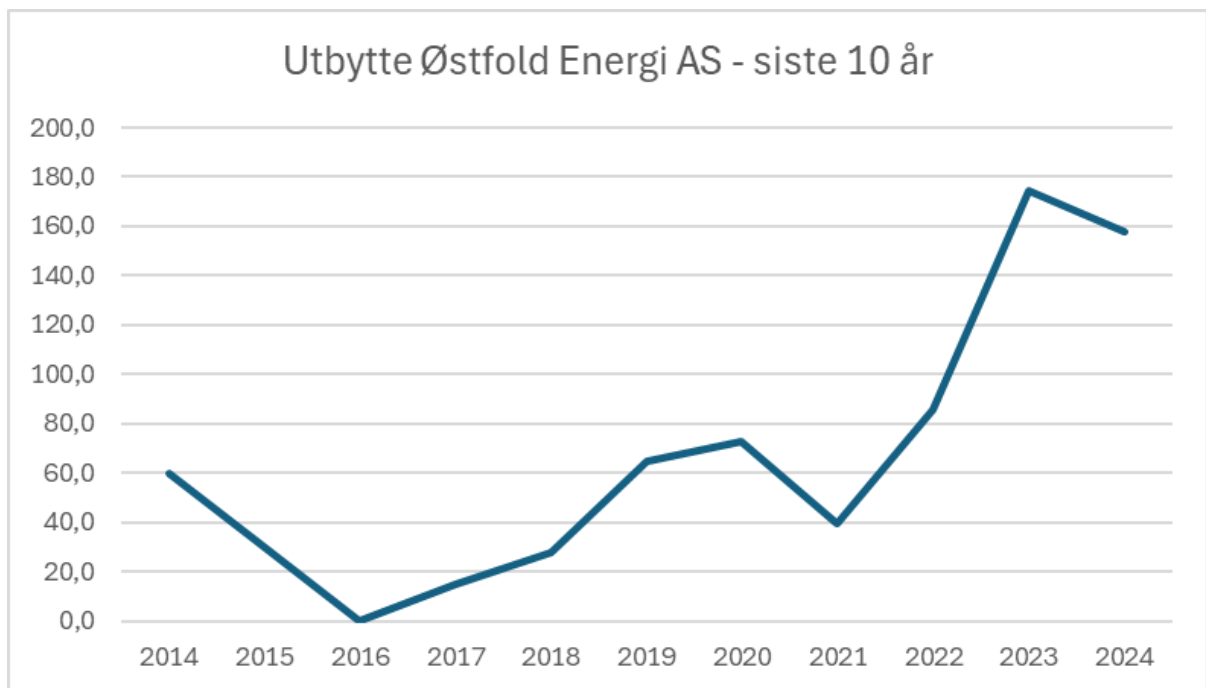
Østfold fylkeskommune eide 50 % av Østfold Energi AS fram til og med 2019. Viken fylkeskommune hadde fra 2020 en eierandel i selskapet på 45 %. Østfold fylkeskommunes eierandel i selskapet fra 2024 er også 45 %. Selskapet fikk en ny utbyttmodell som er benyttet fra og med 2021.

Tabellen viser utbytte fra Østfold Energi AS:

(beløp i millioner kroner)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utbytte fra Østfold Energi AS	60	30	0	15	28	65	72,5	39,2	85,5	174,2	157,5
Eierandel	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	45 %	45 %	45 %	45 %	45 %

Årene 2020 - 2023 gjelder Viken fylkeskommune. Ny utbyttmodell gjelder fra og med 2021.

Grafen under viser utviklingen i utbyttet fra Østfold Energi AS de siste 10 årene. Tallene i den horisontale akse er i hele millioner kroner.

3.6 Fylkeskommunale garantier

I Fylkestingsak 41/2023 ble tidligere garantivedtak fra Viken fylkeskommune stadfestet for nye Østfold fylkeskommune. Garantirammene ble samtidig vedtatt endret/tilpasset. I etterkant av stadfestelsen er garantien for Inspiria Eiendom AS forlenget med 12 år (FT 66/2024). Alle garantier er godkjent av Kommunal - og distriktsdepartementet.

Garantien er stilt for selskap	Type garanti	Vedtatt garantiramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.2024	Saldo 31.12.2019	Saldo 31.12.2018	Garanti utløper
Vegfinans Viken AS - Bypakke Nedre Glomma fase 1 (kun Kråkerøy)	Selvskyldner-kausjon	200 000 000	60 000 000	679 152 470	665 473 300	2026
Vegfinans Viken AS - Bypakke Nedre Glomma fase 2	Selvskyldner-kausjon	2 967 000 000	0*	0	0	2041
Fylkeshuset Sarpsborg AS	Selvskyldner-kausjon	46 300 000	42 572 663	52 759 093	55 396 379	2054
Inspiria eiendom AS	Selvskyldner-kausjon	28 100 000	28 099 260	35 124 075	36 629 400	2049
Østfoldmuseene	Simpel kausjon	9 700 000	8 026 315	12 212 492	13 014 660	2034
Vegfinans Østfold Bompengeselskap AS	Selvskyldner-kausjon		0	750 000 000	1 230 000 000	2032
Sum garantiansvar		3 251 100 000	138 698 238	1 529 248 130	2 000 513 739	

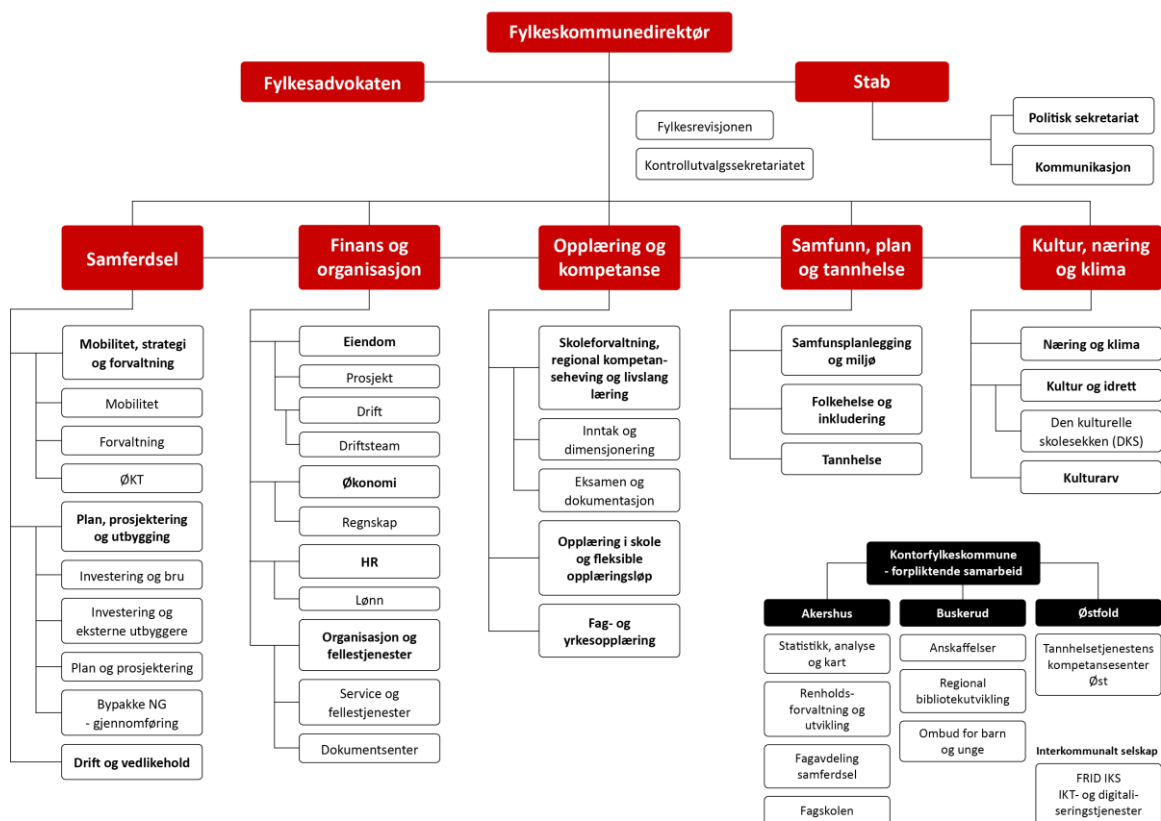
*Forventet låneopptak utover saldo er kr 2 967 000 000

4 Ledelse og styring

4.1 Fylkeskommunens organisasjon

Fylkeskommunens administrasjon er organisert med en fylkeskommunedirektør og fem tjenestoområder. Direkte underlagt fylkeskommunedirektøren er fylkesadvokaten og fylkeskommunedirektørens stab, slik organisasjonskartet viser:

Organisasjonskartet viser den samlede organisasjonen:

På slutten av 2024 ble det vedtatt å slå sammen avdelingene Samfunn, plan og tannhelse og Kultur, næring og klima til en avdeling fra 01.02.2025. Den nye avdelingen er har fått navnet Regional utvikling.

4.2 Oppgavefelleskap

Østfold fylkeskommune har seks oppgavefelleskap for faglige tjenesteleveranser, med linjer for hvilken kontorfylkeskommune de er knyttet til. Østfold fylkeskommune er kontorfylkeskommune for kontrollutvalgssekretariatet i Akershus og Østfold, Fylkesrevisjonen i Akershus og Østfold, Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst og FRID IKS.

Fylkestinget vedtok i PS 54/2024 den 19.06 uttreden av følgende kommunale oppgavefelleskap:

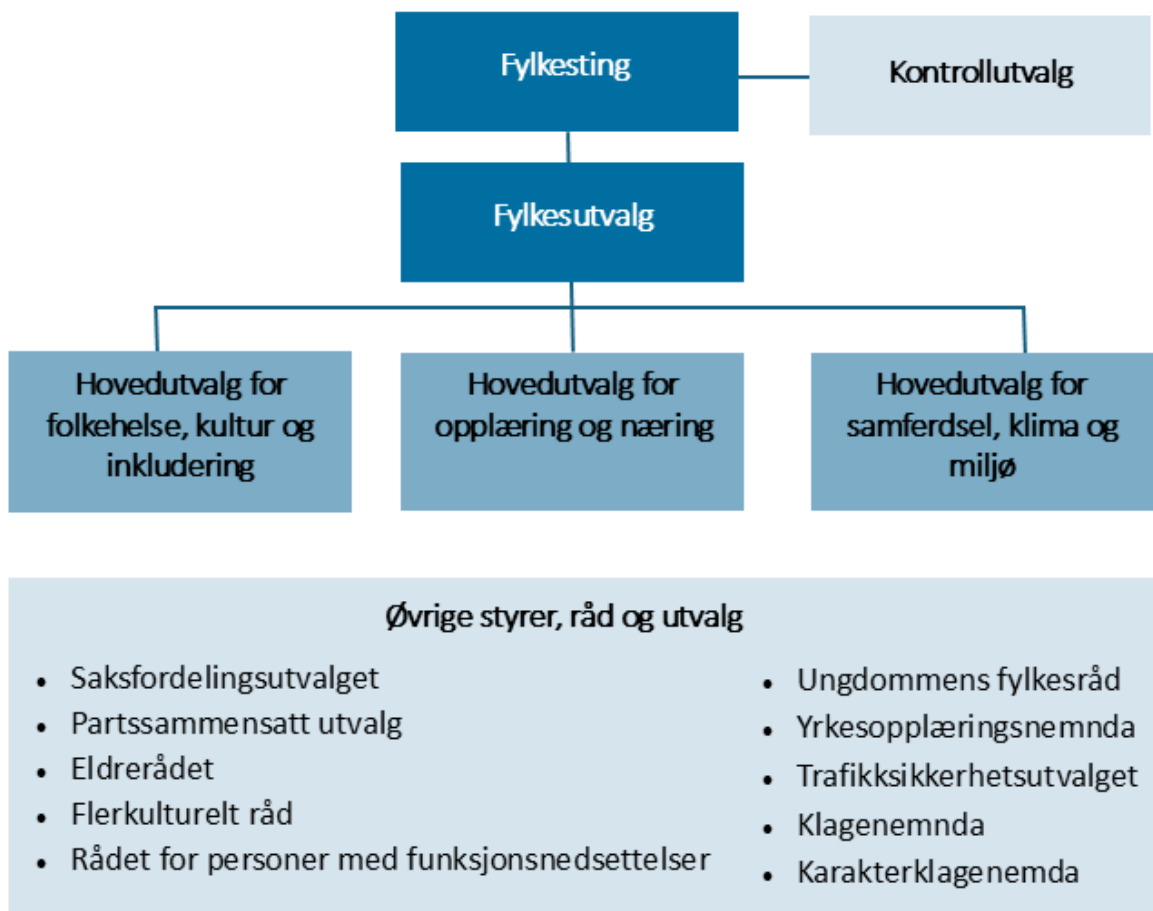
- Renholdsforvaltning- og utvikling (RENKO) KO
- Analyse KO
- Veiteknologi og geofag KO

Østfold fylkeskommune vurderte at organisasjonsformen oppgavefellesskap er unødvendig byråkratisk og ressurskrevende for arbeid med, og inn mot, de nevnte fagområdene.

4.3 Fylkestinget og fylkesutvalget

4.3.1 Politisk styringsmodell

Østfold fylkeskommune styres etter formannskapsmodellen. Fylkestinget er øverste politiske organ som ledes av fylkesordfører. Fylkestinget har ansvar for politikkutforming og rammene for fylkeskommunens utvikling gjennom vedtak av overordnede mål, prinsipper og strategier, og vedtak om årsbudsjett og økonomiplan. For å få en effektiv drift og reell politisk styring har fylkestinget fordelt fylkestingets ansvarsområder på fylkesutvalget og tre hovedutvalg som dels forbereder det politiske arbeidet med viktige saker, og dels er delegert myndighet på fag- og politikkområder.

Fylkesutvalget er det sentrale folkevalgte organet etter fylkestinget med et ledende og koordinerende ansvar for fylkeskommunens økonomiplan, budsjett og øvrig økonomiforvaltning, regional planstrategi, regionale planer og andre overordnende styringsdokumenter, regionalpolitikk, internasjonalisering, og er fylkeskommunens eierorgan.

Fylkeskommunedirektøren er leder av fylkeskommunens samlede administrasjon.

Fylkeskommunedirektøren har ansvaret for å legge fram forsvarlig utredede saker med forslag til vedtak til behandling i alle folkevalgte organer med unntak av kontrollutvalget, og for å iverksette de vedtak som treffes.

4.3.2 Fylkestinget 2023-2027

Østfold fylkesting har 43 representanter som ble valgt inn ved fylkestingsvalget 2023. Følgende partier er representert:

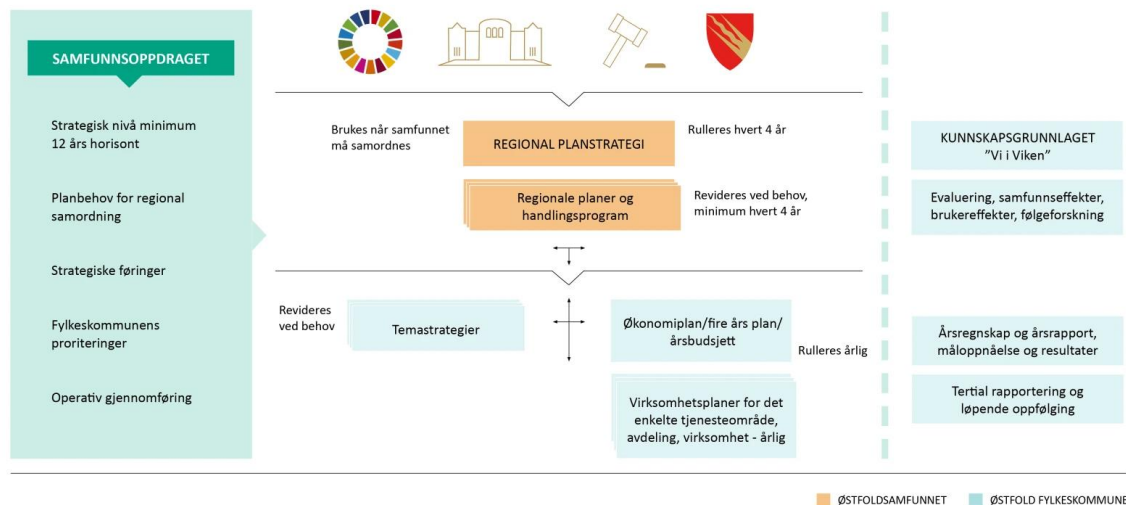
Partier	Antall representanter
Høyre	11
Arbeiderpartiet	11
Fremskrittspartiet	6
Senterpartiet	3
Sosialistisk Venstreparti	2
Industri- og næringspartiet	1
Uavhengig representant	1
Rødt	2
Kristelig Folkeparti	2
Miljøpartiet De Grønne	2
Pensjonistpartiet	1
Venstre	1

4.4 Plan- og styringssystemet

Fylkeskommunens helhetlige plan- og styringssystem skal sikre gjennomføring av vedtatte planer og politikk, høy grad av måloppnåelse og god kvalitet på tjenestene vi leverer. Plan- og styringssystemet inneholder, og tydeliggjør forholdet mellom, dokumenter og prosesser som er sentrale for styring og planlegging, og gir et godt grunnlag for god virksomhetsstyring for Østfold fylkeskommune.

Gjeldende plan- og styringssystem er arvet fra Viken fylkeskommune og det har pågått et arbeid med å tilpasse dette til Østfold fylkeskommune. Hovedfokuset har vært å etablere en overordnet og forståelig logikk i plan- og styringssystemet, med sammenhenger fra det strategiske til det operative nivået. Arbeidet er ikke sluttført og fortsetter i 2025. Gjeldende plan- og styringssystem er som følger:

Helhetlig plan- og styringssystem

4.4.1 Status regionale planer

Det er utviklet forslag til tre regionale planer for Østfold:

1. Regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd
2. Regional plan for kompetanse og verdiskaping
3. Regional plan for areal og mobilitet

De tre brede samfunnsplanene skal erstatte 12 gjeldende planer og dermed bidra til enklere og mer helhetlig strategisk styring og et moderne og oppdatert planverk.

Forslaget til de tre regionale planene er bygget på prosessene og underlaget som er utarbeidet i Viken. Det er gjort en prioritering, tilpasning og konkretisering av dette underlaget, slik at det er tilpasset Østfold geografi, utfordringer og muligheter.

Arbeidet er utført i tett samarbeid med østfoldsamfunnet. Gjennom dialog, verksteder og drøftingsmøter er både prioriteringer og løsninger behandlet og videreutviklet. Forslaget til tre nye regionale planer forventes sluttbehandlet andre halvår 2025.

4.5 Eierstyring

Med eierstyring menes den styringen fylkeskommunen har med selskaper, foretak og andre virksomheter som fylkeskommunen har eierinteresse eller tilsvarende interesse i, og den måten fylkeskommunen forvalter sitt eierskap på.

Eierskapsmelding for Østfold fylkeskommune ble vedtatt i fylkestinget den 25. april 2024 (sak 49/2024): [Eierskapsmelding 2024 for Østfold fylkeskommune](#)

Eierskapsrapport for 2024 ble vedtatt i fylkestinget den 24. oktober 2024 (sak 104/2024): [Østfold fylkeskommunes eierskapsrapport](#)

5 Internkontroll

I henhold til kommuneloven § 25-2 skal fylkeskommunedirektøren minst én gang årlig rapportere til fylkestinget om internkontroll og resultater fra statlig tilsyn. Denne rapporten gir en oversikt over status og utvikling innen internkontroll i Østfold fylkeskommune for året 2024.

5.1 Internkontrollsystemer og rutiner

Fylkeskommunen har et omfattende internkontrollsystem som ble etablert i Viken. Alle dokumentene som ble utarbeidet i Viken-perioden ble kopiert til nye Østfold fylkeskommunes internkontrollsystem ved årsskiftet 2023/24. Mange av disse er revidert og tilpasset fylkeskommunens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Seksjon for organisasjon og fellestjenester har på oppdrag av fylkeskommunedirektøren, gjennomført en evaluering av den helhetlige internkontrollen i fylkeskommunen. Grunnlaget for evalueringen var en spørreundersøkelse som ble sendt ut til alle ledere og hovedtillitsvalgte. Funnene ble presentert for Fylkeskommunedirektørens ledergruppe, og det ble gjort en overordnet risikovurdering i toppledergruppen 25.11.24. Handlingsplan er utarbeidet for å sikre videre arbeid med internkontrollen og redusere risiko til akseptabelt nivå.

5.2 Oppfølging av avvik

Et sentralt element i arbeidet med internkontroll er å avdekke og følge opp avvik. Det er derfor krav om å "avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik" i kommuneloven (§ 25-1 bokstav c). Å avdekke konkrete avvik eller feil er helt sentralt for å kunne gjøre korrigeringer eller forbedringer både i den konkrete situasjonen og for fremtiden.

Det ble utarbeidet og iverksatt en ny rutine for avvikshåndtering og rapportering på slutten av 2024. Det ble gjennomført opplæring for hovedverneombud og enkelte enheter. Det avventes med videre opplæring til avviksmodulen i kvalitetssystemet er evaluert og tilpasset ny organisasjon. Dette vil bli gjort i 2025. Det ble startet et arbeid med avviksmeldingene til Eiendom. Det meldes avvik på bygninger og inventar til eiendom hvor mange av tilfellene er driftsmeldinger. Vi har ikke en god løsning slik vi bruker våre digitale systemer, til å skille disse. Det arbeides for å optimalisere systemenes funksjonalitet og gjøre det tydelig for brukere hva som er avvik og hva som er driftsmelding, samt få disse meldingene kanalisert til riktige mottakere.

Det ble meldt 1028 avvik totalt i Østfold fylkeskommune. Avvikene ble i all hovedsak innmeldt fra videregående skoler og tannklinikker. Det er svært få avvik som meldes fra fylkesadministrasjonen.

5.3 Sikkerhet og beredskap

En stor del av sikkerhets- og beredskapsarbeidet i Østfold fylkeskommune i 2024 gikk med til å organisere fagområdet i ny fylkeskommune, og ferdigstille prosjekter fra Viken. Dette inkluderte innføring av krisestøtteverktøyet Rayvn i Østfold fylkeskommune og alle de videregående skolene,

arbeid med etablering av Nasjonalt begrenset nett, etablering av en ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Østfold fylkeskommune og videreutvikling og opplæring i bruken av Nødnett til bruk for sentral kriseledelse. Arbeidet med dette vil også videreføres i 2025.

I forbindelse med arbeidet med en ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Østfold fylkeskommune ble det i 2024 gjennomført analysemøter med relevante nøkkelfunksjoner i arbeidet med å definere hendelser og beskrive scenarioer. Norconsult bisto med tilrettelegging og beskrivelsen av trusselbildet for Østfold fylkeskommune. Scenarioene ble kvalitetssikret i de respektive fagavdelingene og analysen i sin helhet ble sendt på intern og ekstern innspillsrunde høsten 2024. I oktober 2024 ble helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse vedtatt av fylkestinget. Den skal følges opp med en oppfølgingsplan med konkrete tiltak i 2025, og brukes som et kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet i fagområdene.

Prosjektet om innføring av krisestøtteverktøyet Rayvn i samarbeid med FRID ble ferdigstilt i 2024. Alle skolene og nøkkelfunksjoner i fylkesadministrasjonen gjennomgikk grunnleggende opplæring, og det ble gjennomført regelmessige øvelser i bruken av Rayvn sammen med Statsforvalteren og kommunene. Rayvn inkluderer en SMS-funksjon til varsling av alle ansatte i fylkeskommunen, samt lærere, foresatte og elever i de videregående skolene, som også ble innført i 2024. Arbeidet med å videreutvikle Rayvn i fylkeskommunen vil fortsette i 2025.

Arbeidet med å etablere Nasjonalt begrenset nett (NBN) – et skjermingsverdig informasjonssystem for gradert informasjon, ble også videreført i 2024, og nødvendig arbeid med infrastruktur knyttet til soneinndeling og et eget beredskapsrom ble utført. Året gikk også med til arbeid med et styringssystem for sikkerhet i forbindelse med krav som stilles etter sikkerhetsloven, sikkerhetsklarering og autorisasjon av nødvendig personell. Instruks for fysisk sikkerhet på fylkeshuset ble etablert. Arbeidet styringssystem for sikkerhet og etableringen av NBN vil fortsette i 2025.

I 2024 ble også nye Nødnett-terminaler tatt i bruk på fylkeshuset, tilgjengelig for sentral kriseledelse. Det ble gjennomført lokal opplæring for bruk, sammen med andre aktører fra drift og vedlikehold. Det er gjennomført regelmessige øvelser på Nødnett sammen med Statsforvalteren og kommunene etter en egen rutine ved bortfall av elektronisk kommunikasjon. Det er også gjennomført faste øvelser med Oslo kommune, Akershus og Buskerud fylkeskommune og internt med representanter fra drift og vedlikehold på Nødnett.

Overordnet beredskapsplan for Østfold fylkeskommune ble revidert og vedtatt av fylkestinget, og skolenes beredskapsplanverk har blitt justert til Østfold fylkeskommune.

Det ble også gjennomført en felles beredskapsdag for alle de videregående skolene, hvor årets tema for øvelser og øvingsdirektiv ble presentert. Skolene gjennomførte en egen diskusjonsøvelse sammen med politiet på bakgrunn av et scenario knyttet til årets tema, som også ble utarbeidet i samarbeid med politiet.

Den årlige egenberedskapsuken til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) ble synliggjort på fylkeshuset i løpet av oktober, og omtalt på beredskapsdagen for skolene.

Sentral kriseledelse var etablert i forbindelse med utfordrende værforhold vinteren 2024. Fylkesadministrasjonen har håndtert flere hendelser i løpet av året, hvor kriseledelsen på et lavere nivå har vært involvert, som i hendelsen med bussbranner, militær aktivitet og anløp av fartøy i Oslofjorden og store nedbørsmengder og snøfall mot slutten av året. Sentral kriseledelse deltok også på en felles

digital øvelse om en atomhendelse sammen med kommunene, Statsforvalteren og Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). De deltok også som observatør på en beredskapsøvelse for Indre Østfold-kommunene.

Det har blitt arbeidet en del med risikovurderinger og systemer for dette i forbindelse med ulike arrangement og aktiviteter i ulike fagavdelinger. Eksempler er i forbindelse med skolesaken og gjennomføringen av politiske møter høsten 2024, valggjennomføring i 2025, og eiertur med Østfold Energi. Dette er et arbeid som skal videreutvikles og fortsette i 2025.

Samvirke og nettverk har vært et satsingsområde i 2024. Fylkesadministrasjonen har deltatt på flere konferanser og samlinger om sikkerhet og beredskap, som Statsforvalterens kommunekonferanse, DSBs samfunnssikkerhetskonferanse og Nasjonal sikkerhetsmyndighet sin (NSMs) sikkerhetskonferanse. Fylkeskommunen er også fast deltaker i fylkesberedskapsrådet, i grenseredningsrådet, i Svinesundkomiteen og i fylkeskommunalt sikkerhets- og beredskapsforum, hvor det er gjennomført flere møter og samlinger gjennom året.

Det er også gjennomført regelmessige møter med Statsforvalteren, i Østfold-kommunenes felles beredskapsforum, med sikkerhetsledelsen i FRID og med de to andre fylkeskommunene Akershus og Buskerud. Det er også gjennomført møter med flere ulike samvirkeaktører som Sivilforsvaret, forsvaret, og andre fylkeskommuner og kommuner om temaer innen sikkerhet og beredskap, sivil transportberedskap og totalforsvaret. Fylkeskommunen har bidratt i arbeidet med en GAP-analyse innen helseberedskap, i samarbeid med tannhelse. Fylkeskommunalt sikkerhets- og beredskapsforum har også, på bestilling fra DSB, bidratt med forslag til tiltak i forbindelse med Totalforsvarsåret 2026, og startet på arbeidet med et felles innspill til Totalberedskapsmeldingen, i samarbeid med samferdselssjefskollegiet.

5.4 Informasjonssikkerhet og personvern

5.4.1 Fylkeskommunens ansvar for forvaltningen av informasjon og personopplysninger

Østfold fylkeskommune behandler store mengder data og informasjon for å ivareta de forvaltnings- og tjenesteproduserende oppgavene vi har. Det behandles personopplysninger om innbyggere, elever, folkevalgte og ansatte. Noe av informasjonen som behandles er konfidensiell eller sensitiv. Informasjonen behandles gjennom flere ulike digitale systemer og arbeidsplattformer, men kan også være fysisk i form. Dersom informasjon blir kjent for uvedkommende, går tapt, blir utilgjengelig eller uriktig endret, kan det ha negative konsekvenser for liv og helse, tjenesteproduksjon, økonomi og omdømme.

Personopplysningsloven og gjennomføringen av EU's personvernforordning (GDPR) har styrket enkeltpersoners personvern ved å stille sterkere krav til hvordan personopplysninger samles inn, lagres, brukes og deles. Det stilles sterkere krav til at arbeidsgiver dokumenterer at det er gjort vurderinger av lovligheten ved behandlingen. Behandlingen skal skje på en lovlig, rettferdig og gjennomsiktig måte, med respekt for individets rettigheter og friheter.

Fylkeskommunens styringssystem skal ivareta NSMs (Nasjonal sikkerhetsmyndighet) grunnprinsipper for digital sikkerhet, og baserer seg på styringssystem for informasjonssikkerhet fra KINS (Foreningen Kommunal Informasjonssikkerhet).

Ledelse av informasjonssikkerhetsarbeidet er en gjennomgående og kontinuerlig prosess, som omhandler definering og oppnåelse av strategiske målsetninger, styring av sikkerhetsrisiko, oppfølging av styringssystemets fungering og resultater. Arbeidet med personopplysningssikkerhet er en integrert del av informasjonssikkerhetsarbeidet.

5.4.2 Hva har fylkeskommunen gjort på dette feltet

Fylkestinget vedtok overordnet styrende retningslinje for informasjonssikkerhet og personvern i Østfold fylkeskommune. Retningslinjen beskriver de overordnede målene, rammene og føringene for styringssystemet. Den gir også uttrykk for ledelsens holdning til sikring av informasjon og ivaretagelse av de registrertes personvern. Dokumentet danner grunnlag for det videre arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern. Styringssystemet vil bestå av et sett av retningslinjer, prosedyrer og tekniske tiltak.

For å sikre at styringssystemet blir implementert, gjort kjent og brukt av ledere og ansatte, er det etablert en intern prosjektgruppe, som skal sikre fremdrift og utarbeidelse av styringsdokumentene og videre kjennskap og etterlevelse i organisasjonen.

Prosjektgruppen har gjennomført:

1. Overordnet risikovurdering av fylkeskommunens informasjonssikkerhet og personvern.
2. Etablert et samarbeid med FRID IKS, Buskerud og Akershus fylkeskommuner for å få oversikt over de ulike ansvarsområdene og utarbeide nødvendige dokumenter.
3. Utarbeidet rutiner for hvordan avvik innen området skal håndteres og meldes.

5.4.3 Avvik på personvern eller sikkerhetsbrudd

Det ble meldt 19 avvik på Informasjonssikkerhet / personvern (GDPR) i Østfold fylkeskommune. Av disse var 3 avvik innen cyberkriminalitet, 6 gjaldt personvernbrudd og 5 omhandlet brudd på tilgjengelighet. De resterende 5 innmeldte avvikene var feilregistreringer.

5.4.4 Personvernombudet

Personvernombudet har i 2024 utøvet rollen som ombud for både Østfold fylkeskommune og for Akershus fylkeskommune. Dette har medført at personvernombudet har utøvet rollen i en tilsvarende 60 % stilling i Østfold fylkeskommune, og har på den bakgrunn hatt noe nedsatt kapasitet.

I tillegg til å gi råd, opplæring og veiledning til ansatte i Østfold fylkeskommune, skal personvernombudet kontrollere organisasjonens overholdelse av regelverket og være kontaktpunkt for de registrerte. Personvernombudet bistår med opplæring, råd og veiledning knyttet til konkrete problemstillinger, og vurderer og gir anbefalinger ved gjennomføring av personvernkonsekvensvurderinger. Virksomhetens øverste ledelse har en rådføringsplikt, som betyr at

de skal rådføre seg med ombudet i forbindelse med alle prosesser som innebærer en behandling av personopplysninger.

I 2024 har ombudets virksomhet båret preg av å gi råd om overholdelse av regelverket på et overordnet og systematisk nivå. Det har i den forbindelse blitt gitt råd og veiledning i enkeltsaker og personvernombudet har deltatt i ulike arbeidsgrupper/ prosjekter. Videre har det blitt gjennomført opplæring med ansattgrupper om ulike temaer innenfor personvernregelverket. Ombudet erfarer at det har vært en økning i antall henvendelser, sammenlignet med foregående år, særlig knyttet til konkret veiledning og gjennomføring av personvernkonsekvensvurdering. Dette vurderes å ha sin bakgrunn at det er en økt bevissthet knyttet til ivaretagelsen av fylkeskommunens behandlingsansvar på leder- og toppledernivå. Et tydelig engasjement og en klar bevissthet på øverste ledelsesnivå er en absolutt forutsetning for at fylkeskommunen skal lykkes i å ivareta sine plikter etter personvernregelverket.

Det har også vært en økning i henvendelser fra de registrerte – de fylkeskommunen behandler personopplysninger om. Henvendelsene har i stor grad omhandlet hvilke rettigheter den registrerte har i forbindelse med fylkeskommunens behandling av personopplysninger, innsyn i egne personopplysninger og i noen grad vært knyttet til bekymringer og konkrete avvikssaker. I disse sakene har personvernombudet gitt uavhengige råd og veiledning.

Østfold fylkeskommune ble nyetablert 1. januar 2024 og er fortsatt en ung organisasjon, dette gjelder også på personvernområdet. Det har i 2024 blitt påbegynt et arbeid for å få på plass virksomhetens internkontrollsystem innenfor personvern og informasjonssikkerhet, styringssystem for personvern og informasjonssikkerhet, som videreføres i 2025. Personvernombudet vurderer det som viktig at et tilnærmet fullstendig styringssystem blir vedtatt i løpet av 2025 og opplever at viljen til å gjennomføre dette er til stede i organisasjonen.

5.5 Tilsyn fra statlige myndigheter

5.5.1 Saker for tingrett og lagmannsrett i 2024

- Skjønssak ((24-144186SKJ-TSOS/TFRE) - Søndre Østfold tingrett. Ekspropriasjonsskjønn, jf. skjønnsprosessloven §4, jf. veglova § 50. Saken er hevet etter enighet mellom partene.
- Skjønssak (24-077411SKJ-TFNO/TMYS) - Follo og Nordre Østfold tingrett. Ekspropriasjonsskjønn, jf. skjønnsprosessloven §4, jf. veglova § 50. Saken er hevet etter enighet mellom partene.

5.5.2 Tilsyn fra statlige myndigheter

- Tilsyn med fylkeskommunens gjennomføring av eksamen og internkontroll ved Malakoff videregående skole. Saken ble avsluttet uten pålegg. Saksnummer 2024/4637.
- Tilsyn om tema skolemiljø ved Glemmen videregående skole. Saken ble påbegynt 2023 og er avsluttet etter at varslede pålegg er rettet. Saksnummer 2024/9286.
- Tilsyn internkontroll og skolemiljø ved Frederik den andre videregående skole. Saken er påbegynt i 2022 og er avsluttet etter at skolen har rettet pålegg. Saksnummer 2024/12169

5.5.3 Tilsynssaker gjennomført av Arbeidstilsynet

- Stedlig tilsyn, forebygge kjemisk eksponering ved Malakoff videregående skole. Lukket med pålegg. Saksnummer 2024/25685.
- Byggesakstilsyn ved Frederik den andre videregående skole. Saken er lukket. Saksnummer 2024/24436.
- Arbeid i høyden, vedtak om øyeblikkelig stans ved Greåker videregående skole. Saken er avsluttet. Saksnummer 2024/6348.

6 Personal og organisasjon

6.1 HMS og sykefravær

Fylkeskommunens overordnede mål er å jobbe forebyggende og systematisk med helse, miljø og sikkerhet (HMS) og inkluderende arbeidsliv (IA), både på system- og individnivå, for å sikre et forsvarlig, inkluderende og helsefremmende arbeidsmiljø. Særskilte satsingsområder/tiltak er basert på innsamlede data om HMS-situasjonen i fylkeskommunen.

Det er en målsetting at sykefraværet totalt ikke skal overstige 5 prosent. Sykefraværet for 2024 var på 6,6 prosent, noe som utgjør 41 678 sykefraværsdager fordelt på 2515 ansatte. Til sammenlikning var sykefraværet for 2023 på 6,2 prosent. Det er en nasjonal trend at sykefraværet er høyere etter pandemien enn det var før pandemien. Dette gjenspeiles også i fylkeskommunen.

På bakgrunn av risikovurderinger i forbindelse med omstilling har det vært økt fokus på dialog i medvirkningsarenaer, dialog mellom leder og medarbeider, samt felles informasjon til ansatte. Det er lagt til rette for tilbud om støttesamtaler fra vår bedriftshelsetjeneste der det er behov.

Bedriftshelsetjenesten har gjennomført målrettede arbeidshelseundersøkelser for ansatte innenfor aktuelle målgrupper. Resultatet fra dette arbeidet benyttes for å jobbe forebyggende med fysiske arbeidsmiljøfaktorer.

Forebyggende arbeidsmiljøarbeid og sykefraværsoppfølging er tema i den obligatoriske HMS-opplæringen, og tema på ulike samarbeids- og opplæringsarenaer.

6.2 Likestilling og diskriminering

6.2.1 Fylkeskommunens arbeid (strategi og konkrete tiltak)

Fylkeskommunens likestillingsarbeid omfatter alle diskrimineringsgrunnlagene og de ulike personalområdene: Rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv og arbeid mot trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

I Østfold fylkeskommune har vi ikke toleranse for undertrykkelse, vold, hets, mobbing, rasisme og diskriminering, jf. delmål 1.14 i regional planstrategi.

Østfold fylkeskommune skal jobbe med likestilling og diskriminering som følge av kjønn, graviditet og permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, alder og kombinasjoner av disse forholdene i tråd med likestillings- og diskrimineringsloven.

6.2.2 Overordnet politikk og strategier

Likestillings- og mangfoldsarbeidet er forankret i fylkeskommunens overordnede politikk og strategier:

- Fylkeskommunen er en anti-rasistisk sone (vedtatt i fylkestinget): Nulltoleranse for rasisme, diskriminering og trakassering.
- Organisasjonsstrategi (vedtatt i fylkestinget): Innen temaene medarbeiderskap og ledelse og temaet organisasjonskultur legger strategien føringer for arbeid med mangfold og likestilling.
- Temastrategi for mangfold og inkludering (vedtatt i fylkestinget mai, 2022): Handler også om hvordan fylkeskommunen som arbeidsgiver skal arbeide med mangfold internt i organisasjonen.
- Etiske retningslinjer bygger inntil videre på Viken fylkeskommunes verdier: Raus, nytenkende og samskapende.
- Livsfasepolitikk: Østfold fylkeskommune skal ha en personalpolitikk som tar utgangspunkt i individuelle forutsetninger og utviklingsbehov i alle livsfaser.

For å ivareta føringene gitt fra strategi og politikk er det utarbeidet egne rutiner, håndbøker og avtaler:

- Arbeidsreglement: § 9 – Ansvar for arbeids- og læringsmiljøet: Arbeidsgiver og ansatte har et felles ansvar for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø fritt for mobbing, krenkelser, diskriminering, trakassering eller annen uakseptabel atferd.
- HMS-håndboka: Rutiner for å håndtere mobbing og trakassering, vold og trusler om vold, rutine for sykefraværsoppfølging, veiledning i omplassering av ansatte med tilretteleggingsbehov.
- Inkluderende arbeidsliv (avtale med NAV): Østfold fylkeskommune som inkluderende arbeidsplass.
- Varslingssystem er etablert for å fange opp varslingsaker.
- Avvikssystem er etablert for å fange opp avvik fra retningslinjer og god praksis.
- I rekrutteringsveilederen er det en føring at minimum en kvalifisert søker som speiler mangfoldet i befolkningen med tanke på etnisitet og funksjonsevne, innkalles til intervju.
- Fleksibilitet i forhold til å jobbe hjemmefra vil gjøre det lettere å kombinere arbeid med familieliv.

6.2.3 Gjennomførte tiltak

Ut fra føringene i strategier og rutiner er det utført tiltak. Fylkeskommunens arbeid for å sikre likestilling og mangfold:

- Et av virkemidlene i Temastrategi for mangfold og inkludering er å arbeide systematisk med mangfold i ansettelsesprosesser i alle ledd, fra utlysning til vurdering av kandidatene.
- Østfold fylkeskommune har lærlinger ansatt. Østfold fylkeskommune var i 2024 arbeidsgiver for 44 lærlinger/lærekandidater.
- I fylkesadministrasjonen har vi de siste årene jobbet med universell utforming på flere nivåer. Dette gjelder dokumenter til trykte og digitale flater, teksting av all selvprodusert video og ekstern video benyttet av fylkeskommunen, tekst til tale på video på digitale flater (sosiale media). Vi har også identifisert områder som har redusert tilgjengelighet som følge av gjennomførte vernerunder.
- Tilrettelegger fortløpende for aktivt arbeid i medvirkningsorganene: Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelser og Flerkulturelt råd.
- I 2024 er fire holdeplasser i Østfold fylkeskommune universelt utformet.

- Universell utforming er et viktig kriterium i utlysning av kollektivkontrakter. Kollektivtrafikk og gang-og sykkelveier bidrar til økt deltagelse og inkludering i samfunnet. Dette gir flere tilgang på mobilitet. Målet er at funksjonsvarierte skal kunne reise på samme måte som alle andre og det skal være samme tilbud om mobilitet uavhengig av kjønn, funksjonvariasjon, sosioøkonomisk bakgrunn, kultur eller etnisitet.
- I de regionale planprosessene er det invitert bredt til ulike regionale organisasjoner for å sikre bredest mulig innspill. I høringsinnspillene til kommunalt arealplanarbeid har fylkeskommunen både av lovverket og ut i fra de regionale planene, særlig fokus på barn og unge og universell utforming.
- Fylkeskommunen har i tilskuddsforvaltning lagt vekt på inkluderende tiltak og universell tilgjengelighet. Det har vært fokus på tiltak som skal fremme deltakelse i kultur, idrett og frivillighet for ulike grupper i samfunnet.
- Likestilling og diskriminering vurderes i sammenheng med tilskuddsforvaltning og annen virkemiddelbruk.

6.2.4 Personalressurser

Kjønnsbalanse

Østfold fylkeskommune hadde per desember 2024 totalt 2 409 årsverk fordelt på 2 616 ansatte. Av 2 616 ansatte er 188 midlertidig ansatt. Kjønnsfordelingen er slik:

	Antall kvinner	Antall menn	Totalt
Kjønnsbalanse	1 619	997	2 616
Midlertidig ansatte	113	75	188

Deltidsansatte

I Østfold fylkeskommune er det per desember 2024 383 reelle deltidsstillinger (faste og midlertidige stillinger større enn 0 prosent). Dette utgjør 14,6% av totalt antall ansatte. Kjønnsfordelingen er slik:

	Antall kvinner	Antall menn	Totalt
Deltidsstillinger	258	125	383

Timelønnede regnes også som deltid. Per desember 2024 var 198 personer registrert med timelønn. Dette er i hovedsak tilkallingsvikarer ved de videregående skolene. Kvinner utgjør 97 personer (49 %) av de timelønnede.

Foreldrepermisjon

I 2024 er det 102 ansatte som har foreldrepermisjon. Totalt er det tatt ut 8 324 dager foreldrepermisjon i 2024. Kjønnsfordelingen er slik:

	Antall personer	Antall dager	Gj.snitt dager per person
Kvinner	55	5918	107,6
Menn	47	2406	51,2

De fleste av Østfold fylkeskommunes deltidsstillinger er stillinger som naturlig følger skoleåret, og som det ikke er andre oppgaver til i skolens undervisningsfrie perioder. Østfold fylkeskommune har overvekt av kvinner i deltidsstillinger, blant annet som følge av «skoleårsstillingene». Tallene for uttak av

foreldrepermisjon tilsier at kvinner tar større omsorgsansvar. Dette gjenspeiles også i deltidstatistikken.

6.2.5 Lønn

Østfold fylkeskommune har analysert lønnsforskjeller basert på følgende inndeling av stillingsnivåer:

- Alle stillinger i kapittel 3 er en gruppe. Dette er lederstillinger på alle nivåer i organisasjonen.
- Alle stillinger i kapittel 4 er beskrevet samlet, og inndelt i undervisningsstillinger (lærer og annet pedagogisk personale på alle skoler i Viken) og andre stillinger.
- Alle stillinger i kapittel 5 er en gruppe. Dette er stillinger med minimum tre års høyskoleutdanning og hvor hovedvekten av de ansatte har masterutdanning.

Kjønnsfordeling på ulike stillingsnivåer, gjennomsnittlig årslønn

Kjønnsfordeling og gjennomsnittslønn i Østfold fylkeskommune for året 2024:

Nivå	Total	Kvinner	Menn	Kvinnerns andel av menns lønn i %
Total	720 669	712 268	734 291	97,0
Kap. 3	970 716	965 802	976 554	98,9
Kap. 5	828 471	818 997	846 624	96,7
Kap. 4 total	664 709	658 098	675 441	97,4
Kap. 4 undervisningsstillinger	712 669	718 320	705 227	101,9
Kap. 4 andre stillinger	550 219	547 531	557 833	98,2

Av fylkeskommunens 255 ledere var det per 31.12.24, 139 kvinner. Kvinner er godt representert på alle ledernivåer. Blant 29 «toppledere» er kvinneandelen 48 prosent (14 ansatte). Kvinnerns andel av menns lønn i de 29 topplederstillingene er 101,1 prosent.

Oversikten over er satt opp etter hovedtariffavtalens inndeling. Vurderingen er at denne inndelingen synliggjør hva som er likt arbeid og arbeid av lik verdi, blant annet gjennom plassering av ansatte etter formalkompetanse og ansiennitet. Slikt sett er det lite rom for kjønnsforskjeller, noe også oversikten for kapittel 4 viser. I kapittel 3 og kapittel 5 som har lokal lønnsdannelse er kjønnsforskjellene større, men ikke store relativt sett. Likelønn har fokus i alle lokale forhandlinger, og resultatet av fordeling av pott og ramme er alltid i favør av kvinner, så lenge profilen ikke er flate prosentvise tillegg

Overtidslønn, faste- og variable tillegg er ikke tatt med i oversikten. Der menn har høyere gjennomsnittlig årslønn vil også overtidsbetalingen bli høyere. Andre tillegg er tariffestet i offentlig sektor, og er slikt sett kjønnsnøytrale. Østfold fylkeskommune har ikke bonusordninger.

6.3 Mangfold og inkludering

Vi skal jobbe aktivt og målrettet med mangfold og inkludering i egen virksomhet. Vi skal sikre like muligheter for alle, for å oppnå rettferdighet, bærekraft og alles demokratiske rett til å delta i samfunnet. Dette i tråd med Temastrategi for mangfold og inkludering.

Temastrategi for mangfold og inkludering, er en omforent strategi for fylkeskommunens arbeid med mangfold, inkludering, integrering, likestilling og universell utforming.

6.3.1 Rolle og ansvar

Fylkeskommunen er en sentral aktør og medspiller i arbeidet med å fremme et mangfoldig og inkluderende samfunn. Dette er relevant i rollen som arbeidsgiver, men også som offentlig myndighet, tjenesteleverandør og samfunnsutvikler. Mangfold og inkludering er grunnleggende for å innfri målene i regional planstrategi og Agenda 2030 om FNs bærekraftsmål.

Som offentlig myndighet er fylkeskommunen lovpålagt å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i tjenester og forvaltning, jf. likestillings- og diskrimineringsloven. Det betyr i praksis at fylkeskommunen skal vurdere situasjonen, iverksette tiltak og jobbe forebyggende for likestilling og mot diskriminering – i alt fylkeskommunen gjør. Det kan for eksempel være i alt fra planlegging, til tjenester, analyser, tilskudd eller vedtak. Hensikten med dette arbeidet er å ta hensyn til mangfoldet i befolkningen og at vi sikrer at befolkningen får likeverdige og tilrettelagte tjenester, tilbud, omgivelser med mer. Det handler om å jobbe metodisk og systematisk for å utforme og tilpasse tjenestene og forvaltningen til mangfoldet i befolkningen.

6.3.2 Resultater og planer

Temastrategi for mangfold og inkludering har en egen handlingsplan som har vært gjeldene. Som følge av vedtak om avvikling av Viken fylkeskommune og opprettelse av Østfold fylkeskommune, har noen av tiltakene i handlingsplanen ikke vært fulgt opp.

Det aktive og forebyggende arbeidet innlemmes i det ordinære arbeidet vi gjør, ved at vi i alle handlinger vurderer og tar hensyn til mulige konsekvenser for mangfold og inkludering. Det kan for eksempel gjøres ved å oppdatere arbeidsprosesser eller rutiner innenfor blant annet sykefraværsoppfølging, rekruttering med mer. Slik blir vi minnet på å vurdere og iverksette tiltak som legger til rette for økt mangfold og inkludering, i det daglige arbeidet.

Elevgrupper, lærlinger/lærekandidater og voksne deltakere i videregående opplæring gjenspeiler sammensetningen av befolkningen i Østfold. Det er og skal være et stort mangfold i de mer enn 14 000 ungdommene og voksne som tar del i fylkeskommunens tjenester. Det er i tillegg særskilte satsinger på grupper som står i fare for å utvikle et utenforskap, enten på grunn av økonomiske, språklige eller kulturelle årsaker. I et samarbeid med andre betydningsfulle samfunnsaktører gis tilbud som er innrettet etter deltakernes forutsetninger og behov.

I forbindelse med tilretteleggingsprosjekter tilknyttet kulturminner og miljøer legger kulturarv vekt på å få til prosjekter som inkluderer flest mulig. Helleristningen på Solberg i Sarpsborg har blitt universelt tilpasset med rullestolrampe.

6.4 Personalpolitisk utviklingsarbeid og omstilling

6.4.1 Overtid

I 2024 ble det arbeidet totalt 47 886 timer overtid. 35 039 timer fordelt på pedagoger og 12 847 timer fordelt på ikke pedagoger. Totalt ble det utbetalt kr 26 646 022 kr i overtid.

	Antall timer	Beløp
Ikke-pedagoger	12 847	747 3570
Pedagoger	35 039	19 172 452
Sum	47 886	26 646 022

6.4.2 Overtallighet

Det ble i 2024 meldt inn åtte ansatte som var overtallig på egen virksomhet. Det ble funnet en løsning for alle de innmeldte, både på egen - og annen virksomhet. Det var ingen som mottok oppsigelse.

6.4.3 Personalpolitikk ved omstillingsarbeid

Østfold fylkeskommune skal gjennom en omfattende omstillingsprosess, hvor fylkeskommunens aktivitet må reduseres som følge av strammere økonomiske rammer. Det er i 2024 iverksatt flere tiltak for å sørge for at omstillingsarbeidet blir håndtert på en forsvarlig måte.

Østfold fylkeskommune har startet arbeidet med nye retningslinjer for omstilling. Målet er å sikre en ryddig og forutsigbar prosess for både ledelse og ansatte, slik at nødvendige endringer gjennomføres på en forsvarlig måte.

Det er gjennomført en overordnet risikovurdering av personellmessige konsekvenser knyttet til endringer i skole- og tilbudsstrukturen. Dette er en del av den helhetlige gjennomgangen av skolestrukturen, hvor man vurderer hvordan eventuelle omstillinger påvirker ansatte.

Fylkeskommunen har hatt jevnlig dialog- og drøftingsmøter med fylkeshovedtillitsvalgte og fylkeshovedverneombud. Dette sikrer medvirkning fra de ansattes representanter og legger til rette for en god prosess, hvor hensynet til både arbeidsgiver og arbeidstakere ivaretas.

Det er innført styrt ansettelse for å sikre at personalressurser utnyttes best mulig i en krevende økonomisk situasjon. Dette innebærer en mer restriktiv praksis for nyansettelser, der behov og konsekvenser vurderes sentralt før stillinger lyses ut eller besettes.

For å holde ansatte godt informert om omstillingsprosessen er det opprettet et eget område på ansattportalen. Her finner de ansatte oppdatert informasjon, rutiner, ofte stilte spørsmål og annen relevant dokumentasjon, som bidrar til å skape forutsigbarhet i en tid med endringer.

6.5 Læringer og lære kandidater

Østfold Fylkeskommune er godkjent som lærebedrift, og tilbyr utdanning i følgende fag: Barne- og ungdomsarbeiderfaget, service- og administrasjonsfaget, renholdsoperatørfaget, dronefaget, ernæringskokkfaget, kokkfaget, helsearbeiderfaget, produksjonselektronikerfaget og hestefaget.

6.5.1 Organisering

Hovedansvaret for lærlingeordningen ligger hos HR i fylkesadministrasjonen. HR er ansvarlig for at målene for lærlingordningen blir nådd. Disse målene er blant annet å bidra til å utdanne fremtidens fagarbeidere, sikre høy kvalitet på opplæringen, legge til rette for inkludering og mestring, samt gjøre lærlingene/lærekandidatene rustet for fremtidens arbeidsliv.

Østfold Fylkeskommune har videreført prinsippene som lå til grunn for lærlingordningen i Viken Fylkeskommune. Kvalitetshåndbok for Østfold Fylkeskommune som lærebedrift er dokumentet som skal sikre god oppfølging og utvikling av ordningen. Dokumentet inneholder mål for lærlingeordningen, kjennetegn på god praksis, hvordan ordningen skal organiseres og fordeling av ansvar.

Når det gjelder rekruttering og ansettelse av lærlinger/lærekandidater, er det den enkelte enhet som er ansvarlig for dette. Det er avdelingen/seksjonen/enheten som leverer intensjonsavtale, skriver arbeidsavtale, har arbeidsgiveransvar og utbetaler lønn. 100% av ordinære lønnskostnader blir refundert av HR en gang per år.

Oppfølgingen av lærlingen/lærekandidaten i læretiden, skjer i et samarbeid mellom faglig leder/instruktør og Opplæringskontoret (OK Viken). Utviklingen av dette samarbeidet er avgjørende for å sikre at vi når de målene som er satt.

Per 31.12.24 hadde Østfold fylkeskommune ansatt 44 lærlinger/lærekandidater. I 2024 var det 10 lærlinger/lærekandidater som meldte seg opp til fagprøve/kompetanseprøve. Alle bestod.

6.5.2 Aktiviteter som er gjennomført i 2024

- Kick-off for nye lærlinger/lærekandidater.
- Koordinatorsamling - ny opplæringslov med forskrift ble presentert. Vi fikk også avklart hva opplæringsbedrift og opplæringskontor kan forvente av hverandre i samarbeidet om lærlingordningen.
- Samarbeidsmøte med opplæringskontoret.

6.6 Varslings- og tvistesaker

Den som ønsker å varsle kan enten gjøre dette i linjen eller sende e-post til varslingskanal som ivaretas av HR. Det ble ikke registrert varsler i varslingskanalen i 2024.

7 Bærekraft og klimaregnskap

7.1 Bærekraftig utvikling

Østfold fylkeskommune bygget sitt bærekraftsarbeid i 2024 på FNs bærekraftsmål og videreførte strategier fra Viken fylkeskommune. Fem langsiktige utviklingsmål la grunnlaget for samfunnsutviklingen: Hensynet til natur og klima, god livskvalitet for alle, grønn og rettferdig verdiskaping, evne til omstilling og tillit, samt en kultur for samarbeid og kunnskapsdeling i hele fylket.

Bærekraftsarbeid er tverrfaglig og helhetlig, der økonomi, samfunn og miljø ses i sammenheng. Fylkeskommunen har hatt en aktiv rolle som samfunnsutvikler, samordner og pådriver, med vekt på hvordan bærekraftsmålene understøtter hverandre. Klima og miljø, folkehelse og samarbeid har vært gjennomgående temaer i planlegging og drift.

Økonomisk og sosial bærekraft er ofte to sider av samme sak. Økonomisk bærekraft handler for eksempel om ansvarlig ressursforvaltning, sirkulære løsninger, grønn verdiskaping og utvikling av et rettferdig arbeidsmarked med anstendige jobber og reduserte ulikheter. Sosial bærekraft sikrer at alle får like muligheter til et godt liv gjennom utdanning, helse, likestilling og inkludering. Tiltak for fattigdomsbekjempelse, gode lokalsamfunn og en aktiv frivillig sektor er sentrale eksempler.

Miljømessig bærekraft krever utslippskutt, bevaring av biologisk mangfold og at utviklingen skjer innenfor planetens tålegrenser.

Østfold fylkeskommune løser ikke disse utfordringene alene, men i samarbeid med offentlige og private aktører, forskningsmiljøer og frivilligheten.

7.2 Sosial og økonomisk bærekraft

En viktig del av bærekraftsarbeidet i 2024 handlet om å sette organisasjonen bedre i stand til å håndtere bærekraftsutfordringer, i tråd med bærekraftsmål 16 om velfungerende institusjoner. Dette omfatter blant annet utvikling av nye systemer for politisk saksbehandling, kompetansebygging og målstyring hvor også bærekraft ble ivaretatt. Arbeid med å lage visjon og verdier inngikk også i dette, mens utforming av et helhetlig plansystem har ment å sikre logiske sammenhenger i planverket og at politiske føringer blir en integrert del av virksomhetstyringen.

Bærekraftsarbeidet i Østfold fylkeskommune har dermed også handlet om å bygge en solid grunnmur, samtidig som drift og utvikling har vært ivaretatt. Utarbeidelsen av nye regionale planer har tatt utgangspunkt i FNs bærekraftsmål. Det ble utført en bærekraftsvurdering av det administrative planforslaget av eksterne konsulenter. Vurderingen medførte konkrete endringer i framleggelsen til politisk behandling, med et nytt alternativ som skal møte de synliggjorte svakhetene bedre.

Samarbeid og nettverksbygging har vært sentralt. Fylkeskommunen har jobbet systematisk med å utvikle partnerskap og nettverk med eksterne partnere, noe som styrker gjennomføringskraften i bærekraftsarbeidet.

Årsrapporten er gjennomsyret med eksempler på hvordan organisasjonen i sitt daglige arbeid jobber med sosial og økonomisk bærekraft. Der fylkeskommunen har flest virkemidler er i arbeidet med å få flere elever til å fullføre og bestå videregående opplæring. Utdanning er avgjørende for å sikre en fremtidig deltakelse i samfunnet, og opplæringsavdelingen legger alle tre bærekraftsdimensjonene til grunn i arbeidet.

Nedenfor trekkes frem noen konkrete eksempler på arbeid med sosial og økonomisk bærekraft som fortjener ekstra oppmerksomhet.

7.2.1 Byvekstavtalen for Nedre Glomma

Byvekstavtalen for Nedre Glomma på 1,8 milliarder kroner var et av organisasjonens viktigste resultater.

Gode samferdselsløsninger og infrastruktur er avgjørende for produktivitet, konkurransekraft og vekst. De reduserer transportkostnader, knytter markeder sammen og legger grunnlaget for nye arbeidsplasser. Avtalen vil for eksempel skape jobber i bygge- og anleggssektoren samt innen kollektivtrafikken. Bedre veier vil redusere tiden mennesker bruker i trafikken, som i stedet kan brukes mer produktivt til glede for seg selv eller samfunnet.

For at samfunnets goder skal kunne omfordeles, må verdier først skapes. Moderne samfunn er avhengige av solid infrastruktur.

Avtalen vil blant annet gi bedre busstilbud for mennesker med lav inntekt, eldre, personer med funksjonsnedsettelser og barn og unge. Bedre kollektivtilbud øker mobiliteten for dem som er avhengige av offentlig transport og styrker dermed den sosiale bærekraften i regionen. Den kan også være et bidrag til folkehelsen, hvis man lykkes med målet om å få flere til å gå og sykle.

Avtalen bidrar til bærekraftige byer med bedre kollektivtransport, tryggere gang- og sykkelveier, lavere klimagassutslipp og renere luft – en utvikling som både er grønnere, helsefremmende og mer inkluderende.

7.2.2 Tilrettelagte kulturminner i Aremark

Høsten 2024 kunne Østfold fylkeskommune og Aremark kommune feire åpningen av nye, tilrettelagte kulturminner på Flateby. Et gravfelt fra jernalderen og to boplasser fra steinalderen har blitt tilgjengeliggjort for lokalbefolkningen og tilreisende gjennom hogst, skjøtsel og informasjonsskilt. Her møtes fortidens og fremtidens aremarkinger, for området ved bredden av Aremarksjøen er også i dag et sted man ønsker å bo og bygge.

Kulturminnene ligger i et område som utvikles for nye boliger. I stedet for å se kulturminnene som en hindring i utviklingsprosessen, har de nå blitt til en ressurs for bygda. Det er bygdemiljøpakka som har gjort tilretteleggingen mulig.

FNs bærekraftsmål vektlegger betydningen av kulturarv. Det har sammenheng med at lokalhistorie kan gi mennesker en følelse av identitet, som igjen kan styrke sosialt samhold og fellesskap. Når mennesker

har en sterk lokal tilhørighet, er de mer tilbøyelige til å delta i fellesskapsinitiativer, beskytte naturressurser og bevare kulturelle verdier. Når vi er stolte av stedet vi kommer fra, er vi også mer motiverte til å ta vare på det.

Identitetsfølelse kan derfor være til hjelp i et samfunn som forandrer seg raskt og som mange opplever som fremmedgjørende og tillitsskapende.

7.2.3 Bærekraftsdrøftinger med ledergrupper

Høsten 2024 ble det igangsatt medvirkningsprosess på bærekraft, der ledere og ansatte ble invitert for å gi innspill til hvordan bærekraftsarbeidet i Østfold fylkeskommune skal inneholde. Prosessen besto også av en besøksrunde i ledergruppene for å drøfte tematikken. Her ble erfaringer fra Viken fylkeskommune drøftet, samt opplevde behov og ledelsesutfordringer.

Et av de viktigste funnene var store forskjeller internt i organisasjonen hva gjelder kompetanse, interesse og engasjement på bærekraftstematikk.

7.3 Miljømessig bærekraft

7.3.1 Areal- og naturregnskap (inkludert myr)

Østfold fylkeskommune deltar i et felles prosjekt med Akershus og Buskerud om utviklingen av et arealregnskap. Prosjektet ble påbegynt i Viken i 2021 og ferdigstilles i 2025. Prosjektet har levert et arealregnskap med interaktive kart siden 2022, som oppdateres årlig og stadig utvikles videre. Det består blant annet av ulike temakart over nåværende og planlagt arealbruk, jordbruksareal, verdifulle naturverdier og områder med samfunnsrisiko, geologiske ressurser og kulturmiljø.

I 2024 har det vært lagt vekt på siste del av prosjektet, som er å utvikle en mal for kommunale arealregnskap. Fredrikstad og Sarpsborg kommuner er pilotkommuner i dette arbeidet, sammen med kommuner fra Akershus og Buskerud. Det er også utviklet flere dashboard med kommunestatistikk og konfliktanalyser.

7.3.2 Naturmangfold og vannforvaltning

1. februar 2024 ble Østfold fylkeskommune oppnevnt som vannregionmyndighet med ansvar for plan- og prosessarbeid i vannregionen Glomma og de norske delene av Västerhavet. Gjeldende vannforvaltningsplaner for 2022–2027 videreføres.

Østfold fylkeskommune er pådriver for både kommuner, regionale og statlige sektormyndigheter, nabofylker og egen organisasjon sitt arbeid med oppfølging av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. Alle tiltak skulle være igangsatt i løpet av 2024 (innen 3 år).

I tråd med vannforskriften rulleres vannforvaltningsplanene hvert 6. år. I 2024 ble det utarbeidet og vedtatt høringsforslag til planprogram for rulling av vannforvaltningsplanene. Åtte fylker, vel 100 kommuner, 18 vannområder og staten samarbeidet om dette.

Vannregionutvalget for den nye vannregionen ble opprettet. Det styrer planprosessen og har fått et tilhørende politisk utvalg.

Temastrategien for biologisk mangfold fra Viken er videreført i Østfold, men handlingsprogrammet er ikke rullert. Likevel er flere tiltak fulgt opp, blant annet for å styrke naturmangfoldet ved videregående skoler.

I 2024 ble biomangfoldet kartlagt ved flere skoler med anbefalte tiltak. Høsten ble det vedtatt et større naturrestaurerings- og jordforbedringsprosjekt nord for den lukkede bekken på Kalnes videregående skole.

Konfliktanalyser utviklet for nye regionale planer viser arealkonflikter mellom utbygging og verdifulle natur- og jordbruksområder. Slike dilemmaer som må løses både lokalt og regionalt.

7.3.3 Artsforvaltning

I 2024 opprettet Østfold fylkeskommune samarbeid med kommunene om hjorteviltforvaltning og videreførte arbeidet med felles forvaltningsmål for hjortevilt med fylkene rundt Oslofjorden.

Fylkeskommunen har prioritet arbeidet med hjorteviltforvaltning, med kunnskapsinnhenting og formidling om elg, hjort og rådyr; samt videreført satsingen på merkeprosjektet på villsvin.

Et hovedfokus i artsforvaltningen er å sikre natur og viltkorridorer i areal- og regionalplanlegging.

For å beskytte fisk og andre arter som lever i vannet, er vannforvaltningsplanene, vannforskriften og lakse- og innlandsfiskeloven viktige. De sikrer rent vann og bevarer leveområder som styrker det biologiske mangfoldet.

7.3.4 Miljøfyrtårn

I Viken fylkeskommune var sentraladministrasjonen sertifisert som hovedkontor. Dette opphørte ved nyttår 2023/24, og fylkeshuset i Sarpsborg måtte sertifiseres som nytt hovedkontor som følge av det.

Det ble også behov for å forankre styring av Miljøfyrtårnsarbeidet på nytt i Østfold fylkeskommune. Ledergruppen i Avdeling for Finans og organisasjon er styringsgruppe for Miljøfyrtårn og Seksjon for Organisasjon og fellestjenester har overordnet ansvar for å sikre et systematisk og kontinuerlig forbedret Miljøfyrtårnsarbeidet. Det ble etablert en tverrfaglig Miljøfyrtårngruppe bestående av representanter fra ulike fagområder.

Miljøfyrtårnsarbeidet er forankret i revidert Handlingsplan for HMS, IA og miljøstyring tilpasset Østfold. Planen ble vedtatt i Hovedarbeidsmiljøutvalg 03.09.2024 sak 30/24.

Det er en rekke kriteriesett som skal oppnås for å bli sertifisert Miljøfyrtårn. Disse er som følger:

- Virksomhetsstyring
- Arbeidsforhold i virksomheten

- Ressursbruk og sirkulærøkonomi
- Naturmangfold og arealbruk
- Forurensning
- Vann
- Klimagassutslipp
- Kunder og sluttbrukere

Det er påbegynt et arbeid med å få kriteriesettene innarbeidet i målstrukturen til Østfold fylkeskommune. Det er vesentlig at Miljøfyrtårn ikke blir et «sidesystem», men integrert i den helhetlige styringen av fylkeskommunen.

Fylkeshuset ble sertifisert 1.oktober 2024. Tannklinikken i Askim, Fredrikstad, Halden, Mysen og Sarpsborg, samt Kirkeparken videregående skole ble resertifisert på slutten av 2024.

7.3.5 Klimarapportering

Østfold fylkeskommune har en klar ambisjon om å være en pådriver for bærekraftig utvikling i regionen. Fylkeskommunen jobber aktivt med å redusere sitt klimaavtrykk og fremme bruk av fornybar energi i alle sine tjenesteområder. Dette arbeidet er forankret i fylkeskommunens strategiske planer og gjenspeiles i årsbudsjettet for 2025, hvor det er satt av midler til en rekke klima- og bærekrafttiltak.

Fylkeskommunen har en egen klima- og energiplan som setter mål for reduksjon av klimagassutslipp og økt bruk av fornybar energi. I tillegg stiller fylkeskommunen krav til bærekraft i sine anskaffelser, for eksempel ved å prioritere miljøvennlige produkter og tjenester. Grønn mobilitet er også et satsingsområde, blant annet gjennom investeringer i kollektivtransport, sykkelveier og ladestasjoner for elbiler. Fylkeskommunen jobber for å fremme sirkulærøkonomi, blant annet gjennom å redusere avfall og øke gjenvinning.

I arbeidet mot målene som er satt, jobber fylkeskommunen blant annet med:

- Digitalisering: Å erstatte fysiske møter og dokumenter med digitale løsninger for å redusere reisevirksomhet og papirforbruk.
- Miljøvennlige anskaffelser: Å stille klimakrav ved anskaffelser av utstyr og tjenester, og prioritere klimavennlige løsninger ved kjøp av nye kjøretøy.
- Grønn mobilitet: Å investere i kollektivtransport, sykkelveier og ladestasjoner for elbiler for å fremme klimavennlig transport.
- Klimatilpasning: Å ta hensyn til klimaendringer i arealplanlegging og forvaltning av naturområder.

Det jobbes aktivt med å redusere klimaavtrykket ute på avdelingene. Tallene fra kollektivtrafikken i 2024 viser en reduksjon på 59 tonn CO₂e siden 2022:

Kategori	Utslipp 2022 (tonn CO ₂ e)	Utslipp 2024 (tonn CO ₂ e)
Kollektivtransport	2 832	2 773

Det er også satt i gang en jobb med å skifte ut eldre veibelysning til LED i fylket. Dette vil anslagsvis redusere forbruket per punkt fra 250 W til 125 W. Det er per i dag ca. 13000 belysningspunkter langs

fylkesveier i Østfold, umålt og målt veilys til sammen. Av dette nærmer vi oss nå 9000 belysningspunkter med LED.

Klimakrav i anskaffelser et tiltak som har fått god oppslutning blant tjenesteområdene, og vi ser at det settes flere klimakrav når det gjøres anskaffelser av utstyr og tjenester. Spesielt for avdeling for opplæring og kompetanse har det blitt gjort en særlig innsats for å vurdere nyanskaffelser opp mot klimahensyn der det er mulig og hensiktsmessig, da virksomhetene disponerer et stort antall kjøretøy til bruk i forbindelse med opplæringstilbudet.

Det er blitt jobbet strategisk med sunne og bærekraftige kantiner, hvor målet for arbeidet er å legge til rette for å tilby mer bærekraftig mat, i henhold til fylkeskommunens kriterier for sunne og bærekraftige kantiner. Eksempelvis har kantina på Halden videregående skole i 2024 lyktes i å oppnå alle fylkeskommunens kriterier for en sunn og bærekraftig kantinedrift.

Samlet sett viser innspillene fra tjenesteområdene at Østfold fylkeskommune jobber aktivt med bærekraftig utvikling på flere områder. Det er et fokus på å redusere klimaavtrykket gjennom digitalisering, miljøvennlige anskaffelser og redusert reisevirksomhet.

8 Økonomirapportering drift

8.1 Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Sum generelle driftsinntekter	-4 022 891	-4 062 987	-3 991 042	-71 945	-1,8 %
Netto finansutgifter	160 605	157 305	2 921	154 384	98,1 %
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-1 452	-18 583	43 818	-62 402	-335,8 %
Til disposisjon	-3 863 739	-3 924 266	-3 944 303	20 037	0,5 %
Fylkesting	48 057	48 057	39 345	8 711	18,1 %
Fylkeskommunedirektør	46 214	46 214	45 704	510	1,1 %
Finans og organisasjon	389 291	417 476	444 657	-27 181	-6,5 %
Opplæring og kompetanse	2 029 770	2 013 153	2 097 444	-84 291	-4,2 %
Samferdsel	970 362	998 813	946 768	52 045	5,2 %
Samfunn, plan og tannhelse	186 996	210 902	175 576	35 327	16,8 %
Kultur, næring og klima	174 473	176 343	167 979	8 363	4,7 %
Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter	18 577	13 308	26 830	-13 522	-101,6 %
Sum disponering	3 863 739	3 924 266	3 944 303	-20 037	-0,5 %
Merforbruk +/mindreforbruk -	0	0	0	0	0,0 %

8.2 Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Frie disponible inntekter					
Rammetilskudd	-1 872 515	-1 912 611	-1 959 314	46 703	2,4 %
Inntekts- og formuesskatt	-2 123 376	-2 123 376	-2 005 238	-118 138	-5,6 %
Andre generelle driftsinntekter	-27 000	-27 000	-26 490	-510	-1,9 %
Sum Frie disponible inntekter	-4 022 891	-4 062 987	-3 991 042	-71 945	-1,8 %

8.3 Rammetilskudd

Rammetilskuddet i tabellen ovenfor består av rammetilskudd, skjønnsmidler og inntektsutjevning. Regnskapet for 2024 viser en merinntekt på 46,7 mill. kr sammenlignet med revidert budsjett.

I 2024 ble det budsjettet med et rammetilskudd på 1554,8 mill. kr. Gjennom Stortingets behandling av statsbudsjettet ble rammetilskuddet til Østfold fylkeskommune økt med 18,7 mill. kr for å styrke tannhelsetilbudet til eldre med rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten. I forbindelse med 1. tertial rapport ble budsjettet for rammetilskudd økt med 18,7 mill. kr. Rammen for tannhelsetjenesten ble økt tilsvarende.

I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett i juni ble det lagt inn nye midler å dekke rabatt på 75 % i tannhelsetjenesten for 25-26 åringer. For Østfold fylkeskommune utgjorde dette nesten 5 mill. kr. Budsjettet for rammetilskudd ble i 2. tertialrapport for 2024 økt med 5 mill. kr og rammen til tjenesteområde Samfunn, plan og tannhelse ble økt tilsvarende.

Den 1. november i 2024 forslø Regjeringen å øke inntektene til kommunene og fylkeskommunene med fem milliarder inneværende år og fem milliarder kroner varig fra og med 2025. Østfold fylkeskommune fikk 39,4 mill. kr i økt rammetilskudd i 2024 som følge av denne økningen, budsjettet for 2024 ble ikke endret da dette tilskuddet kom etter behandlingen av 2. tertialrapport.

8.3.1 Skjønnsmidler

I Revidert nasjonalbudsjett for 2024, som ble lagt frem 14. mai, fremkom det at det ble gjort en feil knyttet til beregningen av kriteriet for vedlikeholdsbehov fylkesvei i forbindelse med det nye inntektssystemet for fylkeskommune. Fylkeskommuner som hadde fått for lite som følge av denne feilen ble kompensert med skjønnsmidler. Østfold fylkeskommune mottok i 2024 et skjønnsstilskudd på 16,5 mill. kr. Dette ble innarbeidet i budsjettet i forbindelse med 2. tertial rapportering.

8.3.2 Inntektsutjevning

Inntektsutjevningen ble i 2024 budsjetter med 317,7 mill. kr. Den regnskapsførte inntektsutjevningen ble ca 21 mill. kr lavere enn budsjettet.

8.4 Inntekts- og formuesskatt

Skatteinngangen i kommunesektoren samlet ble 255 mrd. kroner i 2024. Dette er en økning på 2,8 mrd. kroner eller 1,1 prosent sammenlignet med 2023. For fylkeskommunene samlet var det ingen vekst i skatteinntektene fra 2023 til 2024.

Skatteinngangen til Østfold fylkeskommune i 2024 ble 118 mill. kr lavere enn budsjettet og bare 1,8 % høyere enn skatteinngangen i 2023.

I Revidert nasjonalbudsjett, som ble lagt frem 14. mai, ble det ikke gjort noen endringer i anslaget for skatteinntektene.

Ved 2. tertial rapportering rapporterte fylkeskommunedirektøren om en mulig svikt i skatteinntektene på ca 45 - 70 mill. kr. I rapporten ble det også, basert på skatteinngangen så langt i året, nevnt at KS hadde beregnet en mulig svikt i skatteinntektene for landet for fylkeskommunene på ca 800 - 1000 mill. kr i 2024. Østfold sin andel av denne skattesvikten ble beregnet til omlag 45 mill. kr.

Anslagene for kommunesektorens skatteinntang ble gradvis redusert gjennom 2024, og faktisk skatteinntang ble om lag 1 prosent lavere det siste anslaget fra november 2024 (Tillegg nr. 1 til statsbudsjettet for 2025). Dette skyldes både at veksten i løpende innbetalinger av forskuddstrekk og forskuddsskatt for 2024 ble mindre enn forventet og at avregningsoppgjørene for foregående skatteår (korreksjons oppgjør og marginoppgjør) ble svakere enn i tidligere år.

8.5 Andre generelle driftsinntekter

8.5.1 Rentekompensasjon skolebygg og samferdsel

Det ble i 2024 budsjettet med 27 mill. kr i inntekter vedr rentekompensasjon for skolebygg og samferdsel. Regnskapet for 2024 viser at Østfold fylkeskommune har fått inntekter på 26,5 mill. kr knyttet til rentekompensasjon. Dette gir en mindreinntekt på 0,5 mill. kr i 2024 som følge av en mindre justering i grunnlaget for beregningen.

8.6 Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	0	-58 895	-69 782	-104 559	34 777	49,8 %
Utbytte	0	-35 000	-35 000	-157 500	122 500	350,0 %
Renteutgifter	0	132 000	132 000	134 880	-2 880	-2,2 %
Avdrag på lån	0	122 500	130 087	130 100	-13	0,0 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	0	160 605	157 305	2 921	154 384	-98,1 %

Finansinntekter og -utgifter viser i 2024 en samlet merinntekt på 154,4 mill. kr. Det er i hovedsak merinntekter knyttet til utbytte fra Østfold Energi AS på 122,5 mill. kr og ikkebudsjetterte plasseringsinntekter.

8.6.1 Renteinntekter

Renteinntektene var i 2024 budsjettet med 58,9 mill. kr i opprinnelig budsjett.

I 2. tertialrapport ble det meldt at prognosen for året for renteinntekter samlet sett, inkludert avkastningen på fylkeskommunens plasseringer i pengemarkedsfond og obligasjonsfond, var beregnet til å gi en inntekt på ca 30 mill. kr i 2024. Budsjettet ble økt med ca 10 mill. kr i forbindelse med 2. tertialrapport.

Regnskapet for renteinntekter i 2024 viser en inntekt på 34,8 mill. kr. Denne merinntekten er i all hovedsak knyttet til avkastning på fylkeskommunens plasseringer i pengemarkedsfond og

obligasjonsfond som ikke var budsjettet. Avkastningen på plasseringene har gitt en avkastning på ca 1 prosent utover avkastningen i bank, tilsvarende 6,8 mill. kr.

8.6.2 Utbytte

Det ble i 2024 budsjettet med et utbytte fra Østfold Energi AS på 35 mill. kr.

Østfold Energi AS fikk et høyt årsresultat etter skatt for 2023 på 539 mill. kr. Det gode resultatet skyldtes høy produksjon og relativt høye kraftpriser. Generalforsamlingen i Østfold Energi besluttet å utbetale et utbytte på samlet på 350 mill. kr.

Østfold fylkeskommune, med sin eierandel på 45 %, mottok i 2024 et utbytte på 157,5 mill. kr. Det er 122,5 mill. kr mer enn det budsjetterte utbyttet i 2024.

8.6.3 Renteutgifter

Renteutgiftene i 2024 var budsjettet med 132 mill. kr.

Beløpet var en beregning basert på en foreløpig fordeling av Viken fylkeskommunes lånegjeld ved utgangen av 2023. Østfold fylkeskommunes lånegjeld pr 01.01.2024 ble noe høyere enn tidligere beregnet basert på den endelige fordelingen av Viken fylkeskommunes lånegjeld fordelt på de tre nye fylkeskommunene.

Regnskapet for 2024 viser en merutgift sammenlignet med budsjett på 2,9 mill. kr.

8.6.4 Avdrag på lån

Avdrag på lån ble budsjettet med 122,5 mill. kr i 2024. Østfold fylkeskommunes endelige lånegjeld pr 01.01.2024 ble noe høyere enn tidligere beregnet basert på den foreløpige fordelingen av Viken fylkeskommunes lånegjeld fordelt på de tre nye fylkeskommunene. Det beregnede minimumsavdraget for 2024 ble i forbindelse med 2. tertialrapport beregnet til 130,1 mill. kr. Budsjettet ble revidert i henhold til denne beregningen.

Det er ingen avvik mellom regnskap og budsjett i 2024 når det gjelder utbetaling av avdrag.

8.7 Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000

	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024*	Avvik i kr	Avvik i %
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Overføring til investering	65 870	159 211	159 211	0	0,0 %
Avsetninger til disposisjonsfond	105 170	107 760	91 276	16 484	15,3 %
Bruk av disposisjonsfond	-172 493	-285 554	-206 668	-78 886	-27,6 %
Netto avsetninger	-1 452	-18 583	43 818	-62 402	-335,8 %

*Tallene for Regnskap 2024 avviker fra tall i Bevilgningsoversikten da tabellen kun inneholder sentrale ansvar, det vil si at tjenesteområdenes driftsfinansiering av investeringer, avsetninger til og bruk av disposisjonsfond ikke er inkludert. Dette er spesifisert i teksten under kapittel 8.8 og 8.9.

8.8 Overføring til investering

Det ble i budsjettet for 2024 vedtatt å overføre 65,9 mill. kr fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet. Disse midlene var avsatt til reservefondet i Viken fylkeskommunes regnskap for 2022 til bruk i Østfold fylkeskommune for å finansiere investeringer.

Fylkestinget vedtok i 1. tertial rapport for 2024 å redusere overføringen til investeringsbudsjettet med 8 mill. kr knyttet til endret finansiering av investeringene i FRID IKS.

Videre vedtok fylkestinget i sakene 79/2024 Østfold fylkeskommunes disponering av overskuddet fra Viken fylkeskommune 2023 og i sak 81/2024 Rebudsjettering av mindreforbruk investeringer 2023 å øke overføringen fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet med til sammen 101,3 mill. kr. Av dette beløpet ble 97,8 mill. kr avsatt på investeringsfond til ny skole i Fredrikstad.

Det ble i 2024 overført 159,2 mill. kr fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet i henhold til revidert budsjett.

Overføringene fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet er dekket gjennom planlagt bruk av reservefondet.

8.9 Bruk av disposisjonsfond

8.9.1 Disposisjonsfond drift - bruk og avsetning

Den inngående balansen til disposisjonsfondet pr 01.01.2024 er oppdatert i henhold til fylkestingets vedtak i FT-sak 80/2024 om Endelig fordeling av gjeld, eiendeler og egenkapital.

Disposisjonsfond drift (beløp i 1000)	Rev. Budsjett 2024	Regnskap 2024
Reservefond IB	442 987	442 987
<i>Bruk</i>	-226 498	-229 615
<i>Avsetning</i>	-	-
Reservefond UB	218 513	213 372
Energiutjevsningsfond IB	21 452	21 452
<i>Bruk</i>	-	-
<i>Avsetning</i>	-	-
Energiutjevsningsfond UB	21 452	21 452
Fond til dekning av premieavvik IB	321 219	321 219
<i>Bruk</i>	-59 056	-58 435
<i>Avsetning</i>	107 760	91 276
Fond til dekning av premieavvik UB	369 923	354 060
Andre fond til ulike formål på tjenesteområdene IB	75 023	75 023
<i>Bruk</i>	-	- 3 405
<i>Avsetning</i>	-	4 100
Andre fond til ulike formål UB	75 023	75 718
Sum disposisjonsfond IB	860 681	860 681
Sum disposisjonsfond UB	684 911	664 602

Reservefondet

Det er regnskapsført bruk av reservefondet på 229,6 mill. kr i 2024. Beløpet fordeler seg som følger:

- Fylkesrådet budsjetterte med bruk av reservefondet med 101,2 mill. kr. Den budsjetterte bruken av reservefondet inneholdt finansiering av overføring til investeringsbudsjettet med 65,9 mill. kr (midlene ble avsatt i Viken fylkeskommunes regnskap for 2022 med den hensikt å benyttes til å finansiere investeringer i Østfold fylkeskommune), omstillingsmidler kollektiv med 12 mill. kr og resten på 23 mill. kr til generell finansiering av drift.
- Fylkestinget besluttet på sitt møte i desember 2023 å bruke 9,6 mill. kr av reservefondet til å dekke ulike tiltak i driftsbudsjettet for 2024.
- Østfold fylkeskommunes andel av overskuddet fra Viken fylkeskommune på 113,5 mill. kr er inkludert i disposisjonsfondets inngående balanse på 443 mill. kr.
- Fylkestinget besluttet i juni 2024, FT-sak 79/2024, å avsette 97,8 mill. kr av overskuddet fra Viken fylkeskommune til et investeringsfond til ny skole i Fredrikstad. I samme sak besluttet fylkestinget å bruke 15,7 mill. kr til ulike tiltak i driftsbudsjettet.

- Fylkestinget besluttet i juni 2024, FT-sak 81/2024, å avsette 2,2 mill. kr av ubrukte midler på disposisjonsfondet til investeringsregnskapet.
- Driftsstøtte til Høyskolen for yrkesfag på 1 mill. kr, FT-sak 75/2024
- Bruk av siste rest av Ukraina fondet på 2,1 mill. kr til Greåker og Askim videregående skoler etter en tidligere avtale.

Ved avslutningen av regnskapet for 2024 ble mindreforbruket på 78,3 mill. kr etter forskriften ført mot reservefondet. Siden beløpet ikke formelt er vedtatt tilbakeført til reservefondet er tabellen ovenfor ikke oppdatert med denne "tilbakeføringen". Hvis mindreforbruket fra 2024 avsettes i sin helhet til reservefondet vil det gi en reell styrking av fondet med 55,3 mill. kr.

Fond til dekning av premieavvik og amortisering

Det budsjetterte positive premieavviket for 2024 på 107,8 mill. kr ble ca 16,5 mill. lavere enn i revidert budsjett. Dette gir en lavere avsetning til fondet, samlet avsetning ble 91,3 mill. kr.

Det budsjetterte premieavviket (amortisering/utgiftsføringen av tidligere års premieavvik) på 59,1 mill. kr ble ca 0,6 mill. kr lavere enn i revidert budsjett. Dette gir en lavere bruk av fondet, samlet bruk ble 58,4 mill. kr.

9 Investeringer

Østfold fylkeskommune investerte i 2024 for 672 mill. kr. Investeringsprosjektene har i hovedsak vært knyttet til diverse prosjekter på fylkesvei, Bypakke Nedre Glomma og diverse investeringer i skolebygg. Beløpet på 672 mill. kr er ekskludert det som er regnskapsført under finans- og organisasjon. Det opprinnelige investeringsbudsjettet var på 801 mill. kr, og ble i løpet av året regulert ned til 715 mill. kr. I dette ligger det 14,6 mill. kr i egenkapitalinnskudd til Pensjonskassen for fylkene.

Investeringene ble finansiert gjennom bruk av investeringsfond, overføringer fra driften, bompenger og lån.

Avvikene mot budsjett for hvert tjenesteområde er omtalt i tabellene under.

9.1 Finans og organisasjon

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett				
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Finans					
Diverse økonomi	10 000	0	129 592	-129 592	Som oppdragsgiver i Bypakke Nedre Glomma rekvirerer Østfold fylkeskommune på vegne av de andre partene i BPNG. Til sammen er det i 2024 blitt rekvirert ca. 44,1 mill. kr på vegne av Statens Vegvesen. Dette prosjektet har ikke noe budsjett og ser derfor ut til å være et merforbruk. Dette gir ikke et helt riktig bilde, da dette er finansiert med bompenger og netto går i balanse. I tillegg er det inngått avtaler om justeringsplikt på MVA på ca. 85,5 mill. kr. Dette er div. prosjekter hvor en ekstern utbygger bygger på fylkeskommunal grunn, for så å overdra eierskapet av tiltaket til fylkeskommunen etter ferdigstilling. Dette er også en føring uten budsjett og som netto går i 0, da disse prosjektene er finansiert av eksterne utbyggere.
Sum - Finans	10 000	0	129 592	-129 592	
Sum	10 000	0	129 592	-129 592	

9.2 Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter

Beløp i 1000

	Årets budsjett				
Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Finans					
Aksje/andel-Viken Pensjonskasse, kjernekapital	14 000	14 615	14 615	0	Det ble i 2024 innbetalt 14,6 mill. kr til egenkapitalinnskudd i Pensjonskassen for fylkene. Andelen egenkapital som innkreves er beregnet ut i fra hvert enkelt medlemsforetak sin andel premiereserve i pensjonskassen og Østfold fylkeskommunes andel ble 14,6 mill. kr som er i henhold til revidert budsjett.
Sum - Finans	14 000	14 615	14 615	0	
Sum	14 000	14 615	14 615	0	

9.3 Kultur, næring og klima

Beløp i 1000

	Årets budsjett				
Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Kultur, næring og klima					
Utbedring Solbergårnet kulturarv	0	1 259	1 259	0	Utbedring adkomst Solbergristningene ble ferdigstilt i 2024 og er finansiert ved overføring fra drift fra seksjon Kulturarv.
Utskifting av kjøretøy	0	7 554	1 623	5 932	Prosjekt for utskifting av fossilfrie kjøretøy går mot slutten, og endte med et mindreforbruk på 5,9 mill. kr i 2024. Ny produsentbil til Den kulturelle skolesekken er bestilt og vil bli levert i første halvdel av 2025. Det gjenstår ytterligere to kjøretøy til de videregående skolene som antas leveres i løpet av 2025.
Sum - Kultur, næring og klima	0	8 813	2 881	5 932	
Sum	0	8 813	2 881	5 932	

9.4 Opplæring og kompetanse

Beløp i 1000

Årets budsjett					
Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Nye skoler i Fredrikstad					
Glemmen VGS - Utbedring	0	630	520	110	Totalt hadde prosjektet et mindreforbruk på 0,1 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Dette anses som et lite avvik og skyldes at det ble avsatt en mindre reserve for å dekke opp for eventuelle uforutsette kostnader.
Ny skole i Fredrikstad	0	258	476	-218	Totalt hadde prosjektet et merforbruk på 0,2 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Dette anses som et lite avvik. Merforbruket skyldes noe mer påløpte kostnader til rådgiver ifbm. arbeidet rundt alternativer for nye skoler i Fredrikstad, enn først antatt.
Sum - Nye skoler i Fredrikstad	0	888	996	-109	
Skolebygg og kostnadskrevende utstyr					
Askim vgs - utbygging yrkesfag	132 000	131 000	128 937	2 063	Totalt hadde prosjektet Askim vgs - utbygging yrkesfag et mindreforbruk på 2,1 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Dette skyldes mindre forsinkelser hos entreprenør. Forsinkelsen er ventet å hentes inn i løpet av første halvdel av 2025. Prosjektet løper videre til 2025.
Diverse tiltak skolebygg	13 200	24 086	9 463	14 624	Totalt hadde prosjektene under Diverse tiltak skolebygg et mindreforbruk på 14,6 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Dette skyldes primært at det ble overført betydelige midler fra splittingen av Viken fylkeskommune, i tillegg til at mye av 2024 har blitt brukt på kartlegging og oppdatering av planer for arbeid med EL-sikkring, brannsikring, Energi- og miljøtiltak og Inneklimatiltak.
Diverse utbygginger/ombygginger	90 427	118 110	139 172	-21 062	Totalt hadde prosjektene i denne posten et merforbruk på 21 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Det ligger mange mindre utbygginger og rehabiliteringstiltak på skoler i denne posten, men merforbruket stammer i hovedsak fra arbeidet med midlertidig skole på Cicignon, som ente med et merforbruk på ca. 29 mill. kr mot revidert budsjett. Totalt for posten blir merforbruket mindre da andre prosjekter har hatt mindreforbruk som kompenserer noe for merforbruket på Cicignon. Cicignon var et prosjekt som ble gjennomført på kort tid, og det har oppstått flere uforutsette kostnader og behov, som har ført til et såpass betydelig merforbruk på denne posten.

Årets budsjett

Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Kostnadskrevende utstyr - div. videregående skoler	10 000	15 697	15 030	667	Totalt hadde prosjektet et mindreforbruk på 0,7 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Dette anses som et lite avvik, og skyldes primært uforutsigbarhet rundt behovet for utstyr til midlertidig skole på Cicignon.
Mysen vgs - utbygging yrkesfag	1 000	650	1 102	-452	Totalt hadde prosjektet Mysen vgs - utbygging yrkesfag et merforbruk på ca. 0,5 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Prosjektet er i oppstartsfasen og det har påløpt noe mer kostnader til konsulent og kartlegging en først antatt i 2. tertial. Prosjektet løper videre til 2025.
St. Olav vgs - rehabilitering	91 000	85 000	79 885	5 115	Totalt hadde prosjektet St. Olav vgs - rehabilitering et mindreforbruk på 5,1 mill kr. mot revidert budsjett for 2024. Prosjektet er overtatt og det har på slutten av 2024 blitt arbeidet med sluttoppgjør for prosjektet. Sluttoppgjøret var ved årsslutt ikke klart, og gjøres derfor opp i løpet av 2025. I tillegg pågår for tiden prøvedrift av anlegget, og prosjektet løper derfor videre til 2025 for endelig avslutning høsten 2025.
Sum - Skolebygg og kostnadskrevende utstyr	337 627	374 543	373 588	955	
Sum	337 627	375 431	374 585	846	

9.5 Samferdsel

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Bypakke Nedre Glomma					
Bypakke Nedre Glomma - Etablering av bomstasjoner fase 2	6 068	7 600	7 958	-358	Totalt hadde prosjektet Etablering av bomstasjoner fase 2 et merforbruk på ca. 0,5 mill. kr mot revidert budsjett for 2024. Prosjektet er ferdigstilt og ligger innenfor den totale avsatte rammen til prosjektet i handlingsprogrammet for 2024 - 2027 for Bypakke Nedre Glomma. Prosjektet er finansiert gjennom bompenger.
Bypakke Nedre Glomma - Fv. 109 Råbekken - Torsbekkdalen	143 932	83 500	78 376	5 124	Totalt hadde prosjektene på Fv.109 Råbekken - Torsbekkdalen et samlet mindreforbruk på 5,1 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Det er i hovedsak pågått arbeid med byggeplanlegging og grunnnerv. Mindreforbruket kan primært knyttes til gjennomføringen av grunnnerv.

Årets budsjett

Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
					Prosjektene er i 2024 finansiert gjennom bompenger.
Bypakke Nedre Glomma - Mindre tiltak	6 852	7 000	5 219	1 781	Totalt hadde prosjektene under Mindre tiltak med et mindreforbruk på 1,8 mill. kr mot revidert budsjett for 2024. Mindreforbruket knyttes mot prosjektet med å etablere gang og sykkelvei på Fv. 451 Enhusveien. Prosjektet har hatt indre forsinkelser pga. dialog rundt trasevalg og forenklet prosess. Prosjektene er i 2024 finansiert gjennom bompenger.
Bypakke Nedre Glomma - Ny bru i Fredrikstad	13 200	4 000	1 831	2 169	Totalt hadde prosjektet Ny bru i Fredrikstad et mindreforbruk på 2,2 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Det er gjort diverse forberederne arbeider, i tillegg til at det er valgt konsulent for forprosjekt og reguleringsplanfase. Mindreforbruket skyldes primært at konsulent kom på plass noe senere enn først antatt. Prosjektet er i 2024 finansiert gjennom bompenger.
Bypakke Nedre Glomma - Ny bru i Sarpsborg	34 969	38 000	28 836	9 164	Totalt hadde prosjektet Fv.118 Ny Sarpsbru et mindreforbruk på 9,2 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Dette skyldes forsinkelser i reguleringsplanfasen pga. utfordrende grunnforhold i og rundt Sarpsbru. Prosjektet er noe forsinket, noe som vil medføre en forlenget bygge og anleggstid. Prosjektet er i 2024 finansiert gjennom bompenger.
Byvekstmidler	37 512	12 840	19 209	-6 369	Totalt hadde byvekstprosjektene et merforbruk på 6,4 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Dette skyldes primært et merforbruk på 4,5 mill kr på Fv. 130 kollektivfelt Begby - Borge og at midler til fylkeskommunale TS tiltak i Sarpsborg kommune ikke ble inarbeidet i budsjettet ved 2.tertial. Prosjektene er finansiert gjennom statlig tildelte byvekstmidler og er derfor saldert ved utgangen av året av eksterne midler.
Sum - Bypakke Nedre Glomma	242 533	152 940	141 428	11 512	
Fylkeskommunale tiltak					
Forfallsinnhenting	15 594	25 822	26 017	-195	Forfallsinnhenting hadde i 2024 et merforbruk på ca. 0,2 mill. kr mot revidert budsjett. Med porteføljestyling er det forventet at det er både positive og negative avvik i enkeltprosjekter, og avviket anses derfor som et mindre avvik som vanskelig kan forklares gjennom et enkelt prosjekt.
Kollektivtiltak	7 048	6 000	6 814	-814	Kollektivtiltak hadde i 2024 et merforbruk på ca. 0,8 mill. kr mot revidert budsjett. Med porteføljestyling er det forventet at det er både positive og negative avvik i enkeltprosjekter, og avviket anses derfor som et mindre avvik. Avviket er knyttet til prosjektet Mindre kollektivtiltak.

Årsrapport 2024 – Østfold fylkeskommune

Årets budsjett

Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Mindre utbedringer	4 757	26 227	14 641	11 586	Mindre utbedringer hadde i 2024 et mindreforbruk på 11,6 mill. kr mot revidert budsjett. Mindreforbruket skyldes primært at det var avsatt 4 mill. kr til asfaltering av grusvei på Fv. 1320 Østkroken i 2024, selv om arbeidet ble utført i 2023. Dette prosjektet ble dekt inn av Viken i 2023, og behovet for disse midlene bortfaller derfor. Det er også et mindreforbruk på oppgradering av veglys, samt noe restmidler fra opprydning ifbm. HANS.
Planlegging fylkesvei	16 000	20 815	19 660	1 155	Planlegging av fylkesvei hadde i 2024 et mindreforbruk på 1,2 mill. kr mot revidert budsjett. Med porteføljestyling er det forventet at det er både positive og negative avvik i enkeltprosjekter, og avviket anses derfor som et mindre avvik som vanskelig kan forklares gjennom et enkelt prosjekt.
Store utbedringer	0	50	0	50	Store utbedringer hadde i 2024 et mindreforbruk på 50 000 kr mot revidert budsjett. Midlene har vært avsatt for å dekke eventuelle løpende kostnader som kan oppstå ifbm. prosessen rundt ny Kjøkkøysund bru.
Tilrettelegging for gående og syklende	86 249	40 544	35 464	5 080	Tilrettelegging for gående og syklende hadde i 2024 et mindreforbruk på 5,1 mill. kr mot revidert budsjett. Mindreforbruket skyldes primært at Østfold fylkeskommune ikke fikk utbetalt alt tilskudd til kommunale prosjekter på hhv. Fv.220 Os bru og Fv.115 Skiptvet da de ikke ble ferdigstilt i løpet av 2024.
Trafikksikkerhetstiltak	36 612	17 930	19 941	-2 011	Trafikksikkerhetstiltak hadde i 2024 et merforbruk på 2,0 mill. kr mot revidert budsjett. Merforbruket skyldes primær kryssutbedring på Fv. 311 Peer Gynts vei, da det her påløp en del uforutsette kostnader etter 2.tertial justeringen på grunn av mer kompliserte grunnforhold enn først antatt.
Sum - Fylkeskommunale tiltak	166 261	137 388	122 536	14 852	
Sum	408 794	290 328	263 964	26 364	

9.6 Samfunn, plan og tannhelse

Beløp i 1000

	Årets budsjett				
Investering	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Kommentar
Tannhelse					
Diverse klinikker	6 000	9 878	6 751	3 127	Diverse klinikker hadde i 2024 et mindreforbruk på 3,1 mill. kr mot revidert budsjett for 2024. Dette investeringsprosjektet er et løpende prosjekt og skal dekke kostnader til utskiftninger av dentalteknisk utstyr og innredning , mindre oppgraderinger eller utbedringer og utredninger på eksisterende klinikker. Bruken vil kunne variere fra år til år.
Fredrikstad tannklinikk - nye lokaler	33 500	1 000	891	109	Fredrikstad tannklinikk - nye lokaler hadde et mindreforbruk på 0,1 mill. kr mot revidert budsjett, som skyldes noe lavere kostnader knyttet til kontraktsinngåelsen enn forventet. Dette er et pågående prosjekt som er planlagt avsluttet i 2027.
Sarpsborg tannklinikk - utvidelse	0	15 375	8 449	6 925	Sarpsborg tannklinikk - utvidelse hadde i 2024 et mindreforbruk på kr 6,9 mill. kr mot revidert budsjett for 2024. Avviket skyldes primært at det dentaltekniske utstyret ble vesentlig rimeligere enn antatt, samt lavere kostnader knyttet til prosjektledelse. Utvidelsen med tre nye behandlingsrom i tilstøtende lokaler ble ferdigstilt i november 2024. Det gjenstår noen kostnader som vil påløpe i 2025.
Sum - Tannhelse	39 500	26 253	16 092	10 161	
Sum	39 500	26 253	16 092	10 161	

10 Balanse

10.1 Fordeling av gjeld og eiendeler etter deling av Viken fylkeskommune

Østfold fylkesting vedtok 19. juni 2024 i sak 80/2024 Endelig fordeling av gjeld, eiendeler og egenkapital.

Ifølge inndelingsloven skal det foretas en fordeling av eiendeler, gjeld og egenkapital når en kommune eller fylkeskommune deles. Det økonomiske oppgjøret skal vedtas av de respektive kommunestyre/fylkesting etter at delingen er gjennomført. Fordelingen av eiendeler, gjeld og egenkapital vil etter vedtak utgjøre åpningsbalansen for nye Østfold fylkeskommune. Det følger av kommuneloven at fylkestinget også må vedta åpningsbalansen.

Både fordelingen og åpningsbalansen ble vedtatt samtidig i sak 80/2024.

I tillegg ble det vedtatt spesifikke fordelinger av visse privatrettslige forpliktelser og rettigheter knyttet til avtaler om merverdiavgift. Dette er avtaler der det er nødvendig å klargjøre overfor motparten hvilken fylkeskommune som har tatt over den enkelte forpliktelse eller rettighet.

Fylkestinget i Østfold vedtok en foreløpig fordeling av garantiansvar i fylkestingets møte 21. desember 2023. I sak 80/2024 ble det bekreftet at den foreløpige fordelingen var korrekt og ble vedtatt som endelig fordeling.

10.2 Balanseregnskapet kl. § 5-8

(tall i 1 kroner)	UB 31.12.24	IB 01.01.24
EIENDELER		
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	5 947 668 608	5 445 264 936
Utstyr, maskiner og transportmidler	183 661 571	205 394 498
Finansielle anleggsmidler		
Aksjer og andeler (eiendeler)	569 691 143	555 075 242
Obligasjoner (eiendeler)	0	0
Utlån	0	107 746 964
Immaterielle eiendeler	0	0
Pensjonsmidler	3 305 597 189	3 068 603 055
Sum anleggsmidler	10 006 618 511	9 382 084 696
Omløpsmidler		
Bankinnskudd og kontanter	921 515 728	411 930 697
Finansielle omløpsmidler		
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	725 114 007	683 974 979

Årsrapport 2024 – Østfold fylkeskommune

(tall i 1 kroner)	UB 31.12.24	IB 01.01.24
Obligasjoner (omløpsmidler)	0	0
Sertifikater	0	0
Derivater (omløpsmidler)	0	0
Kortsiktige fordringer		
Kundefordringer	75 693 072	42 864 888
Andre kortsiktige fordringer	226 067 868	78 642 948
Premieavvik (kortsiktige fordringer)	390 584 031	357 743 437
Sum omløpsmidler	2 338 974 705	1 575 156 949
Sum eiendeler	12 345 593 216	10 957 241 645
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital		
Egenkapital drift		
Disposisjonsfond	-742 866 234	-860 680 443
Bundne driftsfond	-571 218 729	-392 506 731
Merforbruk i driftsregnskapet	0	0
Egenkapital investering		
Ubundet investeringsfond	-109 297 290	-25 448 773
Bundne investeringsfond	-7 638 092	-9 879 905
Udekket beløp i investeringsregnskapet	0	0
Annen egenkapital		
Kapitalkonto	-3 625 713 567	-3 228 068 523
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	55 509 612	55 509 612
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	0	0
Sum egenkapital	-5 001 224 300	-4 461 074 763
Langsiktig gjeld		
Lån		
Gjeld til kredittinstitusjoner	-1 030 819 014	-1 870 000
Obligasjonslån	-1 386 700 000	-2 551 380 014
Sertifikatlån	-665 900 000	-394 369 000
Pensjonsforpliktelse	-3 368 171 069	-3 248 232 424
Sum langsiktig gjeld	-6 451 590 083	-6 195 851 438
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	-396 404 436	0
Likviditetslån	0	0
Derivater (kortsiktig gjeld)	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-496 374 397	-300 315 444
Premieavvik (kortsiktige gjeld)	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-892 778 833	-300 315 444
Sum egenkapital og gjeld	-12 345 593 216	-10 957 241 645

(tall i 1 kroner)	UB 31.12.24	IB 01.01.24
MEMORIAKONTI		
Ubrukte lånemidler	140 501 382	111 651 508
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto for memoriakontiene	-140 501 382	-111 651 508
Sum memoriakonti	0	0
Sum balanse	0	0

10.2.1 Anleggsmidler

Balansen viser fylkeskommunens regnskapsmessige verdi av eiendeler, gjeld og egenkapital. Sammenlignet med inngangen til 2024 er anleggsverdiene økt med ca. 480,1 mill. kr til 6,1 milliarder kr. Dette skyldes i all hovedsak investeringer knyttet til fylkesvei og skolebygg.

Aksjer og andeler økte med ca. 14,6 mill. kr som i all hovedsak skyldes egenkapitalinnskudd i Pensjonskassen for fylkene.

Pensjonsmidlene økte med netto 236,5 mill. kr som følge av at pensjonsmidlene hos Statens pensjonskasse har økt med 3,3 mill. kr og hos Pensjonskassen for fylkene økt med 233,2 mill. kr

10.2.2 Omløpsmidler/arbeidskapital

Likvide midler og fordringer utgjør ca. 2,3 milliarder kr pr. 31.12.24, noe som var en økning på 763,8 mill. kr fra inngangen til 2024. Dette skyldes primært økt beholdning i hovedbanken med 509,6 mill. kr, og økte netto andre kortsiktige fordringer på 147,4 mill. kr.

Økt beholdning i hovedbanken skyldes i all hovedsak overføring av likviditet fra Viken fylkeskommune.

I tillegg til midler i bank har Østfold fylkeskommune plassert 725,1 mill. kr i rentefond (pengemarkeds- og obligasjonsfond). Økt beholdning på ca. 41,1 mill. kr skyldes en avkastning på ca. 41,1 mill. kr i 2024.

Et måltall for vurdering av fylkeskommunens likviditet er arbeidskapital (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld og ubrukte lånemidler), og utviklingen i denne. Med likviditet menes evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Utviklingen av arbeidskapitalen fra inngangen til 2024 til slutten av 2024 kan ikke synliggjøres på grunn av ny fylkeskommune og bare et driftsår med driftsinntekter.

Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter er 24 prosent, men landsgjennomsnittet (ekskl. Oslo) er på 20,6 prosent og Østfold fylkeskommune ligger dermed over.

Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter (tall i mill. kr)	31.12.2024	01.01.2024	Landsgjennomsnitt ekskl. Oslo 31.12.2024
Omløpsmidler	2339,0	1575,2	
Kortsiktig gjeld	-892,8	-300,3	
Ubrukte lånemidler	-140,5	-111,7	
Arbeidskapital	1305,7	1163,2	
Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter	24,0 %	*	20,6 %

*) Ingen driftsinntekter pga ny fylkeskommune

10.2.3 Egenkapital

Egenkapitalandelen for finansiering av investeringer var på 37,6 prosent , og har redusert litt fra inngangen til 2024 som var på 38,5 prosent.

Korrigert egenkapital	31.12.2024	01.01.2024
Egenkapital (EK)	5 001,2	4 461,1
Bundne fond	-578,9	-402,4
Egenkapital korrigert	4 422,4	4 058,7
Egenkapitalandel (%) av totalkapital	37,6 %	38,5 %

10.2.4 Langsiktig gjeld

Fylkeskommunens langsiktige lånegjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) er på ca. 3,1 milliarder kr, dvs. 135,8 mill. kr høyere enn inngangen til 2024. Av dette utgjør lån som i all hovedsak tas opp til finansiering av «ordinære» investeringer ca. 3,1 milliarder kr.

Gjeldsbelastning	31.12.2024	01.01.2024
Gjeldsbelastning (langsiktig gjeld i forhold til driftsinntekter)	56,7%	*
Gjeld pr. innbygger	9 807	9 443

*) Ingen driftsinntekter pga ny fylkeskommune

Langsiktig lånegjeld pr. innbygger for Østfold er på 9 807 kroner ved utgangen av 2024, som utgjør ca. 52,9 prosent av landsgjennomsnittet (ekskl. Oslo) på kr 18 548.

Østfold fylkeskommunes gjeldsbelastning ligger betydelig lavere enn landsgjennomsnittet for fylkeskommunene på 76,8 prosent.

Lånegjeld i forhold til driftsinntektene viser fylkeskommunens evne til å bære gjeld, men handlingsrommet på driftsbudsjettet for øvrig er avgjørende for mulighetene for nye drifts- eller investeringstiltak.

11 Rapportering finansreglement

11.1 Overordnet formål

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre at fylkeskommunen til enhver tid er likvid og lite eksponert for risiko. Hovedmålsettingen over tid er å sikre stabile og lave netto finansieringskostnader, samt en tilfredsstillende avkastning innenfor definerte risikorammer.

Rammer og handlingsregler i finansreglementet, vedtatt av fylkestinget selv, skal forhindre vesentlig og uønsket finansiell risiko. Det er lagt til grunn et "lavt til moderat risikonivå med tilfredsstillende avkastning".

11.2 Låneopptak 2024

Vedtatt bruk av lån til finansiering av investeringer var på 391 mill. kr. Bruk av lån ble justert ned i 1. og 2. tertialrapport og samlet ble budsjettet for 2024 nedjustert til 361,4 mill. kr.

Ubrukte lån var pr. 01.01.2024 på 111,7 mill. kr. Disse midlene er rebudsjetteringen av mindreforbruket på investeringer i 2023, FT-sak 81/2024. Ubrukte lånemidler pr 31.12.2024 var 140,5 mill. kr.

Det opprinnelig vedtatte låneopptaket for 2024 var 391 mill. kr. I FT-sak 110/2024 2. tertial rapport ble dette nedregulert til 265,9 mill. kr. Lånet ble tatt opp høsten 2024.

Finansieringsbehovet i investeringsregnskapet ble samlet sett lavere enn budsjettet. Bruk av lån ble på 237,1 mill. kr, noe som er 124,3 mill. kr lavere enn budsjettet på 361,4 mill. kr.

Andel lån som forfaller til refinansiering innen ett år utgjør 965,9 mill. kr og tilsvarer 31,33 prosent av samlet gjeldsportefølje.

I fylkestingets vedtak vedr Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024 - 2027, vedtakspunkt 5, står det at fylkeskommunens trekkrettighet i bank settes til 600 mill. kr i 2024, jfr. kommuneloven § 14-15 tredje ledd. Denne trekkrettigheten ble ikke benyttet i 2024.

11.2.1 Finansreglementets rammer og handlingsregler for gjeldsforvaltningen

Krav i gjeldende finansreglement	Status
Låneopptak skal gjøres i norske kroner	OK
Det skal normalt innhentes minst 3 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere	OK
Enkeltlån skal ikke utgjøre mer enn 10 prosent av samlet gjeldsportefølje	OK
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding på samlet gjeld - mellom 0,5 og 3 år	OK
Motpartsrisiko ved handel i rente- og valutaderivater skal vurderes	OK
Fordeling av låneopptak på flere långivere	OK
Låne- og renteinstrumenter (tillatt)	OK
Rapportering i henhold til krav i finansreglementet	OK

Det er fastsatt i finansreglementet at gjennomsnittlig kapitalbinding skal være mellom 0,5 og 3 år.

Markedsrenter og betingelser i porteføljen ved utløpet av rapporteringsperioden	31.12.2024	31.08.2024	30.04.2024
Vektet gjennomsnittrente	4,38	4,39	4,37
Rentebindingstid	1,08	1,35	1,42
Norges Bank (foliorente / styringsrente)	4,5	4,50	4,50
6 mnd NIBOR*	4,91	4,77	5,03
3 år swap-rente*	4,63	3,98	4,94

*Markedsrentene er inkl. kreditt/utlåns påslag fra banker, og indikerer faktiske lånerenter som fylkeskommunen kan sammenlikne seg med.

Gjennomsnittrenten i låneporteføljen er på 4,38 prosent, med en gjennomsnittlig rentebindingstid på ca. 1,08 år. Rentebindingstiden har gått noe ned siden 2. tertial. Dette skyldes refinansiering av tidligere opptatt lån og nytt låneopptak.

11.2.2 Gjeldsportefølje per 31.12.2024

Østfold fylkeskommune har totalt 3 083,4 mill. kr i ordinær lånegjeld pr. 31.12.2024. Rentebytteavtaler med fastrente utgjør 500 mill. kr.

Gjeldsportefølje 31.12.2024	Rentesats	Restgjeld	Andel av total
Obligasjons og sertifikatlån			
KBN 20210163 2021 - 2029, NIBOR 3m + 0,320%	5,03 %	500 000 000	16,22 %
KBN 20230379	5,35 %	100 000 000	3,24 %
KBN 20230325	5,35 %	33 880 014	1,10 %
KBN 20240295	5,35 %	94 369 000	3,06 %
KLP 8317.62.20646 2023 - 2053, flytende rente	5,3 %	24 000 000	0,78 %
KLP 8317.60.82553 2022 - 2047, NIBOR 3m + 0,80%	5,51 %	276 700 000	8,97 %
Forbrukersamvirke Østfold	0,00 %	1 870 000	0,06 %
Østfold KBN NO0013182923	4,22 %	380 300 000	12,33 %
Østfold Danske Bank NO00131229195	5,0 %	450 000 000	14,59 %
DNB NO0013007435	5,12 %	300 000 000	9,73 %
DNB NO0013170902	4,98 %	300 000 000	9,73 %
SB1M NO0010798176, 2017 - 2027, 10 år fastrente	2,42 %	256 400 000	8,32 %
SB1M NO0013229179	4,88 %	100 000 000	3,24 %
SEB NO0013405142	4,77 %	265 900 000	8,62 %
Sum obligasjoner og sertifikater		3 083 419 014	100,00 %
Rentebytteavtaler (fast rente)			
Rentebytteavtale Danske Bank 6781L, forfall 01.12.2025	4,11 %	100 000 000	3,24 %
Rentebytteavtale Nordea Mkts 893733, forfall 16.09.2026	4,43 %	100 000 000	3,24 %
Rentebytteavtale Swedbank FS swap, forfall 10.03.2025	1,19 %	300 000 000	9,73 %
Sum rentederivater (fast rente)		500 000 000	16,21 %
Rentebytteavtaler (flytende rente)			
Rentebytteavtale Danske Bank 6781L	4,7 %	-100 000 000	-3,24 %
Rentebytteavtale Nordea Mkts 893733	4,7 %	-100 000 000	-3,24 %
Rentebytteavtale Swedbank FS swap	4,7 %	-300 000 000	-9,73 %
Sum rentederivater (flytende rente)		-500 000 000	-16,21 %
Sum gjeldsportefølje	4,38 %	3 083 419 014	

11.2.3 Rentebytteavtale (SWAP)

En rentebytteavtale er en avtale om bytte av rentebetalingsstrømmer i samme valuta (fra en flytende til fast rente eller omvendt). Rentebytteavtale/rentesikringsinstrument er et virkemiddel for enklere styring av renterisiko, ved at en raskere kan tilpasse seg rentemarkedet og rentestruktur på porteføljen (andel lån med fast rente og kort/flytende rente). Marginpåslaget er høyere på ordinære fastrentelån enn ved å benytte rentebytteavtaler.

11.2.4 Rentebindingstid/durasjon

Durasjon er et måltall for porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet for durasjon viser hvor lenge renten på lån i porteføljen er fast, hensyntatt rentebetalinger, avdrag og forfall hovedstol. Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1, betyr det at porteføljen har en rentebinding på gjennomsnittlig 12 måneder. Jo kortere gjennomsnittlig rentebindingstid i porteføljen, jo mer vil rentekostnadene variere med renteendringer.

En grad av forutsigbarhet i rentekostnader er viktig for å unngå å ta for stor risiko knyttet til endringer i rentenivå. I vedtatt finansreglement, er rammen for gjennomsnittlig rentebindingstid satt til min 0,5 år - maks. 3 år for gjeldsporteføljen. Gjennomsnittlig rentebinding i låneporteføljen pr 31.12.24 er 1,08 år.

Fylkeskommunens gjeldsportefølje sammen med volumet knyttet til likviditet og rentekompensasjon har vært lite renteeksponert, dvs. risiko for store negative utslag av renteendringer har vært liten.

11.2.5 Markedskommentar

Norges Bank holdt som ventet styringsrenten uendret i desember, og oppjusterte samtidig sine prognoser for fremtidig styringsrente noe. Den amerikanske sentralbanken fortsatte å kutte renten. Dette har ført til en oppgang i de lange rentene mot slutten av 2024, også i Norge.

Under rentemøtet 19. desember 2024 holdt Norges Bank styringsrenten uendret. Dette ble blant annet begrunnet med at aktiviteten i norsk økonomi ser ut til å være sterkere enn antatt. Eksempelvis viser tall fra arbeidsmarkedet fortsatt lav arbeidsledighet med NAV-tall på 2,0 % og tall fra SSB på 4,0 %. Norges Bank signaliserer derfor ganske tydelig at første kutt mest sannsynlig vil komme i mars 2025. Norges Bank trakk også denne gangen frem den svake kronekursen som en begrunnelse for uendret styringsrente, da med bakgrunn i den inflasjonsdrivende effekten en svak krone kan ha. Spesielt mot amerikanske dollar har kronen svekket seg mye gjennom desember.

11.3 Likviditetsforvaltning

11.3.1 Finansreglementets rammer og handlingsregler for likviditetsforvaltningen

Krav i gjeldende finansreglement	Status
Hovedbank, Danske, kredittrating minimum A-	OK
Plasseringer i tråd med Etikkrådet i SPU sine retningslinjer	OK
Likvider for driftsformål, løpetid maksimum 3 mnd	OK
Vektet gjennomsnittlig rentevarighet på samlet portefølje av kortsiktig og mellomlang ledig likviditet skal ikke overstige 2 år	OK
Tillatte plasseringsinstrumenter	OK
Samlet kreditteksponering mot bank/finansinstitusjon	OK
Maks innskudd hovedbank 4,0 mrd. Kr *	OK
Kreditteksponering mot bank/finansinstitusjon kan ikke overstige 2% av institusjonens forvaltningskapital	OK
Ett enkelt bankinnskudd som bindes over tid (tidsinnskudd) kan ikke utgjøre mer enn 500 mill. kr.	OK
Ikke mer enn NOK 600 mill. kr i et enkelt pengemarkeds- /obligasjonsfond, eller gjøre plasseringer som overstiger 15 % av fondets forvaltningskapital	OK
Det tillates kun plasseringer i Obligasjoner utstedt i NOK eller fond med valutasikring mot NOK (min 95%)	OK

11.3.2 Avkastningsreferanse

Avkastning i prosent er målt av gjennomsnittlig verdi i perioden.

Likviditetsportefølje	31.12.2024	31.08.2024
Avkastning	6,01	4,1%
Sum likviditet (i tusen)	1 100 000	1 200 000
Hovedbank	5,02	5,01 %
3 mnd NIBOR	4,72	4,71 %

11.4 Likviditet og plasseringer

Gjennomsnittlig innskudd i hovedbanken har ligget på ca. 1,1 milliard kr i perioden 01.01.24 - 31.12.24. Likviditetsporteføljen er plassert som innskudd i Danske bank, som er Østfold fylkeskommune sin hovedbank. Fra og med 01.01.2025 vil Nordea være ny hovedbank for Østfold fylkeskommune.

I tabellen under er det en oversikt over Østfold fylkeskommune sine plasseringer i pengemarkedsfond- og obligasjonsfond pr. 31.12.2024.

Årsrapport 2024 – Østfold fylkeskommune

Forvalter	Aktiva klasse - fond	UB 31.12.2024	Avkastning 2024	IB 01.01.2024
Odin	Odin Norsk Obligasjon A	103 341 141	5 940 108	97 401 033
Danske	Danske Invest Norsk Kort Obligasjon, kl NOK I	75 795 308	5 306 988	70 488 320
Danske	Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon D	136 952 182	6 961 705	129 990 477
DNB	DNB FRN 20 (IV)	27 285 112	1 700 222	25 584 890
Fondsforvaltning	PLUSS Kort Likviditet 11	74 216 412	3 931 714	70 284 698
Fondsforvaltning	PLUSS Likviditet	85 353 009	4 538 666	80 814 343
Fondsforvaltning	Pluss Obligasjon	54 769 586	2 708 710	52 060 876
Nordea	Nordea Kort Obligasjon Pluss	62 739 430	3 372 968	59 366 462
Nordea	Nordea FRN Pensjon	104 661 827	6 677 947	97 983 880
Sum finansielle eiendeler	Sum Østfold	725 114 007	41 139 028	683 974 979

I tillegg til midler i bank har Østfold fylkeskommune pr. 31.12.24 plassert ca. 725 mill. kr i pengemarkeds- og obligasjonsfond (se tabell ovenfor), hvor oppnådd avkastning er ca. 41 mill. kr i 2024. Det har vært en meravkastning på plasseringene på 6,8 mill. kr utover bank avkastning. 40,9 % av plasseringene er i pengemarkedsfond og 59,1 % er i obligasjonsfond, dette er i henhold til finansreglementet.

11.4.1 Stresstest

Tabellen under viser en stresstest, som angir et potensielt tap/gevinst for netto eksponering av aktiva og passiva. Illustrerer renterisiko, dvs. økning i renten i låne- og plasseringsporteføljen ved 2 prosent økning i rentenivået.

Stresstest 2024 (tall i 1 000 kr)	Balanse (%)	Balanse	Endringsparameter	Durasjon	Beregnet tap
Gjeld med flytende rente 1)	76,1 %	2 344 849	2 %	1	- 46 897
Gjeld med fast rente 2)	23,9 %	738 570	2 %	1	0
Finanspassiva	100 %	3 083 419			-41 852
Likviditet 31.12	100 %	1 100 000	2 %	1	22 000
Rentekompensasjon		26 500	2 %	1	530
Aktiva	100 %	725 114	2 %	0,2	-2 877
Finansaktiva	100 %	1 126 500			19 653
Mulig tap (netto finansportefølje)					-22 199

1) Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner med gjenværende rentebinding under ett år.

2) Fast rente er definert som andelen lån inkl. rentebytteavtaler med gjenværende rentebinding over ett år.

Stresstesten er basert på tall pr 31.12.2024. Gjennomsnittlig kortsiktig likviditet, som i hovedsak består av løpende likviditet og midlertidig avsatte fondsmidler (pensjons- og disposisjonsfond), er 1,1 milliarder kr. Tabellen viser lånegjeld pr. 31.12.2024.

Rentebærende volum knyttet til likviditet og rentekompensasjonsordninger i 2024 ligger lavere enn lån med flytende rente. Hvis rentenivået endrer seg med 2 prosent, jfr. tabellen over, vil nettovirkningene bli negativ.

11.5 Bærekraftsrapportering likviditetsportefølje

Bærekraftsrapporteringen på likviditetsporteføljen er gjort med bakgrunn i en bærekraftsscore som sier noe om hvor bærekraftige investeringene er. Bærekraftsscoren klassifiserer fond og finansielle produkter i henhold til Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Fondene klassifiseres under artikkel 6, 8 og 9. Artikkel 6 er vanlige fond uten ESG-fokus. Artikkel 8 er fond med en viss bærekraftig profil, mens artikkel 9 er fond med tydelige bærekraftsmål og strenge ESG-krav.

ESG er en engelsk forkortelse, og står for Environmental, Social and Governance. På norsk oversettes det ofte til Miljø-, Sosiale forhold og selskapsstyring.

Bærekraftsscore i henhold til SFDR:

- Artikkel 9
Bærekraftige investeringer som formål. Krever informasjon om at sertifikatet eller obligasjonen oppfyller krav i henhold til artikkel 9.
- Artikkel 8
Investeringen fremmer miljømessige og/eller sosiale egenskaper.
- Artikkel 6
Investeringen har ikke spesifikke ESG-ambisjoner, men er likevel forpliktet til å offentliggjøre i hvilken grad man tar/ikke tar hensyn til bærekraftsrisiko.

Tabellen nedenfor viser bærekraftsscoren til Østfold fylkeskommunes fond. Tabellen viser videre om forvalterne av fondene har signert FNs prinsipper (UNPRI) for ansvarlige investeringer gjennom å bla integrere ESG i investeringsanalyse og -beslutninger.

Fond	Dato	UNPRI_signatories	Bærekraftsscore
Danske Invest Norsk Kort Obligasjon Institusjon	31.12.2024	Ja	8
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon D	31.12.2024	Ja	8
DNB FRN 20 E	31.12.2024	Ja	8
Nordea FRN Pensjon	31.12.2024	Ja	8
Nordea Kort Obligasjon Pluss S	31.12.2024	Ja	8
ODIN Norsk Obligasjon A	31.12.2024	Ja	8
PLUSS Kort Likviditet B	31.12.2024	Nei	8
PLUSS Likviditet	31.12.2024	Nei	8
PLUSS Obligasjon	31.12.2024	Nei	8

Fylkeskommunens tjenesteområder

12 Fylkesting

12.1 Beskrivelse av område

Innen området Fylkesting ligger følgende funksjoner:

- Fylkesting og fylkesutvalg
- Fylkesordfører og fylkesvaraordfører
- Hovedutvalgene
- Partssammensatt utvalg og saksfordelingsutvalg
- Medvirkningsorganene og ungdommens fylkesting
- Yrkesopplæringsnemnda og trafikksikkerhetsutvalget
- Klagenemnda
- Finansiering av fylkestingets partigrupper og partistøtte til fylkespartiene og ungdomsorganisasjoner.

12.2 Viktige hendelser

I tillegg til å være første år i ny valgperiode, var 2024 første hele driftsår i nyopprettede Østfold fylkeskommune. Det har vært gjennomført folkevalgtprogram for alle styringsorganer, medvirkningsorganer og øvrige utvalg. For fylkestinget og fylkesutvalget har det vært gjennomført økonomiseminarer som ledd i det forberedende politiske arbeidet med økonomiplan og budsjett. Som ledd i å tilpasse drift og tjenester til fylkeskommunens økonomiske rammebetingelser og samtidig gi økonomisk handlingsrom for nødvendige investeringer, ble det nødvendig for fylkestinget å vedta et innsparingskrav på 367 mill kr for økonomiplanperioden 2025 – 2028 fordelt på alle rammeområder. Andre viktige vedtak som ble gjort i kjølvannet av det økonomiske tilpasningsvedtaket, er blant annet vedtak om ny framtidig skole- og tilbudsstruktur, tilpasninger og kutt i kollektivtilbudet, og organisasjons- og tjenestegjennomgang.

Som første fylkeskommune i landet, vedtok fylkestinget ny helsefremmende og inkluderende avgangsmarkering for elever i den videregående opplæring, som trer i kraft fra 2026.

For å styrke og koordinere påvirkningsarbeidet overfor sentrale myndigheter i særlige viktige saker for Østfold-samfunnet, vedtok fylkestinget å opprette Østfoldrådet sammensatt av fylkeskommunen, ordførerne i Østfold-kommunene, stortingsrepresentanter fra Østfold, NHO Viken Oslos regiondirektør, LO Østfolds regiondirektør, rektor ved Høgskolen i Østfold, samt KS Vikens regiondirektør.

12.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
10-FYPO Fylkesting	31 467	39 693	39 693	8 225	20,7 %
12-REV Tilskudd Fylkesrevisjon	6 384	6 384	6 384	0	0,0 %
13-KONTR Kontrollutvalget	394	880	880	486	55,2 %
14-KONTR Tilskudd Kontrollutvalgssekretariat	1 100	1 100	1 100	0	0,0 %
Sum	39 345	48 057	48 057	8 711	18,1 %

12.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for området viser et samlet mindreforbruk på kr 8,7 mill kr, noe som utgjør 18% mindre enn tildelt ramme.

Både godtgjørelser og driftsutgifter ligger godt innenfor budsjettrammen. For driftsutgifter skyldes dette at området gjennom året har hatt fokus på et nøkternt forbruk, mens mindreforbruket for godtgjørelser i hovedsak forklares med at utgiftene var for høyt budsjettet.

12.4.1 Akershus og Østfold fylkesrevisjon

Akershus og Østfold fylkesrevisjon er et fylkeskommunalt oppgavefellesskap som er opprettet med hjemmel i kommunelovens kapittel 19. Akershus og Østfold fylkesrevisjon er ikke et eget rettssubjekt. Østfold fylkeskommune er kontorfylkeskommune.

Akershus og Østfold fylkesrevisjon har på vegne av fylkestinget utført revisjonsoppgaver pålagt i kommuneloven, forskrift om kontrollutvalg og revisjon og andre bestemmelser. Kontrollutvalget påser på vegne av Fylkestinget revisjonsarbeidet er utført på en betryggende måte og iht gjeldende lov og forskrift.

Det er utbetalt tilskudd til fylkesrevisjonen i 2024 iht budsjett. Totalbudsjettet var på 15,2 mill. kr, hvor Østfold fylkeskommune sin andel er 42 %, kr 6,384 mill. kr.

12.4.2 Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariatet

Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariat er et fylkeskommunalt oppgavefellesskap som er opprettet med hjemmel i kommuneloven kapittel 19. Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariat er ikke et eget rettssubjekt. Østfold fylkeskommune er kontorfylkeskommune.

Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariat har utført den lovpålagte sekretariatsfunksjonen for deltakerkommunenes kontrollutvalg.

Det er utbetalt tilskudd til Kontrollutvalgssekretariatet i 2024 iht budsjett. Totalbudsjettet var på 2,6 mill. kr, hvor Østfold fylkeskommune sin andel er 42 %, kr 1,1 mill.

13 Fylkeskommunedirektør

13.1 Beskrivelse av område

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Kommunikasjon og myndighetskontakt
- Beredskap og sikkerhet
- Strategisk toppleder- og politikerstøtte
- Sekretariats- og driftstøtte til fylkestinget og øvrige folkevalgte organer, medvirkningsorganene og politisk og administrativ ledelse
- Valg
- Prosesstøtte og sakskontroll
- Personvernombud
- Fylkesadvokaten i Østfold

Fylkesadvokaten i Østfold er lagt i direkte linje til fylkeskommunedirektør, men inngår ikke i fylkeskommunedirektørens ledergruppe. Dette for å ivareta fylkesadvokatens rolle som et selvstendig organ.

Personvernombudet er organisatorisk underordnet stabs- og kommunikasjonsdirektøren, men har i kraft av å være ombud en uavhengig rolle. Ombudet skal både gi råd og påse at fylkeskommunen følger krav i personvernregelverket og interne retningslinjer for personvern

13.2 Viktige hendelser

13.2.1 Kommunikasjonssaker

Større saker som Seksjon for kommunikasjon har håndtert er blant annet ekstremvær som førte til utfordringer med veier og kollektivtrafikken, brann i busser, endringer i rutetilbudet samt ny skolestruktur og opplæringstilbud.

13.2.2 Beredskapsområdet

På bakgrunn av oppjustert farevarsel til oransje nivå om krevende værforhold fra MET, rapportering fra fagetatene, samt vurderinger fra egne fagmiljøer, og for å gi fagområdene tid til å iverksette nødvendige tiltak, besluttet Sentral kriseledelse (SKL) 19. januar å gjennomføre digital hjemmeundervisning for alle de videregående skolene i fylket. Videre ble det besluttet å avlyse planlagte tannlegetimer samt oppfordre ansatte til å jobbe hjemmefra mandag 22. januar. Etter vurderinger fra egne fagmiljøer på kjøreforholdene og fremkommeligheten på veinettet gjennom helgen, besluttet SKL i tillegg søndag 21. januar å innstille all busstransport i fylket den påfølgende mandagen, inkludert kollektivtransport, skoleskyss og spesialtransport.

Med de bedrede værforholdene utover mandagen 22. januar, og med nye vurderinger fra fagmiljøene, besluttet SKL å gjenåpne busstilbudet, og gjenoppta ordinær drift for skolene og for de ansatte i fylkeskommunen fra og med tirsdag 23. januar. Totalt fire møter i SKL ble gjennomført i perioden 19-22. januar 2024, hvor den videre oppfølgingen av hendelsen ble håndtert i linjen. Det ble gjennomført totalt to møter i fylkesberedskapsrådet, ett fredag 19. januar, og ett lørdag 20. januar. Sentral kriseledelse hadde også løpende dialog med de to andre berørte fylkeskommunene Akershus og Buskerud i løpet av hendelsen, og delte felles budskap til alle kommunene gjennom Statsforvalteren.

Hendelsen og tiltakene iverksatt av fylkeskommunen ble omtalt i lokale og nasjonale medier. Pressemeldinger om beslutningene i sentral kriseledelse ble sendt ut i etterkant av møtene fredag og søndag, samt i forbindelse med gjenopptakelse av ordinær drift mandag 22. januar. Det ble gjennomført en felles evaluering i regi av Statsforvalteren med alle berørte aktører torsdag 08. februar.

13.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
20-FYKOM Fylkeskommunedirektør	2 579	2 344	2 344	-235	-10,0 %
21-FYKOM Fylkeskommunedirektør stab	35 794	36 423	36 423	629	1,7 %
22-FYKOM Fylkesadvokat	5 405	5 521	5 521	116	2,1 %
29-FYKOM Tilskudd Ombud for barn og unge	1 926	1 926	1 926	0	0,0 %
Sum	45 704	46 214	46 214	510	1,1 %

13.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på 0,5 mill kr, noe som utgjør 1% av tildelt ramme. Noe merforbruk på poster for varer og tjenester er utlignet av bl.a. inntekter fra refusjoner fra sykmeldte som ikke er erstattet.

13.4.1 Ombud barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold

Ombudet for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold er et kommunalt oppgavefellesskap jf. kommunelovens kapittel 19. Ombudet for barn og unge er et samarbeid mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Kontorfylkeskommunen er Buskerud fylkeskommune.

Samlet budsjett for Ombudet barn og unge var 8,0 mill. kr i 2024. Østfold fylkeskommunes andel av budsjettet i 2024 var 1,9 mill. kr. Tilskuddet for 2024 ble betalt i henhold til budsjett.

13.5 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 2.4: I Viken blir nye innbyggere raskt en del av fellesskapet på skoler, fritidsaktiviteter og arbeidsplasser, og vi har et inkluderende og rettferdig arbeidsliv. I Viken har vi en heltidskultur.	Østfold fylkeskommune er etablert som en velfungerende demokratisk institusjon med politisk organisering, systemer og arbeidsprosesser som ivaretar åpne og gode politiske beslutningsprosesser.	Følger planen	✓ Saksforberedelse, sekretariatsfunksjoner og kommunikasjonsoppgaver ivaretas fortløpende etter gjeldende planer, og det arbeides fortløpende med å tilrettelegge for at medvirkningorganenes rolle blir ivaretatt i tråd med regelverk og fylkestingets forventninger. Nettsider utformes universielt.
Delmål 6.2: I Viken forvalter vi våre naturressurser på en bærekraftig måte.	Plan- og styringssystemet skal sikre en reell sammenheng mellom overordnede målsettinger og prioritering av ressurser og bruk av virkemidler i økonomiplan, årsbudsjett og enkeltsaker.	Følger planen	✓ Ivaretas fortløpende i behandling av enkeltsaker og plansaker.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	✓ Det tilrettelegges for god involvering av medvirkningorganene i relevante saker. I tillegg vektlegges universell utforming av nettsider og annet informasjonsarbeid - slik at relevant informasjon om politikk og forvaltning er godt tilgjengelig for alle som trenger det.
Klima og miljø	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	✓ Det tilrettelegges fortløpende for digitale møter og digitale dokumenter.
Samarbeid	Fylkeskommunen skal utvikles gjennom en differensiert tilnærming tilpasset kommunenes egenart.	Følger planen	✓ Arbeides med fortløpende.

13.6 Status politiske vedtak

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Demokrati og medvirkning, pkt 3: Det bestilles en sak om hvordan dialogen med		Ferdig	Behandlet av fylkestinget i møte 24.10.24 PS 107/2024.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	medvirkningsorganene, inkludert ungdomsrådet kan styrkes.		
Næring og samfunnsutvikling, pkt 4: Det bes om en sak for hvordan Nye Østfoldrådet (2.0) kan opprettes som et dynamisk påvirknings- og koordineringsorgan i saker som er viktig for Østfold som samferdsel, inntektssystem og rammebetingelser for næringslivet.		Ferdig	Behandlet av fylkestinget 25.04.24 PS 44/2024.

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Enkelt saker til politisk behandling er bærekraftsvurdert og avstemt mot overordnede politiske mål og strategier		Følger planen	Ivaretas fortløpende.
Etablere gode, brukervennlige og universelt utformede nettsider og digitale kanaler	Gode nettsider sikrer innbyggerne forståelig oversikt over tjenester/tilbud/rettigheter og legger godt til rette for åpenhet, demokrati og involvering av alle grupper i østfoldsamfunnet.	Følger planen	Ivaretas fortløpende. Følges opp i tråd med nytt regelverk og gjeldende kommunikasjonsstrategi.
Etablere interne rutiner, arbeidsform og prosesser som ivaretar at medvirkningsorganene involveres i relevante saker til rett tid	Våre samarbeidsformer skal ivareta reell medvirkning i alle type saker og på aktuelle innsatsområder.	Ferdig	
Etablere meningsfulle og effektive samarbeidsformer og -arenaer	Sammen med kommuner og andre samarbeidspartnere skal vi etablere meningsfulle og effektive samarbeidsformer og arenaer der samarbeidet kan forgå.	Følger planen	Følger løpende opp arbeidet opp mot de interkommunale politiske rådene (IPR) og sekretariats ansvar for Østfoldrådet.
Gjennomgå handlingsplan i Strategi for mangfold og inkludering	Handlingsplanen gjennomgås for den nye organisasjonen med sikte på å videreføre relevante tiltak for oppfølging av <i>arbeidsgiveransvaret</i> og på å etablere strukturer for oppfølging av ansvaret som <i>samfunnsaktør</i> .		
Videreføre kommunenettverk for internasjonalisering.	Kommunenettverk for internasjonalisering er med på å bygge kompetanse og bidra til utvikling av flere EU-finansierte prosjekter.		

14 Finans og organisasjon

14.1 Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet
- HR, HMS og arbeidsgiverpolitikk
- Økonomiforvaltning, lønn og regnskapsføring
- Drift og forvaltning av fylkeskommunens eiendommer
- Bærekraft i egen virksomhet
- Byggeprosjekter, inkl. skolebygg
- Dokumentforvaltning
- Kontaktsenter for hele fylkeskommunen
- Arrangementsstøtte
- Servicefunksjoner for fylkesadministrasjonen (resepsjon, kantine, vaktmester- og renholdstjenester)

Tjenesteområdet har ansvar for samordnings- og koordineringsoppgaver knyttet til tverrfaglige arbeidsprosesser. Dette innebærer et helhetlig ansvar for plan- og styringssystemet, overgripende ansvar for virksomhetsstyring og internkontroll.

Ansaret for oppgavene er fordelt på 4 seksjoner:

Eiendomsseksjonen har ansvar for drift, forvaltning og utvikling av fylkeskommunens eiendommer.

Økonomisseksjonen har ansvar for å bidra til en langsiktig, helhetlig og trygg økonomiforvaltning. Seksjonen har også ansvar for den løpende regnskapsføringen.

HR-seksjonen sin hovedoppgave er strategisk HR-arbeid som bidrag til etablering og utvikling av fylkeskommune som en attraktiv arbeidsgiver. Ansaret for lønn ligger også til seksjonen.

Seksjon for organisasjon og fellestjenester vil ha et spesielt ansvar for samordnings- og koordineringsoppgaver i fylkeskommunen. Dette innebærer strategisk arbeid med helhetlig virksomhetsstyring, eierstyring, internkontroll, samt kvalitet og forbedring. Seksjonen har også ansvar for bl.a. fylkeskommunens kontaktsenter, arrangementsstøtte, kantine, renhold og vaktmestertjenester, samt innsyn, dokumentasjonsforvaltning og daglig arkiv.

14.2 Viktige hendelser

Mye av arbeidet i avdelingen har det første driftsåret etter delingen av Viken fylkeskommunen gått med til å etablere ny organisasjon både hva gjelder drift og andre nødvendige strukturer.

I 2024 har avdelingen også vært en del av det omfattende arbeidet med å utforme ny helhetlig plan for fremtidig skole- og tilbudsstruktur i Østfold fylkeskommune. Planen tar inn i seg at den videregående skolen på best mulig måte skal sikre at næringslivets behov møtes med rett dimensjonering av utdanningstilbud, flest mulig elever og lærlinger skal fullføre videregående opplæring på normert tid og at planen skal ivareta de rammebetingelsen fylkeskommunen er stilt overfor.

Et omfattende arbeid med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag, identifisering av mulige tiltak og risikovurdering av disse samt utarbeidelse av 2 alternative løsningsforslag ble gjennomført gjennom 2024. Fylkestinget vedtok i desember, sak 118/2024, ny helhetlig plan for skole- og tilbudsstruktur som svarer ut de rammebetingelsene som ble gitt i oppdraget.

Videre har det vært arbeidet med å få kontroll på økonomien etter delingen. Noe som har vist seg helt nødvendig.

Året har også vært preget av uventede hendelser, hvor stenging av skolelokaler i Fredrikstad og bussbrannen har medført betydelig merarbeid for avdelingens seksjoner.

14.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
30-FO Finans og organisasjon	309 898	265 278	282 163	-27 736	-9,8 %
37-EIE Tilskudd RENKO	3 862	3 862	3 862	0	0,0 %
38-IKT Tilskudd FRID IKS	116 726	105 980	117 280	555	0,5 %
39-ANSKA Tilskudd Anskaffelser	14 170	14 170	14 170	0	0,0 %
Sum	444 657	389 291	417 476	-27 181	-6,5 %

14.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet merforbruk på 27,2 millioner kr, noe som utgjør 6,5% mer enn tildelt ramme.

Det meste av merforbruket er knyttet til Eiendom. Forvaltningsansvaret for leiekontrakter ble overført fra ytre virksomheter/skoler til eiendomsseksjonen i løpet av første halvår 2024, men overflyttingen ble ikke fullfinansiert. Dette medfører merforbruk også på utgifter til felleskostnader. En god del av merforbruket er knyttet til utfordringen med de videregående skolene i Fredrikstad.

Merkostnad på strøm knytter seg til flere forhold: Østfold fylkeskommune har hatt en økning i leide arealer i 2024 (eks.vis både på Cicignon og Christianslund), samt at det var svært lave temperaturer i januar, februar og desember. I tillegg ble det inngått en strøm/energiavtale med Saugbrugs/PUAS - hvilket medførte en etterbetaling for strømutlegg og leie av el-kjele siden 2023. Selve strømprisen har Østfold fylkeskommune god kontroll på (prisgarantier).

14.4.1 Anskaffelser i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Anskaffelser i Akershus, Buskerud og Østfold er et kommunalt oppgavefelleskap jf. kommuneloven kapitel 19. Anskaffelser er et samarbeid mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Kontorfylkeskommunen er Buskerud fylkeskommune.

Østfold fylkeskommune sin andel av samlet budsjett er 33,3 %, med et tilskudd for 2024 på 14,2 mill. kr er utbetalt i henhold til avtale.

14.4.2 Renholdsforvaltning og -utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Renholdforvaltning og utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold - Kommunalt oppgavefelleskap (heretter kalt RENKO) er et kommunalt oppgavefelleskap. RENKO er et samarbeid mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Kontorfylkeskommune er Akershus fylkeskommune.

Tilskuddet i 2024 på 3,9 mill. kr ble betalt i henhold til budsjett. Fylkestinget vedtok i PS 54/2024 den 19.06 uttredden av oppgavefelleskap: Renholdsforvaltning- og utvikling (RENKO).

14.4.3 FRID IKS for Akershus, Buskerud og Østfold

FRID IKS er et forpliktende samarbeid om IKT-løsninger og digitale tjenester for fylkeskommunene Akershus, Buskerud og Østfold.

Østfold fylkeskommune sin andel av samlet budsjett er 24 %, med et tilskudd for 2024 på 117,3 mill. kr er utbetalt i henhold til avtale.

14.5 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	✓ Dette er tema som er sentrale i folkehelsearbeidet i Østfold. Det er etablert et samarbeid med de fire områdesatskommunene om felles evaluering og erfaringsdeling.
Klima og miljø	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	✓ Det er opprettet dialog og samarbeidsarenaer for å sikre gode interne rutiner og samarbeid om tiltak og prosjekter.
Samarbeid	Etablere stab- og støttefunksjoner for ny fylkeskommune som leverer tjenester med tilstrekkelig kvalitet og med forutsigbare arbeidsprosesser. I siste halvdel av 2024 komme i posisjon for strategi og forbedringsarbeid.	Følger planen	✓ Arbeides med fortløpende.
	Fylkeskommunen skal utvikles gjennom en differensiert tilnærming tilpasset kommunenes egenart.	Følger planen	✓ Arbeides med fortløpende.
	Få på plass målsettinger knyttet til arealeffektivitet og energieffektivitet knyttet opp mot forvaltning av eiendomsmasse og vurderinger av leiekontrakter for å underbygge økonomisk og klima/miljømessig bærekraft.	Følger planen	✓ Det kommer en eiendomstrategi i løpet av 2025 som setter rammer for arealeffektivitet og bærekraft.

14.6 Status politiske vedtak

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Seriøst arbeidsliv, pkt 1: Det etableres en egen Østfoldmodell for å sikre seriøse innkjøp og anbud.		Følger planen	Saken er under arbeid og forventes lagt fram til behandling i fylkestingets junimøte.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Seriøst arbeidsliv, pkt 2: Det bes om en oversikt over langsiktige kjøp av tjenester som eventuelt kan drives i egen regi. Oversikten bør også inkludere eventuelle nye tjenesteanbud.		Følger planen	Videre arbeid med vurdering av tjenester som kan drives i egen regi, gjennomføres i forbindelse med organisasjonsgjennomgangen, inkl. kost-nytte-vurderinger
Utdanning, pkt 1: Mål om å etablere en flyfaglinje på Malakoff vgs. i 2025/26. Fylkeskommunen jobber aktivt for å få linjen klar til skolestart høsten 2025.		Følger planen	Det er god dialog med kommuner og næring om det nødvendige samarbeidet for etablering av lokaler, utstyr og kompetanse. Målsetting av oppstart 2027.
Utdanning, pkt 4: Det bestilles en sak som vurderer mulig fortgang i arbeidet med Frederik II prosjektet i Fredrikstad. Det vises også til en samlet gjennomgang av investeringsprosjektene i 2024.		Ferdig	

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Gjøre vurderinger av klimagassutslipp i skoleinvesteringsprosjekter	Gjenbruk av skolebygg/skolearealer og gjennomføre livssykluskostnads- (LCC) og livsløps- (LCA) analyser og ha fokus på arealeffektive løsninger. Fokus på gjenbruk og redesign av inventar og utstyr, og sette kvalitetskrav til produkter som skal anskaffes. Kartlegge og ta hensyn til biologisk mangfold før tiltak på utomhusområder vurderes og iverksettes. Ivareta grøntstruktur og LNF-områder ved utbygginger.	Følger planen	Det er opprettet dialog og samarbeidsarenaer for å sikre gode interne rutiner og samarbeid om tiltak og prosjekter.
Lede arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering	Lede arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering og bistå virksomhetene i miljøledelsesarbeid.	Ferdig	Fylkeshuset ble sertifisert etter "hovedkontor-modellen" 1.oktober 2024. Tannklinikene i Askim, Fredrikstad, Halden, Mysen og Sarpsborg, samt Kirkeparken videregående skole ble resertifisert på slutten av 2024.

15 Opplæring og kompetanse

15.1 Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedområder:

1. videregående opplæring i skole og bedrift inklusive voksne med rett til videregående opplæring
2. kombinasjonsprogram - opplæring for minoritetsspråklige
3. særskilt språkopplæring
4. karriereveiledning for både ungdom og voksne
5. realkompetansevurdering for videregående nivå
6. opplæring av grunnskoleelever i sosiale og medisinske institusjoner
7. opplæring innenfor kriminalomsorgen
8. fagskoleutdanning
9. folkehøgskoletilbud
10. oppfølgingstjeneste, pedagogisk psykologisk tjeneste, karriereveiledning og andre pedagogiske støttetjenester
11. tilbud til ungdom i målgruppen som er utenfor videregående opplæring

Østfold har 11 videregående skoler, PPT/OT, Karrieresenter Østfold, Skjeberg folkehøgskole, Østfold fylkeskommunale skole og oppgavefellesskapet Fagskolen i Viken.

Avdeling for opplæring og kompetanse i fylkesadministrasjonen er organisert i tre seksjoner:

Seksjon for opplæring i skole og fleksible opplæringsløp har ansvar for den jevnlige og kontinuerlige kontakten med skolene og virksomhetene. På denne måten sikres det ett hovedkontaktpunkt mellom virksomhetene og skoleeier. Seksjonen er også ansvarlig for felles pedagogisk utviklingsarbeid som er gjeldende for alle skoler.

Seksjon fag- og yrkesopplæring er ansvar for fagopplæring samlet i sin helhet, fra formidling og til ferdig avlagt fagprøver/kompetanseprøver.

Seksjon skoleforvaltning, regional kompetanseutvikling og livslang læring har et ansvar for forvaltningsoppgaver knyttet til inntak og dimensjonering, eksamen og dokumentasjon, samt særskilt ansvar for fylkeskommunens ansvar for kompetansetilbud som strekker seg ut over det opplæring i skole og bedrift innbefatter.

15.2 Viktige hendelser

15.2.1 Ny opplæringslov 01.09.2024

I den nye opplæringsloven, som trådte i kraft 01.08.2024, er retten til videregående opplæring utvidet til å gjelde frem til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Dette er en endring fra gammel lov, som ga rett til tre års videregående opplæring. Elever har også fri rett til omvalg frem til de er 19 år, i motsetning til tidligere rett til ett omvalg. Personer som har yrkes- eller studiekompetanse fra tidligere, har i tillegg fått rett til yrkesfaglig rekvalifisering, noe som innebærer rett til videregående opplæring frem til de oppnår et nytt fag- eller svennebrev.

Det er tatt inn i loven at fylkeskommunen skal sørge for at elever får en trygg og god overgang fra grunnskolen til videregående opplæring, og at fylkeskommunen skal samarbeide med kommunene om dette. Gjennom et skoleadministrativt nettverk ledet av KS, har Østfold fylkeskommune gjennom 2024 etablert et samarbeid med flere kommuner med mål om å styrke overgangen fra grunnskole til videregående opplæring.

Med ny opplæringslov skal fylkeskommunen ha et opplæringstilbud i overgangen til videregående opplæring for elever som mangler faglige eller språklige forutsetninger for å kunne delta i og bestå videregående opplæring. Forberedende opplæring er et overgangstilbud mellom grunnskole og videregående opplæring som er etablert på Askim vgs., Frederik II vgs., Greåker vgs., Kirkeparken vgs. og Malakoff vgs. Opplæringstilbudet er for minoritetsspråklige unge mellom 16 - 19 år.

Fylkeskommunen og skolene har fått en lovfestet plikt til å følge opp elever med mye fravær. Dette for å bedre mulighetene til å fullføre og bestå alle fag. Skoleeier har i 2024 utarbeidet et helhetlig system for kvalitetsutvikling og kvalitetsvurdering der oppfølging av fravær inngår som en del. Fylkeskommunen har også fått et utvidet oppfølgingsansvar for elever som faller ut av videregående opplæring ved at oppfølgingstjenestenes målgruppe er utvidet fra tidligere 16–21 år til 16–24 år.

Nye lovfestede krav og rettigheter medfører flere nye oppgaver, både for skolene og fylkeskommunen som skoleeier. Østfold fylkeskommune er godt i gang med implementering av ny opplæringslov.

15.2.2 Fylkestingets vedtak om ny skole- og tilbudsstruktur

Våren 2024 utarbeidet avdeling Opplæring og kompetanse en skolefaglig faktarapport som ble behandlet i Fylkestinget i juni (PS 68/2024). Arbeidet ble fulgt opp i sak PS 118/2024 med vedtak om ny skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Østfold fylkeskommune i desember 2024.

I den helhetlige gjennomgangen av opplæringstilbudet og skolestrukturen i Østfold er det en målsetting at skole- og tilbudsstrukturen er bærekraftig over tid, tar hensyn til elevenes ønsker og arbeidslivets behov. Videre må det legges til rette for en tilbudsstruktur som aktivt bidrar til å øke andelen elever som fullfører og består videregående opplæring. Det oppnås ved å fokusere på flere nøkkelfaktorer som søkemønster, motivasjon, skolemiljø og kvalitet i opplæringen. Alt dette skal løses innenfor Østfold fylkeskommunes økonomiske rammer.

Østfold fylkeskommune har en krevende økonomisk situasjon. Fylkets inntekter dekker ikke de fremtidige utgiftene med dagens skole- og tilbudsstruktur, og behovet for investeringer innenfor skolebygg er stort. Dette utløser et stort investeringsbehov som påvirker det økonomiske handlingsrommet. I økonomiplanen 2025-2028 slås det fast at det samlede innsparingsbehovet for Opplæring og kompetanse er kr 167 mill. For å nå dette målet, har det vært nødvendig med endringer i skole- og tilbudsstrukturen.

15.2.3 Fullført og bestått skoleåret 2023-2024

Arbeidet følges opp som beskrevet i sak FT 69/2024. Fullføringsreformen har som mål at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring. Det gjøres ved at de oppnår enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse. Regjeringens mål om at innen 2030 skal minst 90% av elevene skal fullføre og bestå videregående opplæring er fortsatt ikke oppnådd. Sluttresultatet for 2024 i Østfold er at 82,7% av våre elever har fullført og bestått videregående opplæring. Østfold er nr. 9 av 15 fylker. Det er ingen markant økning i andelen elever som slutter. Det er økningen i andelen elever som har stryk eller mangler vurderingsgrunnlag i ett eller flere fag som øker. Samlet har det vært en svak vekst i kategorien «Holder på». Dette kan indikere at flere elever bruker muligheten til å fullføre opplæringen over en lengre tidsperiode, som er i tråd med fullføringsreformens mål.

Østfold fylkeskommune har høye ambisjoner om at alle elevene skal tilegne seg kunnskaper, utvikle ferdigheter og få kompetanse de vil trenge for å kunne delta aktivt i arbeidslivet og i samfunnet. Skoleeier er i tett dialog med skolene i oppfølgingen av resultatene, og dette er en del av det systematiske arbeidet med kvalitetsutvikling og kvalitetsvurdering.

15.2.4 Fag- og yrkesopplæring

Målsettingen er å sikre at alle elever, lærlinger og lærekandidater får den best mulige opplæringen, slik at de er godt rustet til å møte fremtidens utfordringer i arbeidslivet.

Fullføringsreformen har lagt grunnlag for store endringer i videregående opplæring. Med fullføringsreformen, og med ny opplæringslov, gjeldende fra 01.08.2024, er det lagt til rette for strukturer og rettigheter som åpner for flere muligheter.

Fag- og yrkesopplæringen leder fram til fag-, svenne-, eller kompetanseprøve innen ulike yrkesfaglige utdanninger. Yrkesfaglig utdanning innebærer en kombinasjon av opplæring i skole og bedrift, og følger som hovedregel modellen med to år i skole og to år som lærling i bedrift.

Østfold fylkeskommune hadde totalt 2740 lærlinger og lærekandidater i opplæring i 2024. Det var 58 samarbeidsorgan for lærebedrifter (opplæringskontor), 1222 lærebedrifter tilknyttet samarbeidsorgan (medlemsbedrifter) og 297 selvstendige lærebedrifter, som ivaretok opplæringen for alle disse kandidatene.

I 2024 fikk omtrent 90 prosent av de ca. 1100 søkerne, læreplass. Dette er høyere enn de to foregående årene med hhv. 69 prosent i 2022 og 84 prosent i 2023. Søkerne som ikke fikk læreplass fikk tilbud om vg3 i skole, læreplasskurs eller deltakelse i samarbeidstilbud med NAV. Det ble avlagt ca. 1750 fagprøver i 2024, og av disse fikk i underkant av 93% bestått. Det ble arrangert seks utdelingsseremonier i de ulike

regionene i Østfold, der nye fagarbeidere fikk sine fagbrev/kompetansebrev utdelt. I 2024 har det vært avholdt kursrekke for av alle prøvenemndene og av instruktører. Det er også holdt samlinger for lærlinger og samarbeidsorgan (opplæringskontor), og seksjonen har også holdt kvalitetsdialog med samarbeidsorganene fylket.

Arbeidslivets anbefalinger til dimensjonering av opplæringstilbudet har blitt utarbeidet, og tatt inn i arbeidet med helhetlig gjennomgang av skole- og tilbudsstruktur. Arbeidet med å sikre drift og utvikling av små verneverdige håndverksfag fikk også fokus.

15.2.5 Skolemiljø

Et trygt, godt og inkluderende skolemiljø er en viktig forutsetning for læring og mestring. Resultatene fra Elevundersøkelsen viser at Østfolds elever i stor grad trives på skolen. Likevel er det en økning i andelen elever som oppgir å ha blitt mobbet, både i Østfold og nasjonalt. Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem, og utviklingen er bekymringsverdig. Skoleeier jobber systematisk sammen med skolene for å sikre et trygt, godt og inkluderende skolemiljø. Det jobbes både med forebyggende tiltak og med støttetiltak når skolene rapporterer om skolemiljøsaker.

Arbeidet for å skape en ny, trygg og inkluderende avgangsmarkering i Østfold har pågått over flere år. Mange skoler har allerede gjennomført gode tiltak, og de rapporterer selv om et ønske om å legge til rette for en ny og inkluderende avgangsmarkering.

I sak PS 121/2024 vedtok fylkestinget å støtte det nasjonale forslaget til handlingsplan og strategi for en ny, trygg og inkluderende avgangsmarkering.

Ny opplæringslov slår fast at *elevens beste* skal være et grunnleggende hensyn ved handlinger og avgjørelser som gjelder elever. Elevene har rett til å medvirke i alt som gjelder dem selv etter loven. Det er i 2024 etablert et nettverk for elevrådskontakter og elevrådsrepresentanter.

15.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
40-KOMP Opplæring og kompetanse	52 683	74 426	52 300	-383	-0,7 %
41-KOMP Skoleforvaltning, regional kompetanseutvikling og livslang læring	-8 133	98 954	-1 505	6 628	440,4 %
42-KOMP Fag- og yrkesopplæring	261 307	262 307	248 717	-12 590	-5,1 %
44-KOMP Opplæring i skole og fleksible opplæringsløp	1 767 234	1 569 730	1 689 289	-77 945	-4,6 %
49-FS Tilskudd Fagskolen	24 353	24 353	24 353	0	0,0 %
Sum	2 097 444	2 029 770	2 013 153	-84 291	-4,2 %

15.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet merforbruk på ca kr 84 mill. kr, noe som utgjør 4,2% mer enn tildelt ramme

Avdeling for Opplæring og kompetanse gikk i balanse, med et mindreforbruk på ca kr 0,7 mill kr. Ser man seksjonene for seg gikk seksjon for skoleforvaltning, regional kompetanseutvikling og livslang læring og seksjon for skole og fleksible læringsløp med et mindreforbruk. Årsak til dette er merinntekter på gjesteelevplasser, lavere utgifter til kjøp av tjenester fra kommuner, fylkeskommuner og private. Når det gjelder seksjon for fag og yrkesopplæring gikk seksjonen med et merforbruk. Årsak til dette er blant annet høyere utgifter til frikjøp av prøvenemnder, kjøp av gjestelærlingeplasser, lån av prøvenemnder i andre fylker og økte utgifter til tilskudd til lærebedrifter, som en følge av økt antall lærekontrakter og opplæringskontrakter.

Resultatet for de videregående skoler og virksomheter ble et merforbruk på ca kr 85 mill kr. Årsak til dette er blant annet merutgifter til transport ifm. rehabilitering av skolebygg, utgifter til spesialundervisning, sensorutgifter eksamen, vikarutgifter ved sykefravær, mobiltelefoniordningen for ansatte og refusjon til kommuner og fylkeskommuner, blant annet pga. en større andel elever fra Østfold som blir plassert i barnevernsinstitusjoner i andre fylker. Det arbeides tett både med oppfølging av virksomhetene og med ressursituasjonen, herunder bruken av årsverk.

Fagskolen i Viken er et kommunalt oppgavefellesskap jf. kommunelovens kapittel 19. Fagskolen i Viken er et samarbeid mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Tilskuddet til fagskolen i Viken i 2024 var 24,3 mill. kroner og ble overført ihht avtalen.

15.5 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.14: I Viken har vi ikke toleranse for undertrykkelse, vold, hets, mobbing, rasisme og diskriminering.	Alle skal ha et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø fritt for krenkelser.	Følger planen	✔ Trygt og godt læringsmiljø: 1) Skolene jobber kontinuerlig med forebyggende tiltak og oppfølging av aktuelle saker. 2) Skoleeier støtter skolene i sitt arbeid gjennom skolemiljøteamet. Arbeidsmiljø for læringer/lærekandidater: Et trygt og godt arbeidsmiljø for læringer og lærekandidater følges opp av rådgivere i FYO, bedriftene og samarbeidsorganene.
Delmål 2.2: I Viken vil alle fullføre videregående opplæring og tilegne seg kompetanse, ferdigheter og holdninger det er behov for i arbeidslivet.	Flere skal fullføre og bestå videregående opplæring med best mulig kompetanse.	Følger planen	✔ Det er lagt stor vekt på at andelen som fullfører og består videregående opplæring i Østfold må økes. Dette har stor betydning for å gi ungdom og voksen et best mulig utgangspunkt for å bli aktive deltakere og bidragsyttere i arbeidslivet. Dette gjelder både de som søker mot yrkes- og studiekompetanse. Den nasjonale trenden er at tallet på elever og deltakere som fullfører og består videregående opplæring er synkende. Den tendensen er også gjeldende for Østfold. Gjennom målrettet og systematisk arbeid er det satt iverk tiltak for å bedre en bekymringsfull utvikling. Det er etablert et godt system for analyse av resultatene vi oppnår og med påfølgende tiltak for å bedre disse. Det er spesielt matematikkfagene og kroppsøving det nå rettes tiltak mot. Dette fordi disse fagene er overrepresentert i fag som elever ikke består.
	Relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov og gir grunnlag for å lykkes med høyere utdanning.	Følger planen	✔ Det arbeides kontinuerlig med å sikre at elever og deltakere får opplæring av høy kvalitet. Østfold fylke har valgt å starte modulstrukturert opplæring for voksne ett år før vi er pålagt, med den begrunnelse at denne opplæring er bedre tilpasset deltakernes livssituasjon og behov. Det er også etablert fagnettverk på ledernivå på tvers av skoler. Dette for å legge til rette for samarbeid og

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
			utveksling av kompetanse som sikrer høy kvalitet på opplæringen.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	✓ De videregående skolene i Østfold har kantinetilbud som er i tråd med strategi for helsefremmende skoler. Elevene tilbys sunn og ernæringsriktig mat til sine måltider. I tillegg er det tilgang på frukt ved alle skoler. Østfold har markert seg nasjonalt ved å være aktive i arbeidet med inkluderende avgangsmarkering. Fylkestinget gjorde i desember et vedtak som har som mål å legge til rette for en endring av avgangsmarkeringen slik at den viker samlende snarere enn ekskluderende. Alle skoler har tilgang på NAV-veileder som bistår ungdom i ulike forhold hvor NAV er en naturlig samarbeidspart. Kommunenes helsetjeneste er representert ved alle skoler gjennom tilstedeværende helsesykepleiere og i noen tilfeller også utfyllende kompetanse som psykolog eller psykisk helsekompetanse.
Klima og miljø	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	✓ Skolene og fylkesadministrasjonen har en bevisst tilnærming til hva som er nødvendig reiseaktivitet og hvilke reiser som kan erstattes med f.eks digitale møter. Noe transport av elever er nødvendig. Skolene bytter ut kjøretøy etterhvert som behov og økonomisk kapasitet gjør det mulig. Med mindre det ikke finnes alternativer som ikke er lavutslippskjøretøy, foretrekkes disse ved innkjøp av nye biler og maskiner.
Samarbeid	Fylkeskommunen skal utvikles gjennom en differensiert tilnærming tilpasset kommunenes egenart.	Følger planen	✓ Det er etablert et samarbeid med kommunene gjennom et fylkesnettverk i regi av KS. Her deltar både kommuner og ØFK sammen med KS og Statsforvalter for å drøfte saker som berører flere parter. Det er også opprettet egne kommunedialoger med flere av østfoldkommunene. Dette er et tilbud som har gått ut til alle og som det forventes at flere vil takke ja til i 2025.

15.6 Status politiske vedtak

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse Status	Statusbeskrivelse
Demokrati og medvirkning, pkt 2: Samarbeidet med NAV og partene i arbeidslivet styrkes for å øke antallet som fullfører videregående skole, sikre læreplassgaranti og sikre arbeidslivet tilstrekkelig kompetanse. Det inngås en samarbeidsavtale som følges opp jevning både med faste møter, felles tiltak og prosjekter og et godt felles kunnskapsgrunnlag. Inkluderingsprosjekt for ungdom videreføres.	Følger planen	For opplæring og kompetanse: Det er inngått en samarbeidsavtale med NAV. Av denne springer det ut ulike prosjekter. Det er gjort tilsetninger i 2 prosjektstillinger som skal styrke kompetansen til NAV innenfor yrkesfag. Det er flere utdanningstilbud for voksen i samarbeid med NAV. Fylkeskommunen står ansvarlig for opplæringen og NAV bidrar med rekruttering av kandidater.
Næring og samfunnsutvikling, pkt 2: I samarbeid med bransjen og partene i arbeidslivet foretas det en gjennomgang av behovet for arbeidskraft i restaurant- og matbransjen i Østfold med sikte på å utvikle tiltak som kan mobilisere til økt rekruttering, sikre full lærlingdekning og en dimensjonering som ivaretar arbeidslivets behov.	Følger planen	Opplæring og kompetanse bistår via fag- og yrkesopplæring, i samarbeid med Yrkesopplæringsnemnda og våre kontakter med relevante bransjer, i arbeidet med å sikre god rekruttering til restaurant- og matbransjen. Det gjøres en årlig gjennomgang knyttet til dimensjonering av yrkesfagtilbudet og i den forbindelse vurderes behov og tiltak. Dette kommer i tillegg til den politiske saken som skal fremmes.
Utdanning, pkt 10: Det bes om at fylkeskommunedirektøren går i dialog med Mental helse om å tilby programmet «Ungdoms kunnskap om psykisk helse» (YAM) på alle videregående skoler, og kommer tilbake til fylkestinget med en sak om innføring.	Ferdig	I politisk sak FT 113/2024 vedtok fylkestinget at det ikke iverksettes en innfasing av programmet YAM ved de videregående skolene nå. Skolene ønsker å videreføre de ulike programmene knyttet til arbeid med psykisk helse som de allerede har tatt i bruk. I tillegg vil innføring av YAM medføre en betydelig kostnad, spesielt i en etableringsfase. Det er ikke funnet rom for å prioritere midler til en innføring i budsjett for 2025.
Utdanning, pkt 1: Mål om å etablere en flyfaglinje på Malakoff vgs. i 2025/26. Fylkeskommunen jobber aktivt for å få linjen klar til skolestart høsten 2025.	Følger planen	Regjeringen v/ Kunnskapsminister og Forsvarsminister kunngjorde i september 24 at Østfold fylkeskommune v/Malakoff vgs tildeles landslinje for flyfag. Tildelingen vil iverksettes når tilbudet kan igangsettes. Det er god dialog med kommuner og næring om det nødvendige samarbeidet for etablering av lokaler, utstyr og kompetanse.
Utdanning, pkt 2: Det gis en orientering om Fullføringsreformen i 1. Kvartal 2024 og hvilke konsekvenser dette får for opplæringstilbudet.	Ferdig	Det ble gitt en orientering om fullføringsreformen i fylkestinget den 19.juni 2024
Utdanning, pkt 3: Sikre drift og utvikling av små og verneverdige håndverksfag i Østfold. Det ses på særskilte ordninger for å sikre rekrutteringen, og gjennomføring av læretid og fagbrev.	Ferdig	Det ble lagt frem en sak til politisk behandling i september 2024. I saken synliggjøres fylkeskommunens strategi og tiltaksmidler for å styrke og bevare små og verneverdige håndverksfag.
Utdanning, pkt 4: Det bestilles en sak som vurderer mulig fortgang i arbeidet med Frederik II prosjektet i Fredrikstad. Det vises også til en samlet gjennomgang av investeringsprosjektene i 2024.	Igang satt	Saken er delvis svart ut i sak FT 118/2024 - Helhetlig plan for skole- og tilbudsstruktur i Østfold fylkeskommune. Saken følges opp med særskilte saker om skolesituasjonen i Fredrikstad med første behandling i april 2025.

Årsrapport 2024 – Østfold fylkeskommune

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Utdanning, pkt 5: Det bestilles en sak for hvordan man kan samle de ulike utdanningsprogrammene i Halden på Porsnes.		Ferdig	Saken er delvis svart ut i sak FT 118/2024 - Helhetlig plan for skole- og tilbudsstruktur i Østfold fylkeskommune. Det vil bli fremmet egen sak i 2025 eller 2026 avhengig av kapasitet til å ivareta skolebyggprosjekter for flere av skolene i Østfold fylkeskommune.
Utdanning, pkt 6: Det iverksettes et yrkesfagløft for Østfold. Et yrkesfagløft skal mobilisere til flere elever på yrkesfag og sikre arbeidslivet tilstrekkelig kompetanse. Innholdet i et slikt løft kan være å videreføre en læreplassgaranti, etablere et lærlingeråd, sikre tilgang på mer moderne utstyr i samarbeid med næringslivet samt å søke om at nasjonalt kompetansesenter for yrkesfag blir lagt til Østfold. Det bestilles en sak i oppstarten i dette arbeidet.		Følger planen	Gjennom sak om helhetlig plan for skole- og tilbudsstruktur er yrkesfagenes posisjon særskilt vurdert. Ny plan er innrettet slik at overganger fra yrkesfag til studiekompetanse ikke skal være like åpenbare og tilgjengelige som tidligere. Det innebærer at flere av de som starter på yrkesfag skal ha som målsetting å fullføre med yrkeskompetanse. Det er videre igangsatt et arbeid for å revitalisere intensjonsavtalene med kommunene i Østfold om lærlinggaranti. Denne avtalen ble inngått i 2016 og kommuner har i stor grad forholdt seg til avtalen som er inngått. Nasjonalt læringsenter er lagt til Molde og Møre og Romsdal fylkeskommune.
Utdanning, pkt 7: Det bestilles en sak for hvordan den såkalte Kongsberg modellen/K-tech kan gjennomføres for å sikre en mer arbeidsnær skole i Østfold og dermed bidra til lavere frafall, flere lærlingeplasser, mer motivasjon og bedre resultater. Eksempler på konkrete prosjekter kan være Flyfaglinje i Moss, Stadionprosjektet med 08 i Sarpsborg, Samarbeid med Viken Park i Fredrikstad, Restaurant og matfag i Halden og Samarbeid om Fortene i Indre Østfold.		Følger planen	Saken er lagt inn med eget vedtakspunkt i sak FT 118/2024. I samarbeid med næringsliv og næringsforening i Sarpsborg kommune utarbeides en plan for mulig etablering av Sarpotech. Dette er et læringsenter med fokus på teknologifag samt noen av elektrofagene.
Utdanning, pkt 8: Basert på undersøkelser rundt bruk, salg og besittelse av narkotika ved de videregående skolene, bestilles det en sak til fylkestinget som beskriver hvordan fylkeskommunen skal samarbeide med politiet, kommunene og ungdommene selv, for å forebygge dette.		Ferdig	Det ble lagt frem sak for fylkestinget, FT 123/2024, som synliggjør fylkeskommunens rusforebyggende arbeid i våre skoler. I saken er det også vist hvordan samarbeid med kommuner og politi er organisert.
Utdanning, pkt 9: Det bes om en sak som beskriver hvordan fylkeskommunen, sammen med Ombudet for barn og unge, jobber videre med prosjektet «En inkluderende og helsefremmende avgangsmarkering» i nye Østfold, og hvordan framtidas russetid kan bli bedre for ungdommen i Østfold.		Ferdig	I fylkestingets sak 121/2024 er fylkeskommunes arbeid med inkluderende avgangsmarkering synliggjort. I saken fremkommer det hvordan samarbeid med kommuner og Ombud for barn og unge inngår i de tiltak og satsinger som skjer i fylkeskommunal regi.

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Arbeide med å styrke overgangen fra skole til læreplass gjennom språkopplæring og systematisk oppfølging av faget yrkesfaglig fordyping som legger til rette for overgangen til arbeidslivet	I samarbeid med utvalgte kommuner vil vi tilby opplæring i norsk slik at søkerne til læreplass har nødvendig kompetanse til å nyttiggjøre seg opplæring i bedrift. Læreplassregnskapet som er et verktøy i Vigo skal brukes for å registrere bedriftene som elevene har sin opplæring i faget Yrkesfaglig fordyping og styrke overgangen fra skole til bedrift.	Følger planen	Som en del av forberedelser til at elever går over til å bli lærling eller lære kandidat, følges de nøye opp av både skole, fagkonsulenter innenfor FYO, opplæringskontor, samarbeidsorgan og bedrifter. Språk er et av de temaene som samarbeidet søker å løse. For voksen er den modulstrukturerte opplæring spesielt innrettet med tanke på å gi støtte til språkopplæring, for at deltakerne skal bli kvalifisert til å gjennomføre den praktiske delen av opplæringen i bedriftene.
Bidra til å dekke regionale kompetansebehov i kommuneregionene	Gi videregående opplæringstilbud, karriereveiledning, fagskoletilbud, og andre kompetansegivende tilbud som bidrar til å møte kommuneregionenes behov for arbeidskraft.	Følger planen	Det utarbeides hvert år en sak hvor YON gir sin anbefaling om dimensjonering av yrkesfagstilbudet. I YON er både arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene representert samt KS. Gjennom Kompetanseforum Østfold drøftes også behovene som arbeidslivet i Østfold har for den fremtidige kompetansen. I Kompetanseforum deltar bedrifter, næringsforeningen, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner og kompetanseaktører som Høyskolen i Østfold, Fagskolen i Viken og Østfold fylkeskommune. Disse sakene bidrar til et faglig grunnlag for hvordan fremtidig dimensjonering hos de ulike utdanningsaktørene skal planlegges, for å møte fremtidig kompetansebehov.
Forberede for oppstart og realisering av fullføringsreformen.	Arbeid med å forberede rettighetsutvidelsene i ny opplæringslov som iverksettes 1.8.2024. Følge opp hovedområdene i strategi for at flere skal fullføre og bestå opplæringen.	Følger planen	Det vises til sak FT 69/2024 - Orientering - Fullføringsreformen. I saken fremkommer det hvilke strategier Østfold fylkeskommune følger for å iverksette og etterleve fullføringsreformen.
Følge opp lærings- og skolemiljø	Skolens egenrevisering om arbeid med skolemiljø, tilsyn og andre undersøkelser er utgangspunkt for kompetanseheving ved skolene og bedriftene knyttet til arbeid med skole- og læringsmiljø. Skoleeier bidrar med veiledning.	Følger planen	Skolemiljø følges primært opp ved den enkelte skole etter bestemmelser i opplæringsloven § 12. Læringsmiljøet følges primært opp i den enkelte bedrift etter bestemmelser i arbeidsmiljøloven. For skolene er det et støttesystem i fylkesadministrasjonen knyttet til oppfølging av skolemiljø saker. Dedikerte ansatte er skolekontakter og

Årsrapport 2024 – Østfold fylkeskommune

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			kan raskt gi bistand og veiledning i skolenes behandling av elevmiljøsaker.
Følge opp plan for kvalifisering	Karriereveiledning av nyankomne flyktninger før oppstart i introduksjonsprogrammet og tilby norsk og samfunnsfag til enkelte rettighetsgrupper i introduksjonsprogrammet. Legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom som har behov for det for å kunne gjennomføre videregående opplæring. Følge opp kommunenes kvalifiseringsarbeid for innvandrere. Følge opp det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.	Følger planen	Dette arbeidet følges opp som beskrevet i sak FT 69/2024. Fullføringsreformen har som mål at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring. Det gjøres ved at de oppnår enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse. Regjeringens mål om at innen 2030 skal minst 90% av elevene skal fullføre og bestå videregående opplæring er fortsatt ikke oppnådd. Sluttresultatet for 2024 i Østfold er at 82,7% av våre elever har fullført og bestått videregående opplæring.
Følge opp samarbeidsavtaler med bransjer/arbeidsliv	Følge opp eksisterende og utvikle nye samarbeid med bransjer/arbeidsliv, eksempelvis er Bygg- og anleggsSpire (BAS) under planlegging med bygg og anleggsbransjen.	Følger planen	Med bakgrunn i ny opplæringslov som trådte i kraft den 1.august 2024, har det vært nødvendig å revidere og gjennomgå alle samarbeidsavtaler vi har med lærebedrifter, opplæringskontor og samarbeidsparter. Det er gitt tillatelse til en midlertidige avtaleinngåelse for 2025, men fra 2026 skal bestemmelsene i ny lov være oppfylt. Arbeidet med nye avtaler er satt i gang og vil bli sluttført innen utgangen av 2025.
Følge opp strategi for helsefremmende skoler	Måltrettet og systematisk tverrfaglig arbeid med livsmestring og folkehelse som inkluderes i opplæringen i alle fag. Skolene har et sunt og bærekraftig kantinetilbud og gratis skolemåltid.	Følger planen	Strategi for helsefremmende skoler som ble vedtatt i Viken fylkeskommune, følges opp slik den foreligger.
Følge opp strategi for helsefremmende skoler	Det helsefremmende arbeidet er forankret i skolens planer og arbeidsmåter. Måltrettet helsefremmende arbeid er kontinuerlig og systematisk både individuelt og kollektivt, som i klassen, trinnet og hele skolemiljøet. Det skal legges vekt på seksuell- og psykisk helse.	Følger planen	Strategi for helsefremmende skoler som ble vedtatt i Viken fylkeskommune, følges opp slik den foreligger. Se ellers kommentarer under oppdrag om å sikre elever et trygt, god og inkluderende skolemiljø.
Gjennomføre instruktøropplæring og prøvenemds skolering.	Sikre relevant og oppdatert kompetanse hos lærere, instruktører og prøvenemdsmedlemmer.	Følger planen	Instruktøropplæring for prøvenemdsmedlemmer er gjennomført. Arbeidet følges opp hvert år, spesielt med tanke på nye

Årsrapport 2024 – Østfold fylkeskommune

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			medlemmer i de ulike prøvenemndene.
Gjennomføre og følge opp elevundersøkelsen.	Elevundersøkelsen gjennomføres årlig. Oppfølging av resultater fra undersøkelsen om elevenes skolemiljø følges systematisk opp på skoleeiernivå og lokalt ved skolene.	Følger planen	Elevundersøkelsen følges opp på hver enkelt skole og elevene tas med i arbeidet. På fylkesnivå er resultater fra Elevundersøkelsen hovedtema i Kvalitetsmelding 2 som skal legges frem i april hvert år. Det er for 2024 meldt om avvik for hele eller deler av skoler som ikke har gjennomført elevundersøkelsen 2024. Rutiner for oppfølging av skolenes plikt til å gjennomføre elevundersøkelsen er gjennomgått med samtlige skoler. Det gis ekstra oppmerksomhet til skolenes praksis forut for neste undersøkelse som skjer høsten 2025.
Oppdatering av ansattes kompetanse gjennom videre- og etterutdanning	Gjennomføre de statlige satsingene DeKomp skole, DeKomp yrkesfag, og Kompetanse for kvalitet. Følge opp strategien for lærerutdanning med veiledning for nyutdannede i den første tiden som nyutdannet.	Følger planen	Østfold fylkeskommune gir sitt tilbud om etter- og videreutdanning til sine ansatte gjennom den nasjonale ordningen Kompetanse for Kvalitet (KfK). Gjennom KfK gis et antall lærere og ledere mulighet for etter- og videreutdanning som del av sin stilling. Det er høyskoler og universitet som har det faglige ansvaret for innholdet i tilbudene som gis gjennom KfK.
Oppfølging av elever og lærlinger som ikke har bestått fag	Måltrettet oppfølging av elever gjennom tilbud om sommerskole/intensivkurs, og måltrettet oppfølging av lærlinger som mangler bestått i fag for å få utstedt fag-/svennebrev.	Følger planen	Det gis tilbud om mer opplæring for lærlinger og lære kandidater som ikke består. Dette er en rett i henhold til ny opplæringslov gjeldende fra 1.8.2024. Dersom elever har strøket i fag eller ikke fullført faget, tilbys mer opplæring i faget frem til de kan bestå. Dersom fagprøven ikke består, tilbys som oftest utvidet læretid eller overgang til ny lærebedrift eller bytte av opplæringsfag.
Oppfølging av lærlingene og lærlingeundersøkelsen	Fylkeskommunen følger opp lærebedriftene, lærlinger og lære kandidater gjennom opplæringstiden i bedrift, også lærlingens arbeidsmiljø.	Følger planen	Lærlingundersøkelsen gjennomføres hvert år. Deltakelsen er dessverre noe begrenset siden lærlingene i liten grad kan samles for å gjennomføre den. Resultatene blir presentert i Kvalitetsmelding 3 hvert år. Fagkonsulenter er i tett kontakt med både samarbeidsorganer/Opplæringskontor, enkeltbedrifter og lærlinger for å bistå våre lærlinger og lære kandidater som har behov for det.
Redusere reiseaktivitet for elever og ansatte	Fokus på mindre bruk av reiser og flyreiser spesielt i forbindelse med samlinger, møter, utveksling, og økt bruk av digitale samarbeidsformer.	Følger planen	Skolene utøver begrenset reiseaktivitet i sin undervisning. Transport til og fra bedrifter/arbeidsplasser i forbindelse

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	Internasjonalisering hjemme i større grad.		med utplassering og praksis er nødvendig for at elevene skal oppnå ønsket erfaring og kompetanse. I tillegg er det et lite omfang av reiser til reisemål som understøtter opplæring på en slik måte at den ikke kan erstattes med digitale løsninger. Slik formål kan være kunstmuseum, bedriftsbesøk osv. Den internasjonale reiseaktiviteten er begrenset til de ulike Erasmus + prosjektene skolene deltar i.
Samarbeid med fokus på forebyggende arbeid i ungdomsmiljøet	Skape arena for samarbeid blant annet med lokalt politi om utsatte ungdommer om forebyggende aktiviteter.	Følger planen	Skolene har etablert gode rutiner for å styrke inkludering og sosial tilhørighet på skolene. Det gjøres primært med ressurser fra elevtjenesten og er strukturert i ulike programmer for sosial tilhørighet og god psykisk helse. Skoleeier har etablert et eget skolemiljøteam som støtter skolene i sitt arbeid og bistår i oppfølgende arbeid, i tråd med de krav og forventninger som fremkommer i lov og forskrift.
Samarbeid med kommunene om overganger i grunnopplæringen	Samarbeide med kommunene om å sikre trygge og gode overganger til videregående opplæring.	Igangsett	Fylkeskommunen deltar i skoleeiernettverket for Østfold i regi av KS. Der deltar alle kommuner, fylkeskommunen, Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus samt Høgskolen i Østfold. Det er i tillegg etablert egne møtepunkter med de enkelte kommunene hvor sikring av trygge overganger mellom grunnskole og videregående opplæring er hovedtema. I tillegg har det startet opp et arbeid hvor lærere og ledere på grunn- og videregående skoler treffes for konkrete samarbeid, med det mål å sørge for gode overganger. Det er spesielt kommunene som sender elever til Askim vgs og Mysen vgs hvor dette samarbeidet har kommet godt i gang.
Utarbeide ny samarbeidsavtale med NAV	Videreføre og utvikle samarbeidsavtale og gjennomføringsavtaler med NAV Øst Viken.	Ferdig	Det er inngått en ny overordnet samarbeidsavtale med NAV i 2024. Ut fra denne avtale vil det etableres ulike avtaler om tiltak hvor både NAV og fylkeskommunen er delaktige. For opplæring og kompetanse er det spesielt opplæringstilbud for voksne som utgjør et stort omfang.

16 Samferdsel

16.1 Beskrivelse av tjenesteområdet

Østfold fylkeskommune har ansvaret for drift og vedlikehold av fylkesveiene, det fylkeskommunale kollektivtilbudet, investeringer på fylkesvei, forvaltning av veinettet, transport og ulike utviklingsoppgaver innen samferdsel og mobilitet.

Fylkeskommunen skal gjennom sine samferdselsoppgaver legge til rette for å møte innbyggernes og næringslivets mobilitetsbehov, noe som omfatter transport av mennesker, varer og informasjon.

16.2 Viktige hendelser

9. oktober 2024 signerte staten og Nedre Glomma-regionen en byvekstavtale med 10 års varighet. Verdien på avtalen er rundt 1,8 milliarder i 2024-kroner. Byvekstavtalene er regjeringens viktigste virkemiddel for å utvikle attraktive byer med god mobilitet og fremkommelighet, og med mindre lokal luftforurensning, støy og klimagassutslipp.

Bussbrannen ved Nobinas anlegg i Sarpsborg i januar medførte store konsekvenser for busstilbudet i Nedre Glomma i perioden 22. januar-16. mars. Ti busser ble enten totalskadet eller røykskadet, og totalt 75 busser av samme type ble parkert av sikkerhetshensyn. Skoleskyss, som er en lovpålagt oppgave, ble prioritert i vurderingen av hvilke linjer som skulle kjøres med de gjenstående bussene. Dette resulterte i at store deler av det ordinære busstilbudet ble innstilt i flere uker. Tilbudet ble gradvis bedret gjennom perioden, etterhvert som bussene ble godkjent for trafikk. De økonomiske konsekvensene av hendelsen ble klare da det ble inngått en forliksavtale med Nobina høsten 2024. I henhold til avtalen ble det ikke godtgjort for kilometer og timer for de turene som ikke ble kjørt, og Nobina dekket ØKT sine utlegg til reisegaranti og overtidarbeid med 2,8 mill. kr. De kilometerne og timene som ikke ble kjørt, utgjorde ca. 9 mill. kr i perioden 22. januar til 16. mars.

Fra 28. oktober 2024 ble det gjennomført betydelige reduksjoner i busstilbudet i Halden, Moss og Indre Østfold. Reduksjoner i tilbudet ble iverksatt for å oppnå en kostnadsbesparelse på til sammen 54 mill. kr (helårseffekt), som et tiltak for å tilpasse driften til et redusert rammetilskudd for 2025. Det var også planlagt omfattende reduksjoner i Nedre Glomma-regionen, men her vil kostnadene for nedtrekket dekkes av Bypakke Nedre Glomma gjennom byvekstavtalen.

I slutten av januar 2024 kom det store mengder snø med overgang til mildvær og regn. Seksjonen for Drift og vedlikehold satte krisestab og det ble utført tiltak i forkant av og under hendelsen for å opprettholde best mulig framkommelighet under værhendelsen, noe som lyktes i stor grad.

16.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
50-SAMF Samferdsel	942 990	966 584	995 035	52 045	5,2 %
59-SAMF Tilskudd Veiteknologi og geofag	3 778	3 778	3 778	0	0,0 %
Sum	946 768	970 362	998 813	52 045	5,2 %

16.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på 52 mill. kr, noe som utgjør 5,2 % mindre enn tildelt ramme.

Seksjon for mobilitet, strategi og forvaltning endte på et mindreforbruk på 28 mill. kr. Østfold kollektivtrafikk stod for 20,9 mill. kr av dette mindreforbruket, hvor hovedårsaken er bussbrannen i Nedre Glomma som førte til bussene sto stille i en periode. Det har også oppstått et mindreforbruk på midlene avsatt til TT-ordningen. Det skyldes at brukere ikke har benyttet midlene de er tildelt.

Videre hos seksjon plan, prosjektering og utbygging er det et mindreforbruk på 10,6 mill. kr, hvor mesteparten er på bruvedlikehold. Dette skyldes at planlagte og store vedlikeholdstiltak på driftsbudsjettet ble flyttet til investeringsbudsjettet.

Seksjon drift og vedlikehold endte på et mindreforbruk på 6,2 mill. kr. Dette er i hovedsak grunnet lavere kostnader til strøm og vintervedlikehold.

16.4.1 Vei- og geofag i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Veiteknologi og geofag kommunale oppgavefellesskap er et kommunalt oppgavefellesskap jf. kommuneloven kapittel 19. Veiteknologi og geofag er et samarbeid mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Kontorfylkeskommunen er Akershus fylkeskommune.

Samlet budsjett for Veiteknologi og geofag er 25,5 mill. kr i 2024. Østfold fylkeskommunes andel i 2024 var 24 %. Tilskuddet på 3,778 mill. kr ble betalt i henhold til budsjett.

I fylkestingssak 54/2024 ble det vedtatt at Østfold fylkeskommune skal tre ut av oppgavefellesskapet vei- og geofag, og det er en pågående dialog med Akershus og Buskerud for hvordan dette praktisk skal gjennomføres og eventuelt videre samarbeid i annen form.

16.5 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.03: I Viken er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Et systematisk trafiksikkerhetsarbeid som bidrar til trygg og sikker mobilitet.	Følger planen	✓ Ulykkespunkter og –strekninger registreres i Statens vegvesen sine systemer og gjennomgås fortløpende av trafiksikkerhetsgruppa for vurdering av aktuelle tiltak. Trafiksikkerhetsgruppa er med som fagressurs i interne og eksterne investeringsprosjekter. De gir innspill og uttalelse til reguleringsplaner. I henhold til reviderte fartsgrensekriterier har samferdsel fulgt opp kravet om at strekninger med Årlig døgntrafikk (ÅDT) over 6000 kjøretøy og fartsgrense 80 km/t skal ha midtrekkverk, forsterket midtoppmerking eller skiltet ned til 70 km/t. Det er anlagt forsterket midtoppmerking på to strekninger på fv. 120 og 115, og skiltet ned til 70 km/t på aktuelle strekninger på fv. 108. I Fylkets trafiksikkerhetsutvalg (FTU) er det gitt tilskudd til trafiksikre kommuner. I tillegg har utvalget jobbet med sentrale problemstillinger knyttet til trafiksikkerhet. Det er inngått samarbeidsavtale med Trygg Trafikk om aktiviteter knyttet til trafiksikkerhet. Oppstart av pilot for systematisk kartlegging av trafikkulykker i Østfold. Gjennomført anskaffelse av analyse og visuell kartverktøy for presentasjon av ulykkesdata.
Delmål 3.5: I Viken skal omdisponering av areal ikke gå på bekostning av matproduksjon, biologisk mangfold, friluftsområder eller karbonlagring. Vi har nullvisjon for nedbygging av matjord.	I gjennomføring av utbyggingsprosjekter skal også ivaretagelse av biologisk mangfold dokumenteres.	Ferdig	★ I byggeplanarbeidet utarbeides det en Ytre miljøplan som skal kartlegge og legge føringer for gjennomføring av anlegget. Målet er ivaretagelse av biologisk mangfold.
	I planlegging av utbyggingsprosjekter skal ulike alternativets betydning for	Ferdig	★ I reguleringsplanprosessen kartlegges og utredes ulike alternativer der konsekvenser for naturinngrep og

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
	naturinngrep og biologisk mangfold dokumenteres.		biologisk mangfold kartlegges og dokumenteres.
	Innen driftstiltak skal tiltak/aktiviteter for å ivareta biologisk mangfold dokumenteres. Dette handler både om dokumentasjon av kvalitetssystem og generelle rutiner, samt oppfølging i tiltak over den enkelte driftskontrakt.	Følger planen	✓ Dette følges opp kontinuerlig igjennom året. Aktiviteter for å ivareta biologisk mangfold i 2024 er som følger: • Redusert kantslått • Bekjempelse av uønskede arter/fremmede arter • Opphøring av salting for å ivareta sjeldne arter • Reduksjon i bruk av sprøytemidler • Tiltak for å redusere saltforbruket • Endret lysstyrke på LED-armatur
Delmål 4.3: I Viken har vi redusert transportbehovet og lagt om til grønn mobilitet. Vi har økt bruken av gange, sykkel og kollektivtransport, og faset ut fossile drivstoff.	Et effektivt og kundetilpasset kollektivtilbud.	Følger planen	✓ Det er gjennomført flere tiltak som vil bidra til et mer effektivt og kundetilpasset kollektivtilbud. Dette må sees i sammenheng med verbalpunktet om full gjennomgang av Østfold kollektivtrafikk (ØKT), som består av flere arbeidspakker for å forbedre effektiviteten og tilpasningen av tilbudet. I 2024 ble det levert to arbeidspakker som del av gjennomgangen av ØKT. Fremtidig organisering av ØKT ble tatt stilling til. Det ble besluttet at ØKT skal videreføres som en virksomhet i fylkeskommunen. I tillegg er det besluttet at ØKT skal tre inn i Tet Digital, som er et teknologisamarbeid med flere kollektivselskap, blant annet Ruter. Selskapet skal levere digitale løsninger som på sikt vil kunne bedre både effektivitet og tjenestetilbudet til kundene. I 2024 er totalt seks holdeplasser og et kantstopp utbedret i Østfold. Alle er universelt utformet.
	Et fungerende fylkesveinett med god framkommelighet for prioriterte trafikantgrupper.	Følger planen	✓ Det er utbedret totalt seks holdeplasser og et kantstopp som er universelt utformet. Det er lagt 0,5 km ny asfalt på gang- og sykkelvei. Det er utført rassikring på enkelte punkter langs gang- og sykkelveier for å sikre myke trafikanter mot nedfall av stein. • Antall km ny asfalt: 39

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
			• Antall skredutsatte punkt utbedret: 8 • Antall km forsterket midtoppmerking: 5,1 • Bytte av stikkrenner (stk): 149 • Rehabilitering av rekkverk (m): 1083 • Grøfting (m): 66 667 • Forsterkning av veibane (m2): 18 344 Det også utbetalt tilskudd til etablering av ny Os bru (skolevei tilknyttet kommunalt veinett).
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	✓ Samferdsel spiller en viktig rolle i å fremme folkehelsen og redusere sosiale forskjeller. Det arbeides for redusert biltrafikk. Bruk av kollektivtransport og gang- og sykkelveier på bekostning av bilen bidrar til økt luftkvalitet og reduserer helseplager som astma og hjerte- og karsykdommer. Reiser som skjer med kollektiv, gange og sykkel bidrar til bedre folkehelse, mens trafikk sikre løsninger forebygger ulykker. Kollektivtilbud er viktig for tilgang til arbeid og utdanning, særlig for lavinntektsgrupper. Rimelig og universelt utformet transport sikrer mobilitet for alle, inkludert eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Nedtrekket i kollektivtilbudet i 2024 utfordrer derimot måloppnåelsen.
Klima og miljø	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	✓ Asfaltkontraktene er utformet slik at den leverandøren som har best utførelse på klimavennlig produksjon og transport vektlegges høyt (30 % vektning av klima). Kontraktene bidrar til at det er lønnsomt for bransjen å legge om til mer klimavennlig produksjon. I nåværende kontrakter stilles det krav til bruk av elbil i ulik grad. Nyere kontrakter har kompensasjon for bruk av biodiesel som drivstoff og jevnlig rapportering av gassutslipp. Det fokuseres på mulighet for reduserte klimagassutslipp og å ivareta sårbare naturmiljøer i både reguleringsplanfasen og gjennomføringsfasen i utbyggingsprosjekter. Det stilles krav til entreprenør i konkurransegrunnlag om

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
			måloppnåelse ved gjennomføring av anlegg. I kollektivkontraktene har det vært stilt krav om utslippsfri drift i de siste tre kontraktsutlysningene. Dette er nå en etablert praksis i kollektivmarkedet. Alle kollektivkontrakter, med unntak av kontrakten i Indre Østfold, er utslippsfrie.
Samarbeid	Fylkeskommunen skal utvikles gjennom en differensiert tilnærming tilpasset kommunenes egenart.	Følger planen	✓ Det er inngått byvekstavtalen for Nedre Glomma regionen i 2024. Dette gir Nedre Glomma 1,8 milliarder kr som skal brukes for å nå nullvekstmålet. Byvekstavtalen er årsaken til at kollektivtilbudet i Nedre Glomma kan opprettholdes til dagens nivå. Avtalen vil også føre til realisering av byutviklingsprosjekter og tettere samarbeid i regionen. Arbeidet vil resultere i ny kunnskap som vil kunne få positive ringvirkninger for resten av Østfold. Det er i 2024 igangsatt et arbeid for å se på en Bypakke i Moss. Fylkeskommunen bidrar som part inn i dette arbeidet.

16.6 Status politiske vedtak

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Samferdsel, pkt 1: Det bestilles en regional transportplan for Østfold. Planen skal inneholde både fylkeskommunale og statlige prosjekter.	Følger planen	Føring	Føring for transport og mobilitet i regionen er ivarettatt i forslaget som foreligger i de regionale planene som er sendt på høring.
Samferdsel, pkt 2: Dersom handlingsrommet skulle øke ved budsjettrevidering, vil partiene prioritere veivedlikehold for å hindre ytterligere vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene, og ivareta trafiksikkerheten.	Følger planen	Følges opp	Følges opp politisk. Vedlikeholdet ble tilført ekstra midler i løpet av året, som følge av en tidligere feil i departementets fordelingsnøkkel.
Samferdsel, pkt 3: Det bestilles en full gjennomgang av Østfold kollektivtrafikk deriblant drift, teknologiske løsninger, rabattordninger og rutetilbud.	Følger planen	Arbeidet er igangsatt	Arbeidet er igangsatt. Det ble i 2024 fattet vedtak om hvordan ØKT skal organiseres. Det ble besluttet at selskapet videreføres som en virksomhet i egen organisasjon. Sak om teknologisk samarbeid ble også vedtatt, og det ble besluttet at ØKT trer inn i Tet Digital som skal drive teknologiutvikling videre.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
amferdsel, pkt 4: Det foretas en gjennomgang av Flextilbudet for å sikre tilstrekkelige bestillingsruter i områder med lite passasjergrunnlag.		Følger planen	Dette sees i sammenheng med gjennomgang av rutetilbudet i ØKT. Gjennomgang av flekstilbudet er en del av dette.
Samferdsel, pkt 5: Det etableres et bussforum i tilknytning til samferdselsutvalget med deltakere både fra de tillitsvalgte og ØKT. Det er viktig å høste løpende erfaringer og bedre dialogen med blant andre kommunene og utvikle tilbudet i tråd med brukernes behov.		Ferdig	Forum for fylkeskommunal kollektivtransport er etablert.
Samferdsel, pkt 6: Østfold fylkeskommune skal samarbeide med kommunene om nødvendige tiltak for sikrere skoleveier. I påvente av varige tiltak, slik som gang- og sykkelsti, bør det utvikles avbøtende tiltak.		Følger planen	I 2024 ble det gjennomført avbøtende trafiksikkerhetstiltak på fv 119 Dilling – Vang i påvente av godkjent reguleringsplan og bygging. Det vurderes lignende midlertidig tiltak ved andre prosjekter som stopper opp i påvente av godkjente reguleringsplaner/byggestart.
Samferdsel, pkt 7: Gjennomføring av samarbeidsprosjektet ny g/s Karlshus – Tomb i Råde følges opp i tett samarbeid med Råde kommune.		Følger planen	Byggeplan er ferdigstilt og videre fremdrift styres av grunnervervet som Råde kommune skal gjennomføre. Videre arbeid med gang-og sykkelveien kan starte når finansiering og kostnadsdeling er avklart med kommunen.

Økonomiplanoppdrag

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Framkommeligheten for kollektivtrafikken er forbedret	Infrastrukturtiltak som fører til økt framkommelighet for kollektivtrafikken.	Følger planen	Nytt kollektivfelt på fv.130 rakkestadsvingen er ferdigstilt. Dette bedrer framkommeligheten for bussen, spesielt i rushtrafikken. Mange av de andre tiltakene på vei, bidrar også til bedre framkommelighet for bussen.
Fremtidig organisering av ØKT skal besluttet	Legge frem sak til fylkestinget med bakgrunn i allerede utarbeidet konsulentrapport.	Ferdig	Organisering er besluttet.
Attraktiviteten til kollektivterminaler og holdeplasser er økt	Oppgradere holdeplasser og terminaler, samt eventuell oppgradering til UU-standard.	Følger planen	Det er oppgradert totalt seks holdeplasser og et kantstopp. Alle disse er universelt utformet.
Følge opp fylkeskommunens målsetninger i nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet	Det er 18 tiltakspunkt som fylkeskommunene følger opp.	Følger planen	Dette er et kontinuerlig arbeid. Fylkeskommunen ligger an til å nå alle målsettingene som ligger i nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet.
Gjennomføre planlegging, utbygging og drift av fylkesveier på en måte som øker framkommeligheten for gående, syklende, kollektiv og næringstransport	Oppfølging av Handlingsprogram for samferdsel 2022-2025.	Følger planen	Dette er et kontinuerlig arbeid. Det kan spesielt trekkes fram at man i bypakke Nedre Glomma utreder muligheten for å samarbeide med kommunene og Statens vegvesen, for å sikre like forhold for gående og syklende uavhengig av hvem som

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			eier veien. I første omgang vurderes en slik strekning i Fredrikstad og en i Sarpsborg med mulig oppstart høsten 2025.
Gjennomføre tiltak i Bypakke Nedre Glomma for å styrke kollektivtilbudet	Økt frekvens og reduserte billettpriser.	Følger planen	Bypakkesamarbeidet finansierer en betydelig del av kollektivtilbudet i Nedre Glomma. Samarbeidet sørget for at det ikke ble gjennomført rutereduksjoner i kollektivtilbudet og finansierer også økt frekvens på flere linjer. Samarbeidet finansierer også rabatterte billetter. Det er etablert et eget kollektivfelt med lengde på 200 m på fv 130 på strekningen Begby - Rakkestadsvingen. I tillegg er det foretatt utbedringer av to holdeplasser.
Gjennomføre tiltak i Bypakke Nedre Glomma for å styrke tilbudet til gående og syklende og kutte i antall biler i sentrum	Gjennomføre tiltak i tråd med Handlingsprogram for Bypakke Nedre Glomma.	Følger planen	Byggeplanlegging og konkurransegrunnlag for kulvert under fv 118 ved Tune kirke utarbeides. I tillegg arbeides det med adferdsendrende tiltak, eksempel på dette er HjemJobbHjem.
Inngå avtaler med buss- og togselskaper for å oppnå sømløs billettering for kollektivtrafikken i Viken	Eventuell avtaleinngåelse fremmes som egen sak til Østfold FT.	Følger planen	Det er gjennomført møter og holdt dialog med Jernbanedirektoratet i 2024. Denne videreføres for å drøfte mulighetsrommet for en togavtale.
Utrede Reis-ordningen basert på Ruters erfaringer	Eventuell sak med beslutningsgrunnlag fremmes som egen sak til Østfold FT.	Følger planen	Utrekning av Reis må sees i sammenheng med vedtak om full gjennomgang av ØKT. Det skal ses på ulike prismodeller. Reis vil være en naturlig del av dette arbeidet.
Videreutvikle fylkets kunnskapsbaserte og strategiske trafiksikkerhetsarbeid	Etablere et samordningsorgan for trafiksikkerhetsarbeidet i fylket. Videreføre mobilitetsnettverket og dialog med kommuner. Videreføre kunnskapsbasert arbeid med innhenting av relevant kunnskap og årsaker til ulykker. Mål om sertifisering som trafiksikker fylkeskommune.	Følger planen	Det er igangsatt pilot for systematisk kartlegging av trafikkulykker i Østfold. Deltar på nasjonale arenaer som Mobilitetskonferansen, Trafiksikkerhetskonferansen, Nasjonalt TS-forum. Fylkeskommunen deltar i samarbeid om risikokurver for MC med Statens vegvesen sin trafiksikkerhetsgruppe.

17 Samfunn, plan og tannhelse

17.1 Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Tannhelsetjenester
- Regional planlegging
- Kommunale planer
- Miljø
- Internasjonalt arbeid
- FNs bærekraftsmål og samfunnsperspektivet
- Folkehelse
- Strategisk arbeid med integrering og inkludering (inkludert fylkeskommunens oppgaver for integrering og bosetting)
- By- og stedsutvikling
- Demokrati og innbyggermedvirkning
- Universell utforming
- Statistikk, analyse og kart

Ansaret for oppgavene er fordelt på tre seksjoner:

Seksjon for samfunnsplanlegging og miljø har ansvaret for både utviklingsoppgaver og forvaltningsoppgaver innenfor områdene regional planlegging, kommunale planer, miljø, internasjonalt arbeid og samfunnsperspektivet i oppfølgingen av FNs bærekraftsmål.

Seksjon for folkehelse og inkludering har som hovedoppgave å ivareta arbeidet med folkehelse og inkludering. I tillegg har den ansvaret for demokrati og innbyggermedvirkning, by- og stedsutvikling og universell utforming. Seksjonen jobber helhetlig og strategisk med folkehelse og inkludering.

Seksjon for tannhelse er en driftsorganisasjon med underliggende klinikker og faglig stab som har ansvar for å levere lovpålagte tjenester innenfor tannhelse.

Tannhelsetjenesten har seks tannklinikker, hvor tjenesten har ansvar for ca. 100 000 pasienter og har 153 ansatte i 142 årsverk.

17.2 Viktige hendelser

17.2.1 Tannhelse

Fra 2024 fikk tannhelsetjenesten ansvaret for å gi et tjenestetilbud til 25-26-åringer med 25 prosent egenandel. Dette kommer i tillegg til den raske utvidelsen av tjenestetilbudet som inkluderte 21-24-åringer i perioden 2022-2023. Utvidelsen av tjenestetilbudet har preget arbeidet i tannhelsetjenesten i 2024, både når det gjelder prioriteringer innenfor tjenestetilbudet og arbeidet med å utvide tannhelsetjenesten med tanke på personellressurser og klinikkareal.

I 2024 ble organiseringen av tannhelsetilbudet i Østfold til tortur- og overgrepsofsatte og personer med odontofobi (TOO) endret. Målet er å skape et felles kompetansemiljø og muligheter for å redusere ventetid og behandlingstid, som har vokst over flere år. Tiltaket gjennomføres i nyoppførte lokaler i tilknytning til Sarpsborg tannklinikk. Samordningen av TOO i de nye lokalene i Sarpsborg har muliggjort utvidelse av tjenestetilbudet til øvrige pasienter.

Det er inngått kontrakt om en ny tannklinikk i Fredrikstad med 30 behandlingsrom. Tannklinikken er planlagt å være i drift sommeren 2027.

Endringer av tannhelsetjenesteloven er også en sentral hendelse i 2024 som har påvirket tannhelsetjenesten.

17.2.2 Folkehelse og inkludering

Partnerskapsavtale om folkehelsearbeid ble undertegnet av alle kommunene i Østfold og fylkeskommunen.

RØRE Viken-prosjektet ble avsluttet, men arbeidet videreføres i mindre skala sammen med 40 Østfold-skoler i ytterligere to skoleår, fram til sommeren 2026.

Nettverk for helsefremmende barnehager i Østfold ble reetablert.

Strategi for helsefremmende videregående skoler ble videreført. Det var særlig stor oppmerksomhet på sunne og bærekraftige kantiner. I løpet av 2024 kom alle skolekantiner med i dette arbeidet. Forskningsinstituttet Nofima er i gang med et forskningsarbeid på vårt endringsarbeid i skolekantinerne.

Folkehelseprogrammet, et statlig initiert program i perioden 2017 - 2027 avsluttet fase 1. NMBU har evaluert fase 1, og kommunene har presentert sine resultater i en stor avslutningskonferanse.

Samarbeid med Helsedirektoratet om folkehelseprogrammet, fase 2 er inngått.

Bygdemiljøpakkearbeidet er nesten i mål, sammen med Aremark kommune. Noen mindre gjenstående prosjekter avsluttes i 2025.

Samarbeid med de fire kommunene som tar del i KDDs "Områdesats-arbeid", Fredrikstad, Halden, Indre Østfold og Sarpsborg, er etablert. Fylkeskommunen bevilget midler til kommunene til evaluering av satsingen. Øvrige kommuner i fylket vil kunne dra nytte av erfaringer som skapes i områdesatsarbeidet.

Samarbeid med kommuner om integrering og bosetting av flyktninger ble etablert. Vårt oppdrag om å foreslå overfor IMDi fordeling mellom kommunene ble gjort med grunnlag i statistikk og grundig statusinnhenting fra kommunene.

17.2.3 Samfunnsplanlegging og miljø

Vannregion Innlandet og Viken ble delt opp og Vannregion Glomma gjenoppstod med Østfold fylkeskommune som vannregionmyndighet fra 1.2.2024.

Planstrategi for Viken ble godkjent av departementet som grunnlag for ØFKs planarbeid og rullering utsatt til etter neste valg.

17.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
60-PLAN Samfunn og plan	38 818	42 779	43 040	4 222	9,8 %
65-TANN Tannhelse	5 873	13 282	35 997	30 124	83,7 %
66-TANN Tannklinikker	126 265	126 315	127 245	980	0,8 %
68-TKOST Tilskudd TKØ	1 252	1 252	1 252	0	0,0 %
69-PLAN Tilskudd Statistikk analyse ABØ	3 368	3 368	3 368	0	0,0 %
Sum	175 576	186 996	210 902	35 327	16,8 %

17.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på kr 35,3 mill. kr, noe som utgjør 16,8 % av tildelt ramme.

Avdelingsdirektør, seksjon folkehelse og inkludering og seksjon samfunnsplanlegging og miljø endte med et mindreforbruk på 4,2 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakanser.

Seksjon tannhelse endte med et mindreforbruk på 31,1 mill. kr.

Fra 1. juli 2024 ble tannhelsetilbudet til unge voksne utvidet til også å gjelde 25- og 26-åringer. Til denne utvidelsen av tannhelsetilbudet fikk tjenesteområdet en rammeøkning på ca. 5 mill. kr. Denne utvidelsen kom i tillegg til tidligere utvidelse for 19-24-åringer. Utvidelsen av tannhelsetilbudet til unge voksne innebærer at den offentlige tannhelsetjenesten i Østfold har fått om lag 30 % flere pasienter med rettigheter enn hva tilfellet var i 2021. Det kreves både utvidelse av behandlingsskapitet og lokaler for å kunne ta imot disse nye pasientgruppene. Tilbudet til de unge voksne er under oppbygging. Det forventes, og det jobbes aktivt for, at flere i denne aldersgruppen skal komme under tilsyn. Staten har styrket rammeoverføringene for at tannhelsetjenesten skal kunne behandle nye pasientgrupper. Det tar imidlertid tid å få de nye gruppene under tilsyn, og det er dette etterslepet som forklarer mindreforbruket til tannhelse i 2024.

De nye pasientgruppene vil medføre behov for en betydelig oppgradering av tannhelsetjenesten i Østfold i de kommende årene. Det foretas derfor en gjennomgåelse av den offentlige tannhelsetjenesten i Østfold for å sikre kapasitet til å ta imot nye pasientgrupper. Det ses på effektive arbeidsprosesser, åpningstider, bemanningsbehov og behov for lokaler.

Statlige midler på 18,7 mill. kr, mottatt for å styrke tilbudet til eldre pasienter, skal blant annet brukes til å anskaffe en digital samhandlingsplattform for tannhelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Det har viste seg å ta tid å få kommunene med på dette nybrottsarbeidet, til tross for at fylkeskommunen dekker lisenskostnadene i 2024 og 2025.

Tannhelsetjenesten har også iverksatt et proaktivt arbeid mot kommunene for å nå eldre pasienter med rettigheter.

Løpende oppskalering av tilbudet med utgangspunkt i eksisterende organisasjon, følger etterspørsel både tidsmessig og geografisk, og midlene som ligger sentralt i tannhelse fordeles til klinikkene deretter.

17.4.1 Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ)

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) er et fylkeskommunalt oppgavefelleskap etter kommunelovens [1](#) kapittel 19. Samarbeidet er etablert etter vedtak i fylkestingene og bestod i 2024 av fylkeskommunene Innlandet, Buskerud, Akershus og Østfold. Østfold fylkeskommune er kontorfylkeskommune. Ved utgangen av 2024 hadde TkØ 64 ansatte med til sammen 46,6 årsverk.

Samlede tilskudd fra fylkene var i 2024 på 7,0 mill. kr, og Østfold fylkeskommune sitt tilskudd for 2024 var på 1,3 mill. kr.

17.4.2 Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold KO (Analyse ABØ)

Samlet budsjett for Analyse ABØ var 10,1 mill. kr i 2024. Østfold fylkeskommunes andel av budsjettet i 2024 var 33,3 %. Tilskuddet for 2024 på 3,4 mill. kr ble betalt i henhold til budsjett.

I fylkestingssak 54/2024 ble det vedtatt at Østfold fylkeskommune skal tre ut av oppgavefellesskapet Analyse ABØ, og det er en pågående dialog med Akershus og Buskerud for hvordan dette praktisk skal gjennomføres og eventuelt videre samarbeid i annen form.

17.5 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.03: I Viken er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Innbyggerne skal oppleve god livskvalitet og mindre sosiale og økonomiske forskjeller.	Følger planen	 God livskvalitet og mindre sosiale forskjeller måles blant annet gjennom ulike undersøkelser, som Ungdata, Elevundersøkelsen og Folkehelseundersøkelsen. Ungdata gjøres hvert tredje år, og skal gjøres i Østfold i 2025. Elevundersøkelsen gjøres hvert år. Resultater er tilgjengelige for skoleeier og den enkelte skolen. Folkehelseundersøkelsen gjennomføres hvert fjerde år, og skal gjøres i Østfold i november 2025. Etter dette vil vi få en god tilbakemelding fra Østfoldsamfunnet på opplevd livskvalitet.

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
			God livskvalitet og mindre sosiale forskjeller er formålet for det meste av folkehelsearbeidet i regi av Østfold fylkeskommune, herunder folkehelseprogrammet, helsefremmende barnehager, helsefremmende skoler, gode lokalsamfunn og universell utforming.
	Levere, drifte og utvikle likeverdige og kvalitetssikrede offentlige tannhelsetjenester til pasienter og samarbeidspartnere.	Følger planen	✓ Tannhelsetjenesten samarbeider med kommunene i fylket og tannhelsetjenestens kompetansesenter øst (TkØ), i tillegg til andre aktører for å levere likeverdige og kvalitetssikrede tannhelsetjenester til personer med rettigheter i tannhelsetjenesten som oppholder seg i Østfold. Tannhelsetjenesten jobber med hva den enkelte kan gjøre selv for å fremme egen tannhelse i tillegg til å sørge for at nødvendig tannbehandling tilbys. Tiltakene har som mål å levere, drifte og utvikle likeverdige og kvalitetssikrede offentlige tannhelsetjenester.
Delmål 3.3: I Viken tar vi vare på naturen slik at vi unngår tap av biologisk mangfold på land og i vann. I Viken tar vi vare på natur slik at det biologiske mangfoldet på land og i vann styrkes.	Vannforvaltning, arealforvaltning, samferdsel og friluftsliv som påvirker Oslofjorden, rapporteres i tertialrapportene.	Følger planen	✓ Det er etablert faglig samarbeid på tvers av avdelingene for å bedre kunne rapportere på gjennomføringen av tiltak for Oslofjorden. En egen faggruppe for Oslofjordplanen ble i 2024 etablert for å sikre samordning av rapporteringen på denne, innen fristen regjeringen oppga. Vannforvaltning og arealforvaltning er del av fylkeskommunens daglige arbeid, og har rapporteringspunkter i tertialrapportene.
Delmål 5.1: I Viken har vi attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i hele fylket, med universelt utformede og trygge fysiske og digitale møteplasser.	Planlegge for og bidra til utvikling av attraktive byer og lokalsamfunn, og i samarbeid med samfunnsaktørene stimulere til en bærekraftig omstilling.	Følger planen	✓ Dette er tema som er sentrale i folkehelsearbeidet i Østfold. Det er etablert et samarbeid med de fire områdesatskommunene om felles evaluering og erfaringsdeling.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	✓ Skolens overordnede mål om flere som fullfører og består er av fylkeskommunens viktigste innsatser for å redusere sosial og økonomisk ulikhet. Strategi for helsefremmende videregående skoler, som ble vedtatt i Viken er fortsatt relevant og styrende for arbeidet med folkehelse og livskvalitet i de videregående skolene. Alle skolene deltar i nettverk for helsefremmende skoler. Alle skoler deltar i nettverk for kantiner i

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
			videregående skoler. Fylkestinget har vedtatt mål for sunne og bærekraftige kantiner, og alle skolene jobber med å nå disse målene. Måloppnåelse måles to ganger i året gjennom innkjøpsanalyser. Syv av 12 kantiner har nådd ett eller flere av målene.
Klima og miljø	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	 Det er opprettet dialog og samarbeidsarenaer for å sikre gode interne rutiner og samarbeid om tiltak og prosjekter. Det er jobbet med tematikken i forslag til nye regionale planer. Fylkeskommunen er i 2024 blitt partner i et EU-prosjekt om klimatilpasning i landbruket som heter Precilience. Vi jobber også med å følge opp EU-prosjektet Pentahelix som skal sikre at klimaplanene følges opp av fylkeskommunene og kommunene. I fylkeskommunens høringsuttalelser til kommunene er også klima og miljø tema der det er relevant. Temastrategi for biologisk mangfold sitt handlingsprogram følges opp i egen virksomhet.
Samarbeid	Fylkeskommunen skal utvikles gjennom en differensiert tilnærming tilpasset kommunenes egenart.	Følger planen	 Et viktig arbeid for avdelingen i 2024 har vært arbeidet med tre nye regionale planer med bred involvering av samfunnsaktører i fylket, hvor det i tillegg til å sette felles rammer og mål for utviklingen i Østfold, tas hensyn til nødvendig differensiering i fylket.

17.6 Status politiske vedtak

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Demokrati og medvirkning, pkt 1: Den videre planprosessen for å etablere ny fylkesplan for Østfold må forankres godt med de nye kommunestyrene og østfoldsamfunnet.		Ferdig	Prosessen med utarbeidelse av tre nye regionale planer har gått som forutsatt i 2024, med bred medvirkning fra kommuner, stat og andre aktører i Østfoldsamfunnet. Fylkesutvalget har deltatt aktivt i prosessen og i å legge rammene for medvirkningen.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Næring og samfunnsutvikling, pkt 6: Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren om en sak som beskriver hvordan fylkeskommunen jobber videre med erfaringene fra bygdemiljøpakkeprosjektet fra Viken, og hvordan Østfold fylkeskommunene bedre kan samarbeide med og tilrettelegge for mindre kommuner og lokalsamfunn.		Igang satt	Bygdemiljøpakker følges opp med Aremark kommune. Det meste av arbeidet er avsluttet i 2024. Arbeidet er omdisponert til å inkludere alle kommuner, gjennom tiltaket "Gode lokalsamfunn", som er påbegynt i 2024. Det er fremmet egen politisk sak om dette. Det er etablert et særskilt samarbeid med de fire Områdesatskommunene Sarpsborg, Fredrikstad, Halden og Indre Østfold. Erfaringer fra dette samarbeidet skal vi bruke overfor de øvrige kommunene i Østfold, som ikke er med i Områdesatsarbeidet.
Næring og samfunnsutvikling, pkt 7: Det bestilles en sak om hvordan Østfold kan ta en lederrolle i arbeidet med å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden i samarbeid med de andre fylkene rundt fjorden, kommunene og vannområdene.		Ferdig	Sak 21/2024 om Oslofjorden ble behandlet i fylkestingets møte den 25.04.2024.
Næring og samfunnsutvikling, pkt 8: Det bestilles en sak for å etablere partnerskap for folkehelse i Østfold i samarbeid med kommunene.		Ferdig	Alle kommuner og fylkeskommunen signerte partnerskapsavtale om folkehelse 15.11.2024. Arbeidet i partnerskapet organiseres framover i henhold til denne avtalen.

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Alle tannklinikker skal være Miljøfyrtårnsertifiserte		Ferdig	Samtlige fylkeskommunale tannklinikker i Østfold er miljøfyrtårnsertifiserte. Samtlige tannklinikker unntatt Moss ble resertifisert i 2024.
Anbefaling til anmodning om fordeling av flyktninger til kommuner	Utarbeide en anbefaling til IMDi om hvor mange flyktninger hver enkelt kommune i fylket bør kunne bosette. Fylkeskommunens anbefaling skal baseres på kunnskap om kommunenes- og fylkets kapasitet i sine tjenester, med utgangspunkt i dialog med kommunene og et kunnskapsgrunnlag om hver enkelt kommunes unike situasjon. Her skal både kvalitative og kvantitative analyser legges til grunn.	Ferdig	Østfold fylkeskommunes anbefaling om anmodning om bosetting av nyankomne flyktninger i kommunene er basert på kunnskap om status innhentet fra kommunene og fra tilgjengelig statistikk. Anbefalingen bygger på prinsipper og retningslinjer for fordeling mellom kommunene, vedtatt av fylkesutvalget. Fylkeskommunens anbefaling om bosetting av flyktninger i Østfolds

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			kommuner ble levert til statlige myndigheter innen rettidig frist.
Andel pasienter under tilsyn: mål gruppe A2 (98 prosent) gruppe B (100 prosent), gruppe C1 (100 prosent) og gruppe C2 (50 prosent)		Igang satt	Interne målsettinger i tannhelsetjenesten Østfold: Andel pasienter under tilsyn 2024; gruppe a2 96%, mål ikke nådd. Gruppe b 95%, mål ikke nådd. Gruppe c1 87%, mål ikke nådd. Gruppe c2 73%, mål oppnådd. Dette er ikke statlige mål, men er interne arbeidsmål som tannhelsetjenesten i Østfold har satt for egen virksomhet.
Andelen 12-18 år spurt om tobakksvaner (forebygging generell helse), mål minimum 75 prosent		Igang satt	I 2024 ble 41,5% av pasientene i alder 12-18 år spurt om tobakksbruk. Mål er ikke oppnådd. Dette er ikke statlige mål, men er interne arbeidsmål som tannhelsetjenesten i Østfold har satt for egen virksomhet.
Andelen 18-åringer med DMFT (tenner med karieserfaring) > 9, mål 5 prosent eller lavere		Følger planen	Andel 18-åringer med DMFT >9 var 4,1%. Mål er oppnådd.
By- og stedsutvikling	Stimulere bærekraftig by- og stedsutvikling gjennom planleggingen i dialog med kommunene.	Igang satt	Det er igangsatt et utviklingsarbeid med tema gode lokalsamfunn. Dette vil involvere flere fagmiljøer, både i fylkeskommunene og i kommunene.
Bærekraftig forvaltning av geologiske ressurser	Følge opp retningslinjer i fylkesplanen for Østfold. Samordne alle samfunnsaktører og egen virksomhet, slik at geologiske ressurser og masser forvaltes som en ressurs, og slik at belastning på miljø og samfunn reduseres.	Følger planen	Fylkesplanens retningslinjer om geologiske ressurser følges i uttalelser til kommunenes arealforvaltning. Temaet ble godt belyst i det pågående planarbeidet. Det har ikke vært ressurser til å samordne alle samfunnsaktører og egen virksomhet om temaet masseforvaltning utover dette i 2024.
Ferdigstille arealregnskapsprosjektet	Prosjektet skal fullføre det regionale arealregnskapet med bl.a. statistikk og tilpasninger til nye fylker, få opp kommunale arealregnskap for de åtte pilotkommunene og en regnskapsmal for øvrige kommuner som ønsker egne arealregnskap.	Følger planen	I 2024 er utviklingen av kommunale arealregnskap i pilotkommunene, herunder Sarpsborg og Fredrikstad, kommet godt i gang. Fylkesregnskapet er tilrettelagt for nye fylker og videreutviklet, bl.a. med statistikk og konfliktanalyser. Det har vært avholdt flere webinarer om arbeidet med over 100 deltakere. Prosjektledelsen ligger hos Akershus, med delprosjektledere fra Østfold og Buskerud. Det ble i 2024 opprettet en politisk styringsgruppe hvor fylkesvaraordfører i Østfold deltar.
Forvalte vilt og fisk	Invitere til nettverk, utvikle og dele kunnskap og tilrettelegge for god forvaltning av vilt og fisk i fylket,	Igang satt	Kommunale vilt- og fiskeforvaltere ble i 2024 invitert til nettverk for å utvikle og dele kunnskap og

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	samt sikre godt samspill med næringslivet miljø- og arealforvaltningen.		tilrettelegge for god forvaltning av vilt og fisk i fylket. Blant annet tilbyr fylkeskommunene i gamle Viken felles, månedlige og digitale fagmøter for kommunale viltforvaltere.
Følge opp samarbeidsavtale med IMDI	Følge opp samarbeidsavtale mellom IMDi om fylkeskommunene nasjonalt: <i>Innsatsområder for samarbeid mellom IMDi og fylkeskommunene.</i>	Ferdig	Østfold fylkeskommune har ivarettatt sitt lovpålagte ansvar ihht integreringslovens § 4.
Gjennomføre tiltak for Oslofjorden	Gjennomføre og rapportere på fylkeskommunens tiltak i regjeringens Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.	Ferdig	Rapportering på fylkeskommunens tiltak i regjeringens Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv er gjennomført innen fristen. Det ble redegjort for rapporteringen 19.06.24 i fylkestingets sak 63/2024.
Implementere strategier for biologisk mangfold	Temastrategi for biologisk mangfold, med tilhørende handlingsprogram, tilpasses og følges opp i Østfold fylkeskommune.	Igangsatt	Temastrategi for biologisk mangfold sitt handlingsprogram er fulgt opp i Østfold gjennom intern dialog, tiltak og felles prosjekter i fylkeskommunen, innenfor eiendom, opplæring og samferdsel. Temastrategien vil vurderes i lys av nye regionale planer og nye styringssystemer i Østfold.
Implementere strategier for universell utforming	Implementere strategier og tiltak for universell utforming. Temastrategi for mangfold og inkludering (med tilhørende handlingsprogram) fra Viken kan brukes som et godt kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet. Østfold fylkeskommune må ta stilling for hvordan temastrategien skal brukes.	Igangsatt	Arbeidet er igangsatt, men på grunn av fødselspermisjon og knappe personalressurser måtte arbeid med å følge opp tiltak settes på vent i store deler av året.
Lede og drifte regionalt planforum	Faste, lovpålagte møter hvor kommuner legger fram planforslag i tidlig fase for drøfting med regionale og nasjonale myndigheter.	Igangsatt	Regionalt planforum er opprettet og driftes i Østfold som forventet av loven. Forumet samordner statlige og regionale myndigheter. Kommunen oppfordres til interkommunalt samarbeid og felles deltakelse, der det er relevant.
Nettverk- og kompetansebygging av kommuner innen integreringsfeltet	Etablere dialog og kompetansebyggende nettverksarenaer for kommuner og organisasjoner.	Igangsatt	Det er etablert nettverk for ansatte med ansvar for bosetting i kommunene, og gjennomført tre samlinger i 2024. Nettverket ble godt mottatt i kommunene. Det oppleves som en nyttig og utviklende arena for samarbeid, kompetanseheving og erfaringsdeling.
Planseminarer, kurs og konferanser for kommunene	Utfra fylkeskommunens rolle som planfaglig veileder skal det	Igangsatt	Det har vært avholdt ett by- og stedsutviklingsseminar om sosial

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	arrangeres kurs og konferanser for å bygge nettverk og styrke kompetanse og erfaringsoverføring mellom kommunene.		bærekraft i planlegging for kommunene i 2024. I tillegg har det vært planlagt kurs i konsekvensutredning. Fylkeskommunen deltar i et kommunalt klimatilpasningsnettverk.
Regional planstrategi for Østfold	Avklare prosess for utarbeidelse av regional planstrategi for Østfold fylke. Hensikten er å definere samhandlingsprosess med samfunnsaktørene og fastsette langsiktige utviklingsmål og ta stilling til utarbeidelse av regionale planer.	Ferdig	I februar 2024 besluttet fylkestinget å legge den regionale planstrategien fra Viken fylkeskommune til grunn for planarbeidet i nye Østfold fylke. Dette ble godkjent av departementet. Departementet godkjente også å utsette neste regionale planstrategi til etter neste fylkestingsvalg.
Regional vannforvaltning	Lede plan- og prosessoppdraget som regional vannforvaltningsmyndighet og få fram planprogram for neste planprosess. Følge opp vannområder og kommuner i fylket, samt ivareta og forbedre vannmiljø i all ekstern og intern virksomhet, i tråd med regionale planer med handlingsprogram og Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.	Igang satt	I løpet av 2024 ble det avholdt en rekke drøftinger med vannregionen og utformet forslag til planprogram for neste planprosess. Denne ble i løpet av høsten vedtatt lagt på høring våren 2025 av alle de 8 fylkene i regionen. Fylkeskommunen deltar i styringsgrupper og arbeidet til vannområder i fylket, og har tett dialog med nasjonale myndigheter og våre nabofylker og naboland om øvrige vannområder i vannregionen. Det er etablert dialog og samarbeid internt i fylkeskommunen om ivaretagelse og forbedring av vannmiljø i intern virksomhet.
Tannstatus DMFT (tenner med karieserfaring), reduksjon i antall skadde tenner: mål maks 5 prosent av 3-åringer med hull		Igang satt	93,4% av 3 åringer er kariesfrie. Det innebærer 6,6% med karieserfaring. Mål ikke nådd.
Veiledning av kommunene i deres planlegging	Veilede og bistå kommunene i deres planlegging gjennom uttalelser og planfaglig dialog	Igang satt	Fylkeskommunen avgir uttalelser til kommunenes plansaksbehandling i tråd med loven. Det ble i 2024 avgitt uttalelser til 136 kommunale planer og 392 dispensasjonsaker. I 2024 har det vært færre kommuneplaner fordi kommunene har jobbet med sine planstrategier. Disse har vært drøftet og det er gitt uttalelser i tråd med den politiske saken 72/2024 vedtatt av fylkesutvalget 14.03.24. Det er god dialog og møter med kommunene og gis planfaglig veiledning etter behov. ØFK deltar i KS sitt nettverk "veilederkorpset".

18 Kultur, næring og klima

18.1 Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Næringsutvikling
- Klima
- Energi
- Integrering
- Kunst og kultur
- Kulturutvikling
- Kulturarv
- Idrett
- Frivillighet
- Friluftsliv
- Tilskuddsforvaltning
- Bredbånd

Ansvaret er fordelt på tre seksjoner:

Seksjon for næring og klima har ansvar for utviklingsoppgaver innenfor fagområdene næring og klima. Til seksjonen ligger også ansvar for integrering av innvandrere i arbeidslivet, næringsrettet kompetanseutvikling og tilskuddsforvaltning.

Seksjonen skal bidra til gjennomføring av klimatiltak og omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom å drifte og koordinere samarbeid, partnerskap og utviklingsprosjekter med aktører i østfoldsamfunnet.

Seksjon for kultur og idrett skal ivareta oppgaver innen kunst og kultur, kulturutvikling, idrett, friluftsliv og frivillighet, inkludert fylkeskommunens forskriftsfestede oppgaver på friluftsområdet. Seksjonen vil ha oppgaver knyttet til mangfold og integrering i østfoldsamfunnet, blant annet integrering i frivillighet, friluftsliv og idrett. Den kulturelle skolesekken (DKS) er en egen enhet i denne seksjonen.

Det satses på forutsigbare tilskudd til profesjonelle regionale kunst og kulturinstitusjoner, samt til aktører i det frie feltet. Seksjonen har en porteføljen under [Ung kultur](#) som retter seg mot aldersgruppen 13 - 29 år.

Midler til driftsstøtte og tiltak innenfor frivillighet, friluftsliv og idrett er i det alt vesentlige en videreføring av fylkeskommunenes tidligere vedtatte driftsstøtteordninger og partnerskapsavtaler med frivillige organisasjoner. På frivillighet-, friluftsliv- og idrettsområdet har fylkeskommunen flere lovpålagte oppgaver.

Seksjon for kulturarv har nasjonalt og regionalt ansvar som kulturminnemyndighet hjemlet i kulturminneloven og plan- og bygningsloven. Seksjonen ivaretar samfunnsutviklerrollen for kulturarv

og dermed det regionale ansvaret for å forvalte kulturminner som del av fylkeskommunens helhetlige miljø- og ressursforvaltning, og ivaretar fylkeskommunens ansvar på museumsfeltet.

Hovedoppgaven er å bevare og bruke kulturmiljø som ressurs for samfunnsutviklingen, med utgangspunkt i verdi for opplevelse, identitet og forståelse, og som ressurs for verdiskaping og utvikling av gode steder. Integrering av kulturmiljø i den overordnede arealplanleggingen og i by- og stedsutviklingen vil stå sentralt. Arbeidet foregår i nært samarbeid med kommunene, staten, museene, frivilligheten, næringslivet og eiere.

18.2 Viktige hendelser

18.2.1 Næring og klima

Næring og klima ble i nye Østfold slått sammen til en seksjon. Det har vært jobbet mye med å jobbe fram de gode synergiene og få fram gode effekter av å samle fagområdene. Tilskuddsordninger og virkemidler har blitt tilpasset nytt fylke. Oppdraget om bærekraftig verdiskaping har blitt sett i sammenheng med den store klimaomstillingen hele Østfoldsamfunnet står overfor.

Det har blitt lagt vekt på å være tydelig tilstede i østfoldsamfunnet, og vi har jobbet med enda bedre forankring og vitalisering av partnerskapene våre, (Klimapartnere, Partnerskap for næringsutvikling, Kompetanseforum, Klima Østfold og Landbrukspartnerskapet).

Seksjonen har en rekke eksternt finansierte prosjekter. I samarbeid med seksjon Samfunnsplanlegging og miljø er det startet opp et Horisont Europa-prosjekt på Klimatilpassing. Et annet Horisont-prosjekt (Enchant) ble avsluttet, mens Treasource, som er et Horisont-prosjekt med tema sirkulære verdikjeder har jobbet for fullt hele året. Horisont-prosjektene er fullfinansierte fra EU.

Et nytt prosjekt med støtte fra Klimasats, som handler om Klimaomstilling i industrien, ble startet opp i løpet av året.

Energisituasjonen har vært et viktig tema i 2024. Det har vært jobbet med flere innganger i denne problematikken, både i partnerskapene, i samarbeid med næringslivet og i forbindelse med arbeidet med regional plan og regionale strategier. Fylkeskommunen har ønsket å øke kompetansen og styrke samarbeidsrelasjoner på energiområdet og har blitt medlem av Kraftfylka og deltar også i Norske Kjernekraftkommuner.

18.2.2 Kultur og Idrett

2024 har vært preget av reetableringen av Østfold fylkeskommune på fagområdet. Tilskuddsordninger og virkemidler har blitt tilpasset nytt fylke, med bred medvirkning fra aktører som er berørt. Samtidig har seksjonen lagt vekt på å opprettholde tjenestenivået og kontakten med østfoldsamfunnet. Krav til økonomiske innsparingstiltak har vært krevende. Forutsigbarhet for de profesjonelle kunst- og kulturinstitusjonene har vært prioritert i budsjettarbeidet, samt at regionale paraplyorganisasjoner rettet mot barn og unge delvis har vært skjermet. Det har vært stor etterspørsel etter alle tilskuddsordninger.

Det profesjonelle og frie kunst og kulturfeltet har møtt særlige utfordringer knyttet til stram kommuneøkonomi. Fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør med forutsigbare rammer og kopling mot nasjonale tilskudd og ordninger, har hatt stor betydning.

Seksjonen har i samarbeid med politisk ledelse og kommuner arbeidet opp mot Kultur- og likestillingsdepartementet for å påvirke den lave tildelingen av statlige kulturmidler til Østfold. Arbeidet har fortsatt ikke skapt endring, ref. Kulturindeksen.no. Seksjonen har i samarbeid med Senter for idrettsanlegg og teknologi ved NTNU arbeidet fram et nasjonalt kompetansenettverk for bærekraftige idretts- og aktivitetsanlegg.

Spillemiddeltildelingen til idrettsanlegg har vært på det høyeste nivået noen sinne, noe som skyldes økte overskudd fra pengespill hos Norsk Tipping. Østfold ligger fortsatt lavt på anleggsdekning og tilgang til idretts- og aktivitetsanlegg for barn og unge. Regionalt viktige friluftslivsområder er kartlagt sammen med kommunene og vil bli et viktig grunnlag i videre planarbeid.

18.2.3 Kulturarv

Året 2024 har vært preget av arbeidet med å etablere ny forvaltning i ny fylkeskommune. Manglende bemanning etter overføringen fra Viken er kompensert med to nye stillingsressurser, men en del vakanser gjennom året har gjort det krevende å få gjennomført fag og utvikling som ønsket.

Seksjonens arbeidsinnsats har i stor grad vært relatert til statlige føringer og fylkeskommunens myndighetsrolle/førstelinjerolle, og er knyttet til kulturminneloven og forskrift om myndighet etter denne loven, samt plan- og bygningsloven. Det har gjennom året blitt vurdert et sted mellom 2 000 og 3 000 planer og byggetiltak. Fylkeskommunen har også gitt driftstilskudd og følger opp Østfoldmuseene, Haldenvassdragets kanalselskap, Spydeberg prestegård, Østfold historielag og fortidsminneforeningens avdeling i Østfold.

I alt er det tilført Østfoldsamfunnet i overkant av 30 mill. kr til kulturarvformål gjennom tilskuddsordningene vi forvalter, det vil si fylkeskommunale bygningsvernmidler, samt en rekke statlige ordninger knyttet blant annet til privateide fredete bygninger og anlegg, middelalderruiner, brannsikring, verdiskapning, fartøyvern, teknisk industrielle kulturminner/miljøer, arkeologiske kulturmiljøer og bergkunst. Fylkeskommunen ble tildelt rett under 20 mill. kr til fordeling til privateide fredete bygninger og anlegg. Her var Østfold blant fylkene som fikk desidert mest støtte til fordeling.

Sammen med Akershus og Buskerud og Fredrikstad kommune samarbeides det om å videreutvikle fartøyvernssenteret som ble etablert på Isegran i 2023. Man har også jobbet med å få til et bygningsvernssenter, beliggende i Trøgstad, men med fremtidig arbeidsområde over hele Østfold. Tanken er å ivareta tradisjonshåndverk ved å etablere egne håndverksmiljøer, både blant unge og etablerte håndverkere.

Det er lagt ned betydelig innsats med å få til et formidlingssted på Gjellestad for å synliggjøre området og særlig Gjellestadskipet. Skipsfunnet inngår også i oppgaven med å få vikingskipsgrovene i Norge på verdensarvlisten (UNESCO). Gjellestad er her sentral. Dette er også et nasjonalt ansvar. Østfoldbenken er koblet på for å fremme arbeidet på Stortinget.

Det er gjennom hele 2024 gjort en innsats for å få på plass en ny utstilling om veihistorie i Østfold i Solbergårnet. En rekke løpende skjøtels- og formidlingsoppgaver knyttet til etablerte tilrettelagte

kulturmiljøer er gjennomført, samtidig som det er etablert nye. Blant annet er kulturminneparken i Fossby, Aremark skiltet og tilrettelagt for å formidle gravfelt og steinalderboplasser.

Fylkeskommunen har utført 21 lovpålagte arkeologiske registreringer knyttet til plansaker og ulike tiltak, der det ble gjort funn av forhistorisk aktivitet i 17 av prosjektene. Flere av disse vil måtte undersøkes nærmere (arkeologisk utgraving) før byggetiltak kan realiseres, noe som gjennomføres av Universitetet i Oslo. Av særskilte funn nevnes det i media om det mye omtalte barnegravfeltet inne på Borge pukkverk i Fredrikstad kommune. Funnene er vitenskapelig undersøkt og Østfold fylkeskommune har vært delaktig i formidlingen av dette.

Frivilligheten har tilført Østfold en lang rekke nye funn, særlig ved funn av helleristninger og gjennom metallsøk.

18.3 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
70-KNK Kultur, næring og klima	158 954	165 448	167 318	8 363	5,0 %
78-KULTUR Tilskudd Fylkesbiblioteket	9 025	9 025	9 025	0	0,0 %
Sum	167 979	174 473	176 343	8 363	4,7 %

18.4 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet mindreforbruk på 8,4 mill. kr, noe som utgjør 4,7 prosent av tildelt ramme.

5,9 mill. kr av dette er knyttet til Seksjon for Næring og klima. Mindreforbruket skyldes først og fremst at enkelte faste stillinger er midlertidig finansierte gjennom eksterne prosjektmidler. Det er også noen flerårige prosjekter som er avsluttet i 2024 med et positivt økonomisk resultat.

Seksjon for Kultur og idrett har i 2024 vært nødt til å dekke inn en økning av tilskuddet til Det Norske Blåseensemble, samt en manglende inntekt knyttet til budsjettert utleie på K60 innenfor egne rammer. De har samtidig hatt merinntekter knyttet til utfakturert arbeid i eksterne prosjekter og sykkelønnsrefusjon, noe som totalt resulterer i et lite mindreforbruk på 0,7 prosent.

Mindreforbruket for Seksjon for Kulturarv skyldes i hovedsak en kombinasjon av forsinkede prosjekter, og inntekter som ved en inkurie ikke ble fullt ut anordnet i Viken fylkeskommune.

Tjenesteområdet har generelt hatt et mindreforbruk på lønn knyttet til vakante stillinger deler av året.

18.4.1 Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold er et kommunalt oppgavefelleskap jf. kommunelovens kapittel 19. Fylkesbiblioteket er et samarbeid mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Kontorfylkeskommunen er Buskerud fylkeskommune.

Samlet budsjett for Regional bibliotekutvikling var 37,6 mill. kr i 2024. Østfold sin andel av samlet budsjett er 24 %, Tilskudd på rett over 9 mill. kr er utbetalt i 2024.

18.5 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.05: I Viken har kunst, kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet en tydelig rolle i samfunnsutviklingen.	Alle skal kunne skape, utøve, oppleve og delta i et bredt kulturliv, frivillighet, idrett og friluftsliv.	Følger planen	✓ Forvaltning av et bredt spekter av tilskuddsordninger til det profesjonelle kunst og kulturfeltet, frivillighet, idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og tilrettelegging for friluftsliv, fysisk aktivitet for brede målgrupper. Det er egne samarbeidsprosjekter og nettverk. Det skal være et likeverdig profesjonelt kulturtilbud av høy kvalitet, innen alle kunstarter, til alle skoleelever i Østfold gjennom Den kulturelle skolesekken.
	Et mangfold av kulturmiljø bevares og brukes som ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.	Følger planen	✓ Vi anvender det vi har av verktøy knyttet til rådgivning, samarbeid, tilskuddsmuligheter og oppfølging av ulike lovverk og forskrifter.
Delmål 2.1: I Viken er grønn omstilling, sirkulærøkonomi, nyskaping og entreprenørskap drivkrefter for bærekraftig utvikling.	Mer bærekraftig verdiskaping, flere arbeidsplasser og et næringsliv som er rigget for fremtiden og det grønne skiftet.	Følger planen	✓ Næringslivet har stort fokus på omstilling. Mangel på kraft og kompetanse er viktige barrierer. Fylkeskommunens virkemidler bidrar til mobilisering. En satsing for å få økt fokus på sirkulære verdikjeder og industrielle symbioser er startet opp. Denne tematikken står også sterkt i arbeidet med nye regionale planer.
	Samarbeide med kommuner, næringsliv og frivillighet om grønn omstilling og sirkulærøkonomi, med gjenbruk, gjenvinning og miljøvennlig ressursutnyttelse.	Følger planen	✓ Samarbeid med flere aktører i Østfold er styrket siste året, gjennom tettere kontakt og strategisk fokus på samarbeid og partnerskap.
Delmål 4.1: Viken er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen	Koordinere og stimulere til effektiv og sosialt inkluderende omstilling til lavutslippssamfunn.	Følger planen	✓ Nye tall fra Miljødirektoratet viser en betydelig reduksjon i klimagassutslippene i Østfold, med en samlet nedgang på over 10 prosent fra 2022 til 2023, (som er siste år med data). Utslppsreduksjonen i perioden 2016 - 2023 er på 21 prosent. Reduksjonen har vært mulig takket

Delmål	Resultatmål	Vurdering måloppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.			være en kombinasjon av politiske tiltak, lokal innsats og effektivt samarbeid mellom næringsliv, myndigheter og lokalsamfunn. Alle kommune i Østfold har bidratt til det gode resultatet, og kan vise til nedgang i utslipp. Arbeid med energifattigdom er på agendaen, sammen med energieffektivisering. Prosjektet Klimaomstilling i Østfoldindustrien er startet opp, med støtte fra Klimasats.
Delmål 5.7: I Viken er kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet, organisasjons- og næringsliv og engasjerte innbyggere viktige drivere i stedsutviklingen.	Alle innbyggerne i Østfold har tilgang til gode møteplasser som fremmer demokrati, ytringsfrihet, aktivitet og livslang læring.	Følger planen	✓ Praktisering av armlengdes avstand prinsippet i eierskap og tilskuddsforvaltning sikrer ytringsfrihet for både kultur og frivillighet. Kriterier for universell tilgjengelighet ved tilskudd til arrangementer og kulturarenaer. Utvikling av folkebibliotekene som nærmiljøarena gjennom Fylkesbiblioteket.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	✓ Fylkeskommunal støtte bidrar til at et bredt spekter av kultur og aktivitet er tilgjengelig der folk bor. Stimulerer til møteplasser og deltakelse som fremmer den enkeltes fysiske og psykiske helse. Vi deler kunnskapen om disse sammenhengene med ulike samarbeidsaktører.
Klima og miljø	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	✓ Det arbeides videre med klimabudsjett integrert i økonomiplan og årsbudsjett. Klimatiltak er på agendaen i alle avdelinger i fylkeskommunen. Det pågår samarbeid med Oslofjorden Friluftsråd/Skjærgårdstjenesten og Kystsonenettverket for Oslofjorden.
Samarbeid	Fylkeskommunen skal utvikles gjennom en differensiert tilnærming tilpasset kommunenes egenart.	Følger planen	✓ Fagnettverk med kommunene innen idrett, friluftsliv og kultur. De nye regionale planene har en differensiert tilnærming til kommunenes egenart.

18.6 Status politiske vedtak

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Næring og samfunnsutvikling, pkt 1: Styrke og videreutvikle kompetanse på bygningsvern i Østfold, i tett samarbeid mellom fylket, ulike		Igangsett	Det er utviklet et prosjekt i samarbeid mellom Næring og klima og Kulturminne, sammen med eksterne aktører. Prosjektet har søkt støtte fra ordningen

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	kompetansemiljøer regionalt og næringslivet.		“Kompetanse og arbeidskraft i distrikt”.
	Næring og samfunnsutvikling, pkt 2: I samarbeid med bransjen og partene i arbeidslivet foretas det en gjennomgang av behovet for arbeidskraft i restaurant- og matbransjen i Østfold med sikte på å utvikle tiltak som kan mobilisere til økt rekruttering, sikre full lærlingedekning og en dimensjonering som ivaretar arbeidslivets behov.	Følger planen	Dette var et sentralt tema i gjennomgåelse av opplæringstilbud og skolestruktur. Problemstillingen er også tatt inn i arbeidet med Matstrategi.
	Næring og samfunnsutvikling, pkt 3: Det utvikles en helhelhetlig matstrategi for Østfold. Tema i denne strategien kan blant annet være; mat og næringsutvikling, mat og reiseliv, satsing på lokalmat, mat og folkehelse, mat, klima og miljø, mat og utdanning etc. Det bestilles en sak i forbindelse med oppstart av dette arbeidet.	Følger planen	Arbeidet med matstrategi er godt i gang. Arbeidet er organisert med arbeidsgrupper og workshoper, med stor medvirkning fra Østfoldsamfunnet. Strategien må ses i sammenheng med regional plan, og kommer på høring fra sommeren av.
	Næring og samfunnsutvikling, pkt 5: Partnerskap for næringsutvikling skal styrkes som et kraftigere verktøy og knyttes sterkere til fylkestinget gjennom utvalg for Utdanning og næring.	Følger planen	Arbeidet i partnerskapet er presentert i Hovedutvalg for opplæring og næring. Handlingsplan og strategier legges løpende fram for Hovedutvalget. Hovedutvalgsleder inviteres til partnerskapsmøtene.

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Arkeologisk oppdragsvirksomhet	Arkeologiske undersøkelser i henhold til kulturminneloven § 9, eksternt finansiert og på bestilling fra tiltakshavere.	Følger planen	Arkeologiske oppdrag knyttes til de tiltak og planer som fylkeskommunen til enhver tid får til uttalelse.
Formidling, tilrettelegging og skjøtsel av kulturarv	Formidling, tilrettelegging og skjøtsel av kulturmiljø, samt annet verdiskapingsarbeid med utgangspunkt i kulturarven.	Følger planen	Løpende oppgaver løses knyttet til mulighetsrommet vi har i budsjett og tilførte eksterne tilskuddsmidler.
Forvaltningsansvar friluftsliv	Forvaltningsoppgaver friluftsliv. Fylkeskommunen har følgende forvaltningsoppgaver innenfor friluftsliv: • § 1 stimulering til friluftsliv og ivaretagelse og utvikling av arealer for friluftsliv • § 2 skjærgårdstjenesten • § 3 statlige sikrede friluftslivsområder • § 4 veiledning og kompetanseoppbygging	Følger planen	Fylkeskommunens forvaltningsoppgaver innen friluftsliv ivaretas løpende i seksjon kultur og idrett.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Forvaltningsoppgaver innenfor kulturarv	Saksbehandling og veiledning etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven overfor eiere, tiltakshavere og kommuner.	Følger planen	Vi følger opp de tiltak og planer vi til enhver tid får til uttalelse, og har gitt innspill til videre politikkutforming gjennom arbeidet med regionale planer.
Friluftslivets ferdselsårer	Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner ønsker å samarbeide videre med prosjektet friluftslivets ferdselsårer. Dette er et nasjonalt prosjekt som ble igangsatt i Akershus og Buskerud og senere i hele Viken. Prosjektet har fokus på sammenhengende ferdselsårer i og på tvers av skog, fjell og vann, samt kommune- og fylkesgrenser.	Igangsatt	Arbeidet videreføres som et samarbeidsprosjekt mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner, og gir kommunene i fylkeskommunene tilgang til virkemidler i Miljødirektoratets nasjonale prosjekt.
Kunst i offentlige rom	Innbyggerne har tilgang til profesjonell kunst og kultur gjennom utsmykking av offentlige bygg og langs ferdselsårer og kollektivknutepunkt i fylkeskommunens eie.	Følger planen	Arbeidet ivaretas i seksjon Kultur og idrett, i samarbeid med eiendom/byggherre. I 2024 har det vært arbeidet med ivaretagelse og utnyttelse av eksisterende kunstsamling knyttet til fylkeshuset, videregående skoler og forberedelse av nye prosjekter.
Kunst og kulturopplevelser for barn og unge	Produsere og formidle gode kunst- og kulturopplevelser av høy kvalitet gjennom Den kulturelle skolesekken. Legge til rette for kunst- og kulturopplevelser og deltakelse for barn og unge gjennom ordninger innen Ung kultur.	Ferdig	DKS Østfold har levert 106 produksjoner til skoler og institusjoner, med ca. 250 utøvere fordelt på i underkant av 2 000 forestillinger/formidlinger. Gjennom dette tilbudet opplever alle elevene i grunnskolene et profesjonelt tilbud innen alle kunstuttrykk, som omfatter musikk, scenekunst, litteratur, film, visuell kunst og kulturarv. Det er arrangert UKM festival for fylkets unge i Askim med over 100 deltakere. UKM-arbeidet i kommunene er fulgt opp. Tilskudd til ung medvirkning i kultur har bidratt til økt aktivitet.
Lede arbeidet med Klima Østfold	I Klima Østfold samarbeider fylkeskommunen, kommunene og statsforvalteren om tiltak for å begrense klimaendringene.	Følger planen	Det er stor aktivitet og kommunene slutter opp om samarbeidet i Klima Østfold. Årsrapport og regnskap legges fram for Hovedutvalg for Samferdsel, miljø og klima til orientering. I 2024 har energi og sirkulærøkonomi vært høyt på agendaen, i tillegg til de vanlige klimasakene i kommunene.
Lede arbeidet med Klimapartnere	Klimapartnere er et partnerskap som skal bidra til at regionens næringsliv står best mulig rustet til å møte klimautfordringene og morgendagens krav til lavutslippssamfunnet. Partnerskapet tilbyr løsning for klimagassregnskap, møteplasser, erfaringsutveksling og kompetansepåfyll. Samarbeider med Akershus og Buskerud om å drifte Klimapartnere Viken, med særlig ansvar for partnerne fra Østfold.	Følger planen	2024 blir det siste året for Klimapartnere Viken. Buskerud og Akershus ønsker å opprette egne fylkesvise klimapartnerskap. Dette medfører at fra årsmøtet i 2025 vil Klimapartnere Viken avvikles, og Klimapartnere Østfold etableres på nytt. Det er pr. nå 28 partnere i Østfold, og det er god aktivitet med ambisiøse deltakere. Partnerskapets overordnede mål er å bidra til redusert klimagassutslipp og styrket grønn næringsutvikling ved blant annet å tilby kurs/opplæring, møteplasser og ikke minst deling av gode eksempler til etterfølgelse. Partnervirksomhetene forplikter seg til å

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			dele kunnskap og erfaringer, slik sikres samarbeid og akkumulert effekt av arbeidet.
Lede arbeidet med klimaregnskap og klimabudsjett	Det skal årlig lages klimaregnskap som presenteres sammen med årsrapporten. Videre skal det som en del av Økonomiplanarbeidet utarbeides et klimabudsjett.	Følger planen	Klimaregnskap og Klimabudsjett innarbeides som en integrert del av budsjett og rapportering, der verktøyet Framsikt brukes aktivt.
Rådgivning og kompetanseutvikling på kulturarvområdet	Rådgivning, veiledning, nettverksbygging og kompetanseutvikling innenfor kulturarv, rettet mot kommunene, eiere, frivilligheten og andre aktører.	Følger planen	Gjennomføres løpende.
Rådgivning og utvikling på bibliotekområdet	Fylkesbiblioteket ivaretar regional bibliotekutvikling og regionale bibliotekoppgaver, jmfør biblioteklovens §6. Dette arbeidet ivaretas gjennom rådgivning, utviklingsprosjekter og kompetanseutvikling for kommuner og bibliotekansatte.	Ferdig	Fylkesbiblioteket har i 2024 arbeidet for å styrke bibliotekene som arena for opplevelser og livslang læring. Det har vært høy aktivitet med nettverksarbeid, kompetanseheving, utvikling og samordning, og det er igangsatt flere fellesprosjekter rettet mot barn og inkludering. Fylkesbiblioteket bidrar til at alle folkebibliotek kan delta i den nasjonale satsingen Bibliotek24, og tilby digitale innholdstjenester av høy kvalitet på en effektiv måte.
Rådgivning, veiledning, kompetanse- og nettverksbygging	Oppdraget retter seg mot organisasjoner, kommuner, kunst- og kulturinstitusjoner og næringslivet.	Følger planen	Arbeidet med å gjenopprette nettverk og faglige arenaer i Østfold har hatt prioritet gjennom hele året. Det utøves veiledning og rådgivning knyttet til alle fagområder, relatert til fylkeskommunens regionale utviklingsrolle, forvaltningsansvar og tjenester.
Stimulere til grønn omstilling og innovasjon	Tilby virkemidler som stimulerer til grønn omstilling og innovasjon i næringslivet	Følger planen	Det er tildelt 7,5 mill. kr i støtte til 19 innovasjonsprosjekter for bærekraftig verdiskaping og redusert klimagassutslipp. Også tidligere innvilgede prosjekter følges opp løpende. Østfold deltar i nasjonal samhandlingsmodells arbeid med industriell symbiose (missions). Ressurskartlegging er igangsatt. Det har vært stort fokus på energiomlegging og energitilgang, og det er jobbet godt med å utvikle kunnskapsgrunnlag og gjennomføre dialog, både gjennom egne initiativer og gjennom deltakelse i Kraftløftet.
Styrke samarbeid mellom næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøene	Gjennomføre tiltak for å styrke samarbeidet mellom næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøene	Følger planen	Samarbeidsavtalen med de andre fylkene i tidligere Viken utløp i september 2024. Oppstartsmøte av FORREGION Østfold er gjennomført med nye kompetansemeglere på plass. Arbeidet koordineres og følges opp løpende med faste ukentlige møter. Det er innvilget 5 forprosjekt innen ordningen av totalt 6 søknader i 2024.
Talentutvikling	Tilgang til talentutviklingsprogram innen ulike kunst- og kulturuttrykk.	Følger planen	Ungmusikk har fått godt fotfeste i regionen, og det arbeides aktivt med å skape samarbeidsmodeller og tilbud som gir unge tilgang til utviklingsmuligheter innen alle

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			kunstarter. Det er særlig verd å trekke fram arbeidet innen dans, visuell kunst og datakultur/spillutvikling.
Tilskuddsforvaltning	Forvaltning av faste og søkbare tilskuddsordninger innenfor kunst og kultur, idrett, friluftsliv, frivillighet og næringsutvikling.	Ferdig	Alle tilskuddsordninger har vært lyst ut. Tilskudd er fordelt og stimulerer til utvikling og økt aktivitet, gjennom et bredt spekter av aktører innen nærings- og bransjeutvikling, kunst og kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet.
Tilskuddsordninger innenfor kulturarv	Forvaltning av faste og søkbare tilskuddsordninger for museene og andre institusjoner på kulturarvområdet, frivilligheten og eiere.	Ferdig	Tilskuddsordningene er lyst ut og midler tildelt. Fylket forvalter en egen tilskuddsordning for bygningsvernmidler, samt en rekke statlige ordninger knyttet til blant annet privateide fredete bygninger og anlegg, middelalderruiner, brannsikring, arkeologiske kulturmiljøer og bergkunst. I tillegg forvalter vi statlige tilskudd til fartøyvern og teknisk industrielle kulturminner gjennom vertskommunesamarbeid. I alt er det tilført Østfoldsamfunnet i overkant av 30 mill. kr til kulturarvformål.
Utvikle og drifte klimaprojekter i tråd med avtaler og planer	Utviklingsprosjekter i samarbeid med andre aktører er en viktig arbeidsform på klimaområdet. Det skal utvikles og driftes prosjekter, gjerne med ekstern finansiering, som støtter opp om mål og strategier fylkeskommunen har på klimaområdet.	Følger planen	I 2024 var tre prosjekter under avslutning, seks prosjekter hadde god framdrift i henhold til prosjektplan, og fire nye prosjekter var i oppstartsfasen. Ble avsluttet/under avslutning: -Fossilfrie maskiner -Enchant -Fusilli (landbruk) God framdrift: -Bildeling i kommunene i Viken -Klimasmart landbruk -TreaSource -PentaHelix (plan) -PowerPoor -Fossilfri grenseregion Ble innvilget: -Energiomlegging i industrien -Klimakrav i anlegg (samferdsel) -Precilience (plan) -Grønn frivillighet Prosjektutvikling: -Møter med europeiske nettverksorganisasjoner i Brussel om bistand til å finne partnere og gode utlysninger med fokus på HorisontEuropa-programmet

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			-Deltatt i to prosjektsøknader til HorisontEuropa knyttet til vannforvaltning og jordhelse, i tillegg til å utvikle og bistå Østfoldkommunene i å utvikle en rekke søknader til Interreg og Klimasats.
Utvikling av klynger, gründere og vekstbedrifter	Finansiere og følge opp støttetjenester til utvikling av klynger, gründere og vekstbedrifter.	Følger planen	Etablerertjenesten er videreført og har tre regionale avtaler i Østfold, som ivaretas av IPReNE; Søndre Østfold, Mosseregionen og Indre Østfold. Tjenesten "En vei inn" er etablert i Østfold som en del av en nasjonal tjeneste. Videre mottar Næringshagen Østfold og Smart Innovation Norways inkubator regionale midler til utvikling av gründere og vekstbedrifter gjennom Siva-programmene. Fylket har samarbeidsavtaler som forsterker aktivitetene i næringshagen og inkubatoren. Det er etablert god dialog med klyngene i fylket og det er løpende drøfting om pågående og framtidige prosjekter.
Øke verdiskaping basert på nye klimavennlige løsninger	Tilby virkemidler for økt verdiskaping basert på nye løsninger som reduserer, lagrer og utnytter klimagasser og fremmer energiomlegging.	Igangsatt	Det er igangsatt noen ulike initiativ for å øke verdiskaping basert på nye klimavennlige løsninger. Vi har ikke per nå data om hva som er realisert økt verdiskaping.

19 Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter

19.1 Status økonomi i tjenesteområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
90-Sektoruavhengige utgifter og inntekter	26 674	18 577	13 308	-13 366	-100,4 %
92-Finans	156	0	0	-156	0,0 %
Sum	26 830	18 577	13 308	-13 522	-101,6 %

19.2 Kommentar til status økonomi

Regnskapet for tjenesteområdet viser et samlet merforbruk på ca 13,5 mill. kr.

Innenfor ansvaret Sektoruavhengige utgifter og inntekter er avviket mellom revidert budsjett og regnskap en merutgift på 13,4 mill. kr. skyldes i hovedsak lavere trekk knyttet til premieavviket og amortisering av premieavviket enn budsjettert på ca 20 mill. kr samt en innsparing når det gjelder avsatte omstillingsmidler på ca 7 mill. kr.

Denne merutgiften utlignes i all hovedsak gjennom fondsføringene mot disposisjonsfondet til dekning av premieavvik og amortisering av premieavvik.

